VENERABILIS PATRIS

# D. LUDOVICI BLOSII

ABBATIS LÆTIENSIS ORDINIS S. BENEDICTI

# CONSOLATIO PUSILLANIMIUM

EX SCRIPTIS SANCTORUM

ET

# PARACLESIS DIVINA

EX SACRIS LITTERIS DEPROMPTA.

COLONIÆ AGRIPPINÆ

Typis & Sumptibus WILHELMI FRIESSEM Bibliopolæ, sub signo S. Gabrielis Archangeli, in Platea vulgo *Tranckgass*

Anno 1660.

BIBLIOTECA VITTORIO EMANUELE IN ROMA

Digitized by Google

Digitized by Google

# PRÆFATIO.

HÆC Consolatio hominibus bonæ voluntatis collecta conscriptaq; est, qui etsi aliquando graviter peccaverunt, vel etiam quotidie ex humanâ infirmitate sæpius offendunt, firmo tamen proposito sese cum auxilio gratiæ Dei corrigere statuunt, & in bonâ sanctaq; vitâ proficere desiderant atque contendunt, inordinatum erga creaturas amorem diligenter in se mortificantes.

Ceterùm non est quòd de consolatoriis verbis in isto libello positis sibi blandiantur homines corrupta mundanaq; corda possidentes, qui in vitiis suis sponte persistunt, & creaturarum amore captivi suâ mera negligentia detinentur. Tales enim etiamsi à perpetratione peccatorum mortalium abstineant, propter venialia tamen, quæ in illa sua ignavia scienter admittunt, longo horribiliq; purgatorio posteà excruciari debebunt, nisi hic digna pœnitentia hujusmodi peccata deleantur.



Digitized by Google

*Frustrà etiam hæretici hanc Consolationem ad se pertinere credent, nisi hæretica pravitate deposita, humiliter se subdant Ecclesiæ Catholicæ.*

*Itaque non timeant homines bonæ voluntatis, qui fidem Orthodoxam retinentes, ab omni peccato recedunt, & secundum spiritum vivere conantur, ut Deo placeant. Non timeant, inquam, tales, sed gaudeant, quantumcumque etiam imperfecti sint ac fragiles. Nam de eis proculdubio loquitur beatus Paulus, quando dicit:* Nihil damnationis est his qui sunt in Christo JESU, qui non secùndum carnem ambulant. *Planè si usque in finem perseveraverint, pervenient ad lucidissimum amœnissimumq; regnum cælorum, ubi Deum facie ad faciem semper videbunt, ubi Deum perfectè amabunt & laudabunt, ubi denique Deo feliciter unientur, & eo fruentur in sæcula sæculorum.*

LUDO-

# LUDOVICI BLOSII
# CONSOLATIO
## PUSILLANIMIUM
EX
## SCRIPTIS SANCTORUM
ET
## SACRIS LITTERIS
DEPROMPTA.

PIUS *& venerabilis viæ ſpiritualis magiſter R. P. Thomas à* JESU *Carmelita lib. 2. de Oratione divinitus infuſa, agens de tentationibus, & afflictionibus, & derelictionibus in via purgativa occurrentibus, & ad puſillanimitatem ducentibus, ſic loquitur*: Pro conſolatione quâ magnopere indigent qui tribulato & afflicto ſunt corde, ex multis quæ in Libello de Conſolatione puſillanimium ſcripſit, atque ex Patribus collegit piiſſimus vir LUDOVICUS BLOSIUS, nos ea quæ conferunt ad noſtrum propoſitum, proferemus.



Digitized by Google

# CAPUT I.

## *De scrupulis confessionum.*

### §. I.

*1. Confessiones prolixæ vitandæ:*

*2. Quia signa sunt plus in sua diligentia quam in Dei misericordia confidentis,*

*3. Conscientiam in venialium explicatione frustra sollicitam inquietant, non tranquillant; contaminant, non purgant.*

D. JOANNES RUSBROCHIUS *in Speculo æternæ salutis, cap. 5.*

HORTOR, ut maximè caveas prolixas & verbosas confessiones; nam turbabunt pectoris tui pacem, & erroribus ac scrupulis te implicabunt.

Si enim utaris in confessione multis verbis non necessariis, puta in enarrandis peccatis venialibus, magisque velis tuo labore, quàm piè Deo confidendo, in hujusmodi minoribus culpis conscientiam tuam reddere pacatam: semper manebis divinæ illuminationis expers, nec à DEO doceri poteris.

Atque

Atque ita fiet, ut inter grande & exiguum, inter majus & minus peccatum, vel defectum tuum, discernere nequeas: cumque aliquid prætermiseris quod sis assuetus confiteri, licet non sit necessarium exprimi; imaginibus vexaberis, atque animi angore ac mœrore contrahêris, perinde quasi confessus non sis, & fortè multò ampliùs. Nam conscientiam tuam, quam Fide, Spe, & Charitate præditam esse oporteret, formido, anxietas, & privatus erga teipsum amor occupabunt Quæ sanè cavenda tibi sunt.

§. II.

*1. Venialia peccata paucis & generatim tantùm confitenda, non autem omnia singulatim enumeranda, cùm etiam citra culpam in confessione taceri scienter volenterq; possint, ut patet ex Concilio Tridentino sess. 14. cap 5. & can. 7.*

*Idem* RUSBROCHIUS *ubi suprà.*

EAS culpas quæ quotidianæ & communes dicuntur, & à quibus nemo sibi cavere potest, paucis explica verbis: nec inde speciatim animo multùm occuperis aut angaris, sed generatim illas confitearis, tecumque proponas & constituas semper benè agere, & omnia tam venialia quàm mortalia peccata devitare te velle.



Digitized by Google

## §. III.

1. *Puritas conscientiæ ex quatuor capitibus seu industriis oritur.* 1. *Ex conscientiæ diligenti discussione:* 2. *devotâ Sacramenti Pœnitentiæ frequentatione:* 3. *humili erga Deum fiduciâ:* 4. *suaque fragilitatis agnitione, etiam post peccati condonationem.*

*Idem* RUSBROCHIUS *lib. de Septem custodiis, cap.* 2.

TOtius sanctitatis fundamentum, conscientiæ puritas est: quam vt possis adipisci, 1. teipsum explorabis, discuties, examinabisque quantum meminisse poteris: 2. & si quid in te repereris, quod censeas mortiferum aut graue esse peccatum, inde coram Sacerdote & æternâ veritate te expurgabis contritione, confessione, & satisfactione. 3. ac deinde bonâ spe, certaque erga divinam misericordiam fiduciâ concepta, confides peccata tua tibi remissa esse. 4. Licet verò veniam peccatorum à Deo consecutus sis, nihilominus coram illius misericordiâ semper perseverans, corde & affectu intus vociferaberis, *Deus propitius esto mihi peccatori.*

§. IV. 1. Non

Digitized by Google

## §. IV.

*1. Non est laborandum, ut omnia peccata venialia confessori aperiamus:*

*2. Sola enim mortalia sunt speciatim confitenda.*

*3. Venialia autem non per solam confessionem, sed & per alia media quam plurima delentur, juxta sententiam Tridentinam citari solitam apud Thomistas. 3. p q. 87. art. 3.*

*4. Etiam desiderium verum doloris est verus dolor, pœnitentiaq; sufficiens.*

D. JOANNES THAULERUS *Serm. in Dom. XI. post Trinit.*

QUod ad veniales quotidianasque culpas attinet, (à quibus, dum hîc vivimus, omnino liberi esse non valemus) monendi estis charissimi, ne multùm solliciti sitis, néve perturbemini, si non omnes in confessione expresseritis. Illas humiliter ac seriò Deo confitebimini, & contrito devotoque corde vos reos coram eo accusabitis. Sic enim iis qui confessionibus audiendis adhibentur, nimis multum temporis non auferetur.

Sanè tales culpas generaliter exposuisse satis est: cùm mortalia dumtaxat peccata, & ea de quibus dubium est an mortalia sint,

ex Ecclesiæ præcepto & necessitate confiteri obligemur.

Venialia enim peccata multis modis delentur, puta contritione, Dominicæ Orationis prolatione, genuflexione, Aquæ benedictæ aspersione, &c.

Si alicui dolor sive contritio deest, saltem doleat se non dolere, nam hoc quoque dolor est. Itidem si quis desiderium & amorem non sentit, desideret habere desiderium & amorem.

## §. V.

1. *Confessione semel peractâ, tentationes cum patientia & humili resignatione vincuntur; & vel ita fit ut non sint, vel ita saltem ut non noceant.*

*Idem* THAULERUS *Serm. 1. in Dom. XII. post Trinit.*

Peccatis mortalibus, sufficienter in confessione detectis, & satisfactione peractâ, cetera Deo humiliter relinquenda sunt, ac interim remorsus, qui exoriuntur (donec ille per gratiam suam hominem liberet allevietque) patienter ferendi, cum humili in divinum beneplacitum resignatione.

§. VI. 1. Po-

## §. VI.

*1. Potestas absolvendi concessa Sacerdotibus, est efficax & certissima, si pœnitens accedit præparatus.*

*2. Ideoq; confessione facta, melius est fiduciam habere de peccatorum remissione, quàm de illis angi scrupulosius.*

*Idem* THAULERUS *Serm in Dom.* VI. *post Trinit. Vide antè Dom* V.

EOrum qui confessiones recipiunt potestati & auctoritati fides adhibenda est, sicut & verbis Dominicis, quibus ait: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis* & : *Quacumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo.*

In veritate dico, charissimi, ubi quis peccata sua ritè confessus; adhuc remorsum ex eisdem in conscientiâ patitur, multò meliùs fecerit, si hac in parte Deo confidendo, & fidem virtuti confessionis adhibendo, eadem denuò non confiteatur, quàm si iteret confessionem. Oportet enim divinæ pollicitationi & ipsi Deo confidere. Quod dum facit homo, habet illum veracem; credens haud dubiè servaturum quod ei in absolutione promisit.



Digitized by Google

## CAPUT II.

### *De tentationibus immundis blasphemiæ & desperationis.*

1. *Gravissima tentatio fœdarum & abominandarum cogitationum, quas invitæ patiuntur sæpe etiam innocentes animæ*

2. *Nullo modo meliùs vincitur, quàm eam non respiciendo, quasíque spernendo, & ad alia cogitatum divertendo*

3. *Contra tentationem desperationis, firmandus est animus anchora spei.*

4. *Humilis enim fiducia auxilii divini contra ejusmodi tentationes valet plurimum*

D. JOANNES THAULERUS *Serm. 1. in Dom. III. post Trinit.*

MVLTAS & innumeras malignus spiritus plerumque bono homini nefarias cogitationes suggerit; quas dum sentiunt minus experti, dicunt apud semetipsos: Hæc & illa animo meo inciderunt. Heu me miserum, quomodo nunc agitur inter Deum & animam meam!

Obsecro quicumque talis es, bono animo esto. Si praua aliqua tibi inciderunt, cura vt rursum excidant: sic enim salutem tuam nihil impedient. Non ergo turberis animo,

animo, ſed corde ad Deum conuertere. Noli reſpicere, noli cum eis diſputare, noli vel verbum reſpondere: tantum excidant, & animum inde, quantum potes, auerte.

Sed & in deſperationis barathrum diabolus pium hominem nonnumquam immergere nititur, loquens intus in ipſo: Incaſſum agis quidquid agis, diſplicent Deo omnia opera tua, & ipſe filius es perditionis æternæ. Quid verò hic agendum eſt illi, cui talia ſuggeruntur; Omnem omnino curam & ſollicitudinem ſuam (iuxta S. Petri conſilium) in Deum proiiciet, & anchoram ſuam in eumdem cum firmâ erga immenſam illius miſericordiam ſpe & fiduciâ figet.

Sicut illi qui in mari periclitantur, cum ſe iam iamque maris fluctibus obruendos metuunt, relictis funibus & remis, omnes anchoram arripiunt & in fundum mittunt, cuius beneficio, mortis euadunt periculum: ſic & ipſe, dum graues nefariaſque dæmonum tentationes patitur, relictis omnibus, viriliter anchoram arripiat, totamque in Diuinitatis demittat abyſſum, hoc eſt, perfectam atque firmiſſimam erga Deum ſpem fiduciamque aſſumat.



Digitized by Google

## CAPUT III.

### *De primis motibus, & cogitationibus importunis.*

*1. Peccatum mortale, præsertim ex malitia numquam committitur, nisi cum voluntas advertenter & deliberate, ratione superiore amplius non contradicente, nec repugnante, avertit se à beneplacito Dei.*

*2. Quare nulla cogitatio, quantumvis fœda aut diuturna, erit peccatum mortale, quamdiu ratio superior practice contradicens, eam cum displicentia aversatur, & repellere conatur.*

*3. Quando vero ex tali cogitatione aliquantum delectatur ante plenam rationis advertentiam, nondum est peccatum mortale; sed veniale dumtaxat.*

### D. HENRICUS SUSO *Serm.* I. *Dom,* III. *Advent apud Thaulerum.*

1. VERUM peccatum in hoc dumtaxat consistit, quod homo cum deliberatâ ac certâ voluntate scienter atq; libenter, absque rationis contradictione, à Deo sese avertens, ad pravitates convertit.

2. Porro, si contingeret vel tot incidentias aliquem sustinere, quot momenta sunt tem-

temporis, quæ & adeo abominabiles & detestandæ forent, ut similes cor humanum vix excogitare, aut linguâ aliquâ effari posset, de quocumque etiam illæ essent, sive de Deo, sive de creaturis, & homo in tali statu, uno vel altero, vel pluribus quoque ... nis contra voluntatem suam persisteret, ... saltem ratio remorsum, displicentiam, atque aversionem ab hujusmodi haberet, itaque non cum plenâ deliberatione & integrâ voluntate talibus consentiret, sed potius resisteret, cum naturâ hujusmodi sustineat, peccatum mortale haudquaquam admissum foret: quod etiam secundum ipsam sacrâm Scripturam, & sanctæ Ecclesiæ traditionem, per quas nos docet Spiritus sanctus, certo certius est. Sane vel una tantum vana complacētia suiipsius, hominem in Dei oculis deformiorem reddere posset, quam vel mille (licet pessimæ) incidentiæ tales.

3. Verumtamen latet in isto occulta quædam pressura, quæ & est subtilissimus quidam & acutissimus funis, qui hic contingere possit: & hæc est, quando homini aliqua prava cogitatio incidit, & ipse fortassis cum delectatione ei intendit, atque suiipsius oblitus, non ita celeriter inde se avertit, Et tunc putat se cum voluntate & deliberatione illi inter-

Digitized by Google

intendisse, & seipso neglecto peccasse mortaliter. Sed absit ut hoc ita esse credamus. Concors namque multorum, etiam sanctorum, sententia est, rationem sæpe per importunas incidentias & delectationem præveniri, idq; sæpius bonâ morâ, & longo tempore, antequam ratio suiipsius per maturam deliberationem plene compos fiat. Et tunc ea recipere vel aversari, peccatum admittere vel respuere potest. Quod cum ita sit, nequaquam in talibus mortale peccatum homines boni metuere debebunt, si sanæ atque Catholicæ doctrinæ fidem adhibere volent. Augustinus namque adeo voluntarium peccatum esse dicit, ut si voluntarium non est, peccatum nullo modo sit habendum.

## CAPUT IV.

### *De impatientia in tentationibus & defectibus superandis.*

1. *Impatientia inordinata in dolore pro peccatis, sæpe magis displicet Deo, quam ipsa peccata.*

2. *Contra eam triplex scutum: Humilitas, displicentia peccati, & fiducia bonitatis* Dei.

D. HENRICUS Suso *Serm.* 1, *Dom* 3. *Advent.*

SÆpe nonnulli inordinatâ quadam contritione obnubilati, ajunt intra semetipsos: Heu

Heu, malum est quod vivo! Ut quid etiam natus sum? O si mori mihi liceat! & plura alia quibus Deum gravius frequenter offendunt, quam ipsis peccatis.

2. Proinde qui veram optat habere contritionem, in seipso humilitatem, peccati displicentiam, & firmam in Deo fiduciam habere curet. Unde & ipsa præamabilis æterna Sapientia ait. *Fili, in tua infirmitate ne despicias teipsum, sed ora Dominum, & ipse curabit te.* Planè nimis fatuus fuerit, qui dum uno se sentit oculo destitutum, etiam alterum sibi vult eruere.

## CAPUT V.

### *De admirabili Misericordia Dei.*

1. *Deus erga pœnitentes misericors, erga peccantes nondum pœnitentia purgatos longanimus,*

2. *Sed erga procrastinantes & differentes pœnitentiam formidabilis.*

S. AUGUSTINUS *sup. Psal.* CII *Videndus etiam Serm. V. de Tempore.*

1. MIsericors & miserator Dominus, longanimis, & multum misericors. In his quibus veniam dedit, misericors est: in his quibus non dedit adhuc, longanimis est,

non

non damnans, ſed expectans, atque ipsâ expectatione clamans: *Convertimini ad me, & convertar ad vos.* Et nimiâ longanimitate. *Nolo*, inquit *mortem impij, ſed ut convertatur impius à via ſua, & vivat.* Quid dicis, quia peccator es? Convertere, & propitius fit Deus omnibus iniquitatibus tuis. Omnipotenti medico nihil eſt inſanabile.

Noli autem dicere, Cras me convertam, cras Deo placebo, & omnia peccata dimittuntur mihi. Verum quidem dicis, quia conversioni tuæ Deus indulgentiam promiſit, ſed dilationi tuæ diem craſtinum non promiſit.

## CAPUT VI.

*Gratioſiſſimum B. Mariæ Virginis patrocinium afflictis.*

1. *Patrocinium Mariæ Virginis in omni deſolatione invocandum.*

2. *Sed invocatio auxilij coniungenda imitationi exempli quod ipſa nobis reliquit.*

3. *Timoratarum & anxiarum conſcientiarum dulciſſima & promptiſſima eſt Advocata.*

S. Bernardus *Serm.* II. *ſuper* Miſſus eſt. *Videndus etiam eſt Sermo ejuſdem de Aqua-*

Digitized by Google

*Aquaductu, & Arnoldus Abbas Bonavallis Tract. de Laud. Virginis*

SI criminum immanitate turbatus, conscientiæ fœditate confusus, judicij horrore perterritus, barathro incipias absorberi tristitiæ, & desperationis abysso, cogita Mariam. In periculis, in angustijs, in rebus dubiis, Mariam cogita, Mariam invoca. Non recedat ab ore, non recedat à corde.

2. Et ut impetres orationis ejus suffragium, non deseras conversationis exemplum. Ipsam sequens, non devias; ipsam rogans, non desperas; ipsam cogitans, non erras. Ipsâ tenente, non corruis ipsâ protegente, non metuis: ipsâ duce, non fatigaris: ipsâ propitia pervenis.

3. Quid ad Mariam trepidet humana fragilitas? In eâ nihil austerum, nihil terribile. Tota suavis est, omnibus misericordiæ sinum aperit. Præterita non discutit merita, sed omnibus sese exorabilem, omnibus clementissimam præbet: omnium deniq; necessitates amplissimo quodam miseratur affectu.

## CAPUT VII.

*Quantum à Deo obtineat vera pœnitentia.*

1. *Omni peccatori vere contrito remittit Deus peccata, quantumcumque magna vel multa.*

2. Nec

*2. Nec propter præterita peccata minus se præstat familiarem, aut minus copiosam gratiam dat.*

*3. Ideo autem permittit lapsus piorum, ut ferventius resurgant, & fortius ei adhæreant.*

*4. Patet in Apostolis Christi, qui non fuere minus familiares Christo post peccata defleta, quam antea.*

*5. Cito ergo surgendum à peccato, idq; quanto poteris conatu contritionis & dilectionis.*

*6 Quatuor comites veræ pœnitentiæ 1. Castigatio suiipsius 2. propositum non peccandi: 3 dilectio Dei super omnia, 4 spes veniæ, intuitu passionis Christi.*

D. JOANNES THAULERUS *Instit spirit. cap. 20. qui ea habuit ex Rusbrochio de Præcip. virtutib. c. 10.*

1. DUm quisque peccator à vitijs resurgens, & ab eis integre se avertens, Deo perpetuo servire, eique soli vivere statuit: adeo se illi benignam exhibet æterna illa ac immensa Bonitas, ac si numquam in peccata corruisset. Omnia namque peccata illi perfecte remittit, nec umquam illi ea imputabit, etiamsi tot essent quot omnes simul homines commiserunt, si tamen ex animo doleat pure ad gloriam Dei: & ideo potissimum suæ illi

lli iniquitates displiceant, quod eas Deo dis-
plicere intelligit Ferventissima quippe chari-
as illa, ex qua dolor iste promanat, omnem
peccati absumit rubiginem, dummodo mag-
na satis sit charitas ista atque contritio, ex o-
mnibus (ut decet & oportet) viribus proce-
lens.

Quamlibet parva sit contritio, pure Dei
ntuitu concepta, Deo tamen multo gratior
st omni alio dolore, quem propter seipsos
omnes simul homines habuere. Hujusmodi
onverso peccatori Deus familiaritatem o-
nnem & secretorum suorum revelationem,
quam umquam alicui impendit, exhibere
am potest. Si enim eum paratum & idone-
m inveniat, non magnopere attendit qualis
nte fuerit. Nam Deus, præsentiæ Deus est.
Qualem unumquemque reperit, talem eum
uscipit & assumit. Nec respicit quid olim
uerit, sed quid modo sit.

3. Ideoque contemptum omnem & inju-
iam, quæ sibi per peccata inferuntur, Deus
misericordissimus longanimiter tolerat, &
multis annis benignissime tulit, ut homo
quandoque ad peccatorum suorum, & æter-
næ charitatis Dei veram perducatur agnitio-
em; & ex his suus amor, gratitudo, reveren-
a, strenuitas erga suum conditorem au-
gean-

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Digitized by Google

geantur, fiantque meliora, & vehementius accendantur. Ista quippe non raro ex peccatorum cognitione oriuntur in homine. Unde vitiorum probra & contumeliam patienter ab electis suis Deus tolerat, ut eos olim ad magna quædam & sublimia perducat.

Quis, quæso, Domino nostro Jesu Christo vasis illis misericordiæ suæ (Apostolos dico) charior aut familior fuit? quorum tamē nemo perstitit, sed omnes in peccata ceciderunt, unus tamen gravius alio. Hujusmodi lapsus tam in veteri quam novo Testamento sæpe Deus etiam in illis sustinuit, qui ipsi postmodum fuere chariores. Et perraro contingit aliquem ad magna quædam provehi, qui non prius in aliquo lapsus sit.

5. Unde mox ut in aliquo te excidisse cognoveris, totis viribus amorosè te ad Deum convertas, idque profundâ cum displicentiâ tuiipsius: & ab omni peccato serio te avertens, minimum illud quod contra Dei gessisti honorem ac beneplacitum, magis quam omnem illam confusionem, damnum, pœnam, ignominiam, quæ illo ipso meruisti, ponderare studeas, atque ad Deum (ut dixi) ex vero amore, cum stabili perpetuoque numquam deinceps peccandi proposito, te converras. Ista autem conversio, cum immobili

bili quadam ad Deum fidelissimum amicum suum dilectione conjuncta erit: cujus nimirum tanta fidelitas est, ut neminem deserere possit, nec potuerit umquam, qui plenâ illi fiduciâ inniteretur.

Magna quippe 1. dedignatio & displicentia erga nosipsos, 2. cum vero ac serio numquam peccandi proposito. 3. & amorosâ ad Deum conversione, 4. firmaque fiducia ex amarissimæ passionis ac immensæ charitatis illius concepta intuitu, vera pœnitentia est.

## CAPUT VIII.

### *Formula actuum contritionis, oratione comprehensa.*

*1. Confessio peccatorum in generali.*

*2 Maxime vero ingratitudinis nostræ erga Dei longanimem benignitatem.*

*3. Agnitio reatus ad pœnam, quem pro peccatis incurrimus.*

*4. Deprecatio culpæ & pœnæ, cum petitione veniæ,*

*5. Reprehensio suiipsius.*

*6. Erectio ad spem misericordiæ, humilemq; fiduciam.*

*7. Confusio & dolor ob aversionem à Deo. & conversionem ad creaturas.*

D. Jo-

Digitized by Google

D, JOANNES THAULERUS *Exercit. de vita & pass. Christi, cap: 13.*

1. O PATER omnipotens, pie, & misericors, ego miser & vilis peccator, cum tantâ humilitate quantâ mihi possibile est, & cum plenâ erga immensam bonitatem tuam fiduciâ, pedibus tuis provolutus, confiteor tibi omnia magna & gravia peccata meâ, quibus in hanc usque horam te benignissimum Patrem meum offendi: quod non timui execranda illa perpetrare scelera, quæ dilectus Unicus tuus tam cruciabiliter diluit & tantâ cum amaritudine expiavit.

2. Confiteor etiam tibi, clementissime Pater, multam & magnam ingratitudinem meam, quod ad hanc usque horam tam ingratus fui & tibi & Filio tuo, pro omni amore, benignitate, & fidelitate, quæ mihi exhibuisti; quod tot jam annis in meâ mihi malitiâ & peccatis tam longanimiter pepercisti, omnemque injuriam & contemptum tibi à me per inobedientiam & malevolentiam meam irrogata benignè tolerasti, nec non tantâ cum benignitate me expectasti ad pœnitentiam, quo posses quandoque obtinere cor meum ad extruendum in eo habitaculum tuum, & infundendum illi amorem tuum. Et ô quoties, Domine Deus meus, pul-

sasti

Digitized by Google

sasti ad ostium cordis mei per inspirationem tuam, beneficijs blanditus es, consolatione allexisti, afflictionibus compulisti; & tamen repulsam passus es; & semper dorsũ tibi verti quod ipsum tamen benignè sustinuisti.

3. O quàm justè in abyssum me inferni detrudere poteras; & clementer mihi pepercisti! Mirum certè est, ô Pater dulcissime, non crepare præ contritionis vehementiâ cor meum, dum ista recogito. Prorsus nec infernus ipse tot pœnas habet, ut malitiam & scelera mea dignè corrigere possit. Indignus sum vocari creatura tua, & quem terra sustineat, cuique alimenta subministret. Mirum est, Domine, non esse ultas creaturas tuas, omniaque simul elementa, injuriam & contemptum, quæ tibi per multiplices irrogavi iniquitates meas.

Sed nunc, fidelissime Pater, miserere (obsecro) mei, & converte ad me miserum ac desolatum peccatorem oculos divinæ gratiæ & clementiæ tuæ. Aperi mihi viscera benignitatis tuæ; meque in gratiam recipiens, ignosce quod tam diu distuli ad te converti. Pande mihi paternum pectus tuum, & infunde mihi nutrimentum & confortationem gratiæ tuæ. Quæso, Domine Deus, operare nunc velociter in me id, cujus gratiâ mihi

hucusque pepercisti, & ad quod ab æterno me præordinasti.

Et væ mihi infelici peccatori, quod tam amabilem tamque pium reliqui patrem, qui numquam mihi nisi amorem, beneficia, gratiam & fidelitatem præstitit: quodque cor meum (in quo templum, habitationem & delectationem tuam habere decreveras) tibi denegavi, & multis fœdavi sordibus, factus vas iniquitatis, & antrum spirituum immundorum.

Plane confiteor, Domine, me omnium quos mundus habet, vitiosissimum esse: se[d] nihilominus in immensâ confido bonitat[e] tuâ. Nam etsi supra numerum sunt peccat[a] mea, etiam misericordiæ tuæ non est nu[-]merus. O Pater amantissime, *si vis, potes* uti[-]que *me mundare Sana animam meam*, qui[a] peccasse me tibi confiteor. Memento, pie Do[-]mine, consolatorij verbi illius, quod locutu[s] es per Prophetam quemdam tuum, dicen[s]: *Tu autem fornicata es cum amatoribus mult[is]: tamen revertere ad me, & ego suscipiam t[e].* Nimirum, Pater misericordissime, multum [in] hoc verbo dulcissimo confido, totoque m[e] corde ad te converto, ac si nemini præte[r]quam mihi soli istud dixeris, meq; per ipsu[m] vocare volueris.

E[go]

7. Ego namque immunda hæc & infidelis anima sum, filius hic prodigus & inutilis, qui infeliciter me à Patre luminum, à quo bona cuncta promanant, abalienavi, ac velut ovis errans procul à te aberravi, perditis atque destructis omnibus illis largissimis donis tuis, quæ tam profusâ mihi concesseras liberalitate. Reliqui te *fontem aquæ vivæ, & fodi mihi cisternas*, consolationes externas quærendo, *quæ* tamen *continere non valent aquas*, cum omnis temporalis caducaque delectatio velut fumus celerrime evanescat. Reliqui etiam te panem vitæ. & siliquas porcorum edi, sequendo appetitus sensuum, & bestialibus indulgendo affectibus. Deserui te summum, perfectissimum perenneq; bonum, & ad terrena labentiaque defluxi. Ideoq; vere nudus, pauper, miser, & immundus effectus sum, & ut jumentum in stercoribus & sordibus meis computrui. Sed oro te, Pater, ne memineris contemptus & injuriæ, quæ à me accepisti,

## CAPUT IX.

### *Oratio alia pro venia peccatorum.*

1. *Depositio peccatorum in Vulneribus Christi.*
2. *Propositum amoris.*
3. *Fiducia de misericordia ex meritis Christi passi.*

4. *Et ex immensa misericordia Dei.*

D. JOANNES THAULERUS *Exercit. de Vita & Passione Christi, cap. 25.*

1. AD quem, ô Jesu dulcissime, innumeris peccatis onustus & conclusus, refugiam, nisi ad te misericordiâ plenum? Itaque omnia simul mala mea, omnem ingratitudinem, sensualitatem, iracundiam, inobedientiam, levitatem, immortificationem, & cupiditatem meam, in abyssum projicio divinæ clementiæ & gratiæ tuæ, atque in sacratissima & cruenta Vulnera tua, quæ accepisti causâ salutis meæ; oroq; te Deus meus ut omnia hæc pretioso ac mundo Sanguine tuo ita diluere velis, ut nulla apud te eorum memoria perseveret.

2. O amabilis Jesu, unicum solatium meũ en accedo ad te pleno affectu ac desiderio te ferventer amandi, cunctaque, quæ me à tuo amore possint abstrahere, evitandi, quo unus tecum effici merear, affectu, voluntate, & amore.

3. Spes mea omnis, consolatio & refugium meum tu es. Quantum me perturbant & dejiciunt peccata mea, tantum me exhilarat, & erigit immensa bonitas tua, & merita sacratissimæ passionis tuæ. Quidquid enim

ego

ego deliqui, morte tuâ acerbissimâ abolitum est. Quidquid mihi deficit, merita sacratissimæ incarnationis & passionis tuæ abunde adimplent.

4. Et licet magna & innumera sint peccata mea, parva tamen sunt tuæ immensæ collata misericordiæ. Unde & confido de infinitâ bonitate tua, quod nunquam me perire sines, quem creasti ad imaginem & similitudinem tuam: nec me despicies, cujus caro, sanguis & frater effici voluisti. Sed & spero, minime me abs te condemnandum esse, quem tanto redemisti labore, tam caro emisti pretio.

## CAPUT X.

### *Devota oblatio meritorum Christi pro necessitatibus nostris.*

***1. Excellentia divinæ philanthropiæ, seu Dei amantis humanum genus, quæ nobis per incarnatum Christum elucescit.***

***2. Datum scilicet nobis absque ullis meritis nostris:***

***3. Et datum ad omnia peccata nostra pretio abundantissimæ satisfactionis compensanda.***

***4. Ejus ergo merita efficacissima offeruntur Deo Patri pro necessitatibus nostris.***

D. JOANNES THAULERUS *Exercit. de Vita & Passione Christi. cap. 8.*

1. QUID est homo, ó Pater misericordiarum, quod sic amas eum, ut pro vilissimis peccatoribus, qui te semper offenderunt, & injuriâ ac contumeliâ affecerunt, Jesum dares obedientissimum filium tuum; Ergone plus illo nos amas? Ut nos viveremus ipsum mori oportuit: ut nos exhilararemur ipse tristatus est: ut nos sanaremur, ipse vulneratus est: ut nos mundaremur, ipse fudi pretiosum Sanguinem suum.

2. Quidnam prævidisti in homine, ut adeo eum diligas, tam ferventer ames, tam ei fidelis sis? Enimvero thesaurum pretiosissimum, & quidquid summum atque præcipuum præstare potuit paternum cor tuum pro ipso dedisti redimendo, Jesum utiqu dilectum filium tuum, Verbum cordis tu quo enuntias nobis amorem tuum, quo no tam paternè ab initio dilexisti.

O clementissime Pater, per amorem & supplices preces dilecti Filij tui, ignosce errantis peccatoris famuli tui. Suscipe dignissimum sacrificium unigeniti Filij tui, & obliviscere injuriam nequam servi tui. Mult enim plura ille solvit tibi, quam sit debitum meum. O si malitiam meam, & illius boni

ta

tatem; mea vitia, & merita acerbissimæ passionis ejus, simul librare velles; nimirum longe hæc illis essent graviora. Quod enim tam grave scelus esse queat, quod talis tristitia, talis afflictio, obedientia tanta, humilitas tanta, tam invicta patientia, & præ omnibus tam ineffabilis amor, expiare non possit? Quod tam enorme sit crimen, quod fervens & cruentus sudor, pretiosusque Sanguis illius non diluat? Quod tam flagitiosum scelus, cui amarissima Christi mors non præponderet?

O cœlestis Pater, en offero tibi ipsum Salvatorem & Redemptorem meum Jesum Christum, dilectissimum filium tuum, cum devotione magnâ, & gratitudine multâ, in unione amoris illius, quo illum ex paterno corde tuo ad me misisti, ut & meam susciperet naturam, & me ab æternâ morte liberaret. En offero tibi ineffabilem mœrorem, & incomprehensibilem angustiam, quam sustinuit, tibi soli satis notam, pro omnibus peccatis meis; & pro dolore ac contritione, quam me sentire jure oporteret. Offero, inquam, tibi sanguineum sudorem illius, pro lacrymis quas non habeo, & quas præ cordis duritiâ fundere non possum. Offero etiam tibi humillimas igni-

geantur, fiantque meliora, & vehementius accendantur. Ista quippe non raro ex peccatorum cognitione oriuntur in homine. Unde vitiorum probra & contumeliam patienter ab electis suis Deus tolerat, ut eos olim ad magna quædam & sublimia perducat.

Quis, quæso, Domino nostro Jesu Christo vasis illis misericordiæ suæ (Apostolos dico) charior aut familior fuit? quorum tamē nemo perstitit, sed omnes in peccata ceciderunt, unus tamen gravius alio. Hujusmodi lapsus tam in veteri quam novo Testamento sæpe Deus etiam in illis sustinuit, qui ipsi postmodum fuere chariores. Et perraro contingit aliquem ad magna quædam provehi, qui non prius in aliquo lapsus sit.

5. Unde mox ut in aliquo te excidisse cognoveris, totis viribus amorosè te ad Deum convertas, idque profundâ cum displicentiâ tuiipsius: & ab omni peccato serio te avertens, minimum illud quod contra Dei gessisti honorem ac beneplacitum, magis quam omnem illam confusionem, damnum, pœnam, ignominiam, quæ illo ipso meruisti, ponderare studeas, atque ad Deum (ut dixi) ex vero amore, cum stabili perpetuoque numquam deinceps peccandi proposito, te converras. Ista autem conversio, cum immobili

bili quadam ad Deum fidelissimum amicum suum dilectione conjuncta erit: cujus nimirum tanta fidelitas est, ut neminem deserere possit, nec potuerit umquam, qui plenâ illi fiduciâ inniteretur.

Magna quippe 1. dedignatio & displicentia erga nosipsos, 2. cum vero ac serio numquam peccandi proposito. 3. & amorosâ ad Deum conversione, 4. firmaque fiducia ex amarissimæ passionis ac immensæ charitatis illius concepta intuitu, vera pœnitentia est.

## CAPUT VIII.

### *Formula actuum contritionis, oratione comprehensa.*

*1. Confessio peccatorum in generali.*

*2 Maxime vero ingratitudinis nostræ erga Dei longanimem benignitatem.*

*3. Agnitio reatus ad pœnam, quem pro peccatis incurrimus.*

*4. Deprecatio culpæ & pœnæ, cum petitione veniæ,*

*5. Reprehensio suiipsius.*

*6. Erectio ad spem misericordiæ, humilemq; fiduciam.*

*7. Confusio & dolor ob aversionem à Deo, & conversionem ad creaturas.*

D. Jo-

Digitized by Google

D. JOANNES THAULERUS *Exercit. de vita & pass. Christi, cap: 13.*

1. O PATER omnipotens, pie, & misericors, ego miser & vilis peccator, cum tantâ humilitate quantâ mihi possibile est, & cum plenâ erga immensam bonitatem tuam fiduciâ, pedibus tuis provolutus, confiteor tibi omnia magna & gravia peccata meä, quibus in hanc usque horam te benignissimum Patrem meum offendi: quod non timui execranda illa perpetrare scelera, quæ dilectus Unicus tuus tam cruciabiliter diluit & tantâ cum amaritudine expiavit.

2. Confiteor etiam tibi, clementissime Pater, multam & magnam ingratitudinem meam, quod ad hanc usque horam tam ingratus fui & tibi & Filio tuo, pro omni amore, benignitate, & fidelitate, quæ mihi exhibuisti; quod tot jam annis in meâ mihi malitiâ & peccatis tam longanimiter pepercisti, omnemque injuriam & contemptum tibi à me per inobedientiam & malevolentiam meam irrogata benignè tolerasti, nec non tantâ cum benignitate me expectasti ad pœnitentiam, quo posses quandoque obtinere cor meum ad extruendum in eo habitaculum tuum, & infundendum illi amorem tuum. Et ô quoties, Domine Deus meus, pulsasti

sasti ad ostium cordis mei per inspirationem tuam, beneficijs blanditus es, consolatione allexisti, afflictionibus compulisti; & tamen repulsam passus es; & semper dorsū tibi verti quod ipsum tamen benignè sustinuisti.

3. O quàm justè in abyssum me inferni detrudere poteras; & clementer mihi pepercisti! Mirum certè est, ô Pater dulcissime, non crepare præ contritionis vehementiâ cor meum, dum ista recogito. Prorsus nec infernus ipse tot pœnas habet, ut malitiam & scelera mea dignè corrigere possit. Indignus sum vocari creatura tua, & quem terra sustineat, cuique alimenta subministret. Mirum est, Domine, non esse ultas creaturas tuas, omniaque simul elementa, injuriam & contemptum, quæ tibi per multiplices irrogavi iniquitates meas.

Sed nunc, fidelissime Pater, miserere (obsecro) mei, & converte ad me miserum ac desolatum peccatorem oculos divinæ gratiæ & clementiæ tuæ. Aperi mihi viscera benignitatis tuæ; meque in gratiam recipiens, ignosce quod tam diu distuli ad te converti. Pande mihi paternum pectus tuum, & infunde mihi nutrimentum & confortationem gratiæ tuæ. Quæso, Domine Deus, operare nunc velociter in me id, cujus gratiâ mihi

hucusque pepercisti, & ad quod ab æterno me præordinasti.

Et væ mihi infelici peccatori, quod tam amabilem tamque pium reliqui patrem, qui numquam mihi nisi amorem, beneficia, gratiam & fidelitatem præstitit: quodque cor meum (in quo templum, habitationem & delectationem tuam habere decreveras) tibi denegavi, & multis fœdavi sordibus, factus vas iniquitatis, & antrum spirituum immundorum.

Plane confiteor, Domine, me omnium quos mundus habet, vitiosissimum esse: se[d] nihilominus in immensâ confido bonitat[e] tuâ. Nam etsi supra numerum sunt peccat[a] mea, etiam misericordiæ tuæ non est nu[-]merus. O Pater amantissime, *si vis, potes* ita[-]que *me mundare Sana animam meam*, qu[ia] peccasse me tibi confiteor. Memento, pie Do[-]mine, consolatorij verbi illius, quod locutu[s] es per Prophetam quemdam tuum, dicen[s]: *Tu autem fornicata es cum amatoribus mult[is], tamen revertere ad me, & ego suscipiam t[e].* Nimirum, Pater misericordissime, multum i[n] hoc verbo dulcissimo confido, totoque m[e] corde ad te converto, ac si nemini præte[r]quam mihi soli istud dixeris, meq; per ipsu[m] vocare volueris.

E[go]

7. Ego namque immunda hæc & infidelis anima sum, filius hic prodigus & inutilis, qui infeliciter me â Patre luminum, à quo bona cuncta promanant, abalienavi, ac velut ovis errans procul à te aberravi, perditis atque destructis omnibus illis largissimis donis tuis, quæ tam profusâ mihi concesseras liberalitate. Reliqui te *fontem aquæ vivæ*, *&* fodi mihi *cisternas*, consolationes externas quærendo, *quæ* tamen *continere non valent aquas*, cum omnis temporalis caducaque delectatio velut fumus celerrime evanescat. Reliqui etiam te panem vitæ. & siliquas porcorum edi, sequendo appetitus sensuum, & bestialibus indulgendo affectibus. Deserui te summum, perfectissimum perenneq; bonum, & ad terrena labentiaque defluxi. Ideoq; vere nudus, pauper, miser, & immundus effectus sum, & ut jumentum in stercoribus & sordibus meis computrui. Sed oro te, Pater, ne memineris contemptus & injuriæ, quæ â me accepisti,

## CAPUT IX.

*Oratio alia pro venia peccatorum.*

1. *Depositio peccatorum in Vulneribus Christi.*

2. *Propositum amoris.*

3. *Fiducia de misericordia ex meritis Christi passi.*

## 4. Et ex immensa misericordia Dei.

D. Joannes Thaulerus *Exercit. de Vita & Passione Christi, cap. 25.*

1. AD quem, ô Jesu dulcissime, innumeris peccatis onustus & conclusus, refugiam, nisi ad te misericordiâ plenum? Itaque omnia simul mala mea, omnem ingratitudinem, sensualitatem, iracundiam, inobedientiam, levitatem, immortificationem, & cupiditatem meam, in abyssum projicio divinæ clementiæ & gratiæ tuæ, atque in sacratissima & cruenta Vulnera tua, quæ accepisti causâ salutis meæ; oroq; te Deus meus ut omnia hæc pretioso ac mundo Sanguine tuo ita diluere velis, ut nulla apud te eorum memoria perseveret.

2. O amabilis Jesu, unicum solatium meũ, en accedo ad te pleno affectu ac desiderio te ferventer amandi, cunctaque, quæ me à tuo amore possint abstrahere, evitandi, quo unus tecum effici merear, affectu, voluntate, & amore.

3. Spes mea omnis, consolatio & refugium meum tu es. Quantum me perturbant & dejiciunt peccata mea, tantum me exhilarat, & erigit immensa bonitas tua, & merita sacratissimæ passionis tuæ. Quidquid enim

ego

ego deliqui, morte tuâ acerbissimâ abolitum est. Quidquid mihi deficit, merita sacratissimæ incarnationis & passionis tuæ abunde adimplent.

4. Et licet magna & innumera sint peccata mea, parva tamen sunt tuæ immensæ collata misericordiæ. Unde & confido de infinitâ bonitate tua, quod nunquam me perire sines, quem creasti ad imaginem & similitudinem tuam: nec me despicies, cujus caro, sanguis & frater effici voluisti. Sed & spero, minime me abs te condemnandum esse, quem tanto redemisti labore, tam caro emisti pretio.

## CAPUT X.

*Devota oblatio meritorum Christi pro necessitatibus nostris.*

1. *Excellentia divinæ philanthropiæ, seu Dei amantis humanum genus, quæ nobis per incarnatum Christum elucescit.*

2. *Datum scilicet nobis absque ullis meritis nostris:*

3. *Et datum ad omnia peccata nostra pretio abundantissimæ satisfactionis compensanda.*

4. *Ejus ergo merita efficacissima offeruntur Deo Patri pro necessitatibus nostris.*



Digitized by Google

D. JOANNES THAULERUS *Exercit. de Vita & Passione Christi. cap. 8.*

1. QUID est homo, ó Pater misericordiarum, quod sic amas eum, ut pro vilissimis peccatoribus, qui te semper offenderunt, & injuriâ ac contumeliâ affecerunt, Jesum dares obedientissimum filium tuum; Ergone plus illo nos amas? Ut nos viveremus, ipsum mori oportuit: ut nos exhilararemur, ipse tristatus est: ut nos sanaremur, ipse vulneratus est: ut nos mundaremur, ipse fudi pretiosum Sanguinem suum.

2. Quidnam prævidisti in homine, ut adeo eum diligas, tam ferventer ames, tam ei fidelis sis? Enimvero thesaurum pretiosissimum, & quidquid summum atque præcipuum præstare potuit paternum cor tuum pro ipso dedisti redimendo, Jesum utique dilectum filium tuum, Verbum cordis tui quo enuntias nobis amorem tuum, quo no tam paternè ab initio dilexisti.

O clementissime Pater, per amorem & supplices preces dilecti Filij tui, ignosce errantis peccatoris famuli tui. Suscipe dignissimum sacrificium unigeniti Filij tui, & obliviscere injuriam nequam servi tui. Multo enim plura ille solvit tibi; quam sit debitum meum. O si malitiam meam, & illius boni-

ta

tatem; mea vitia, & merita acerbissimæ passionis ejus, simul librare velles; nimirum longe hæc illis essent graviora. Quod enim tam grave scelus esse queat, quod talis tristitia, talis afflictio, obedientia tanta, humilitas tanta, tam invicta patientia, & præ omnibus tam ineffabilis amor, expiare non possit? Quod tam enorme sit crimen, quod fervens & cruentus sudor, pretiosusque Sanguis illius non diluat? Quod tam flagitiosum scelus, cui amarissima Christi mors non præponderet?

O cœlestis Pater, en offero tibi ipsum Salvatorem & Redemptorem meum Jesum Christum, dilectissimum filium tuum, cum devotione magnâ, & gratitudine multâ, in unione amoris illius, quo illum ex paterno corde tuo ad me misisti, ut & meam susciperet naturam, & me ab æternâ morte liberaret. En offero tibi ineffabilem mœrorem, & incomprehensibilem angustiam, quam sustinuit, tibi soli satis notam, pro omnibus peccatis meis; & pro dolore ac contritione, quam me sentire jure oporteret. Offero, inquam, tibi sanguineum sudorem illius, pro lacrymis quas non habeo, & quas præ cordis duritiâ fundere non possum. Offero etiam tibi humillimas igni-



Digitized by Google

tissimasque preces ejus pro omni tepore ignaviâ & negligentiâ meâ. Offero denique tibi omnes gravissimos labores, exercitia virtutum, rigidam & asperam vitam, & quidquid demum in humanâ naturâ operatus est, & cruciatus omnes acerbissimos, quos in passione suâ perpessus est, unâ cum omni laude spirituum supernorum, & meritis Sanctorum omnium, in sacrificium dignum, ad æternum honorem & gloriam tuam, pro universis peccatis meis, quibus umquam te offendi, & virtutibus quas exexercere neglexi: necnon pro vivis & defunctis omnibus, pro quibus tu Deus meus rogari vis, & ego rogare sum adstrictus, ut des singulis per dilectum Filium tuum, quod eis noveris esse necessarium, ad fidelitur serviendum tibi in eo statu, ad quem sunt tua misericordissimâ pietate vocati.

## CAPUT XI.

### *Excellens efficacia perfectæ contritionis ad culpam & pœnam diluendam.*

§. I.

*1. Perfecta contritio procedens ex motivo perfectissimæ charitatis, aliquando brevissimo spatio delet culpam simul & pœnam. Quod magnam consolationem afferre debet timoratis conscientiis.*

2. *Quam-*

*2. Quamvis enim rara sit talis contritio, ob nostram tepiditatem, expedit tamen scire, eam esse cuivis ex gratia Dei possibilem; & suadendum ut conemur ad eam quam proxime accedere. Nam quanto plus diligimus, tanto plus nobis dimittitur, juxta regulam Christi de amore Magdalenæ:* Dimissa sunt ei peccata multa, quia dilexit multum. *Luc. 7.*

*3. Est autem pretiosissimus hic thesaurus veræ contritionis & dilectionis, quo omnia nobis necessaria & utilia mercari possumus.*

D. JOANNES THAULERUS *Instit. c. 1.*

1. POSSET quis brevi spatio ex vero Dei amore, cum tantâ displicentiâ ac suipsius dedignatione seu aspernatione, pure ad Dei gloriam, seipsum ab omni peccato tam strenuè ac fortiter avertere, ut cuncta sei peccata sua etiam cum pœnâ dimitterentur: ita ut si sic eum mori contingeret, ad Deum sine medio evolaret, licet etiam totius mundi peccata solus admisisset.

2. Quod enim parum nobis sæpe de pœna etiam post absolutionem à culpâ, remittitur, inde accidit, quod nostra contritio, & ab omni peccato aversio, atque ad Deum conversio, & amor noster, ex toto corde, ex totâ animâ, ex omni mente cunctisque vi-

ribus nostris minime procedunt: sicut à Deo præceptum habemus.

3. Verus etenim amor, veraque ad Deum confidentia, perfecto odio, displicentiæ ac nostri ipsorum despectui conjuncta, pretiosissimus est thesaurus, quo facile quidquid desideramus, imo plusquam desideramus, mercari ac obtinere valemus.

## § II.

1. *Misericordia Dei solet parvulam & brevissimi temporis pœnitentiam acceptare ab illis, qui plus nequeunt ob fragilitatem aut infirmitatem præstare.*

2. *Et peccata semel dimissa non exprobrat: neque propterea familiaritatem suam subtrahit aut minuit.*

*Idem* THAULERUS *eod. cap.*

1. LIcet mater obliviscatur interdum unici filij sui, Dominus tamen (prout ipse testatur) haud quaquam nostri potest oblivisci. Tanta siquidem ejus misericordia est, ut stuppa aliqua sive linum in immenso igne positum, non tam cito incendi possit, quam ipse peccatori veraciter dolenti peccata omnia condonare paratus est. Enimvero inter Dei bonitatem & pœnitentem peccatorem, neque tempus, neque medium ullum interest.

De-

Digitized by Google

2. Deinceps autem inter Deum & hujusmodi pœnitentem tam perfecta suboritur fidelitas, ac si peccata commissa non essent: tamque bonus & super omnem æstimationem pius est Dominus; ut quæ semel condonavit, numquam ei improperare, nec ullum propter ea dispendium sive pœnam eum sustinere velit, si tamen in vitâ correctiore persistat.

## §. III.

1. *Nullius indulgentissimæ matris amor erga unigenitum comparari potest amori, quo Deus dignatur peccatores vere contritos.*

2. *Quæ causa est, quare multi peccatores conversi magis exardescant in amore Dei quam multi faciant innocentes: quia videlicet magis penetrant vim divini amoris ex summâ indignitate in quam eos sua conjecerant peccata.*

3. *Unde etiam plerumque gratiores sunt DEO quam fuissent, si numquam peccavissent.*

HENRICUS SUSO *Serm.* I. *in Dom.* III. *Adv. apud Thaulerum.*

1. DEus benignissimus tam inexhaustus fons est prorsus immensæ misericordiæ ac naturalis bonitatis, ut numquam

ulla quamlibet fidelissima mater proprio filio suo, quem sub corde suo gestaverit, tam desideranter ac libenter in medijs flammis jacenti manum porrigeret adjutricem, sicut Deus homini contrito, etiamsi possibile foret eum omnia totius mundi peccata vel millenis vicibus quotidie perpetrasse.

2. Quid igitur causæ est, ô dulcissime Deus quod multis cordibus tam vere amabilis es? cur animæ multorum tantopere exultant de te? cur mentes plurimorum ita copiosè lætantur in te? Numquid hoc ipsorum innocentiæ tribuendum est? Minime. Sed dum attendunt proprios defectus & culpas suas & quam te vere sint indigni, quamque nihilominus tu eis teipsum adeo liberaliter exhibeas, impendas, offerasq; cum tamen bonorum nostrorum non egeas; hoc est, Domine, quod te in eorum cordibus tam vere magnum dulcemque efficit. Ita namque facile est tibi mille, sicut unum, talenta remittere; & infinitis mortalibus culpis, sicut uni, veniam dare. Et hæc dignatio est super omnem dignationem. Unde nec ipsi dignas unquam tibi gratias referre possunt: & ideo in tuis laudibus corda ipsorum resolvuntur & liquefiunt.

3. Plane etiam, secundum Scripturas, multo isti tibi laudabiliores sunt, quam si num-

quam

quam in peccata collapsi essent, & in tepore viuerent, nec tantâ erga te dilectione feruerent. Nam iuxta D. Bernardi sententiam, non tam attendis quid homo fuerit, quàm quid pro cordis sui desiderio esse velit. Et ideo quisquis de te peccatorum remissionem, etiam tot vicibus quot momenta sunt temporis, negare tentat, magno te prorsus honore spoliare molitur.

## CAPVT XII.

### *Quatenus vsurpanda sit peccatorum remissorum memoria.*

*1. Peracta ex discreti Confessoris directione Sacramentali pœnitentia, peccata non sunt in particulari à pusillanimis recogitanda, propter periculum aut relapsus, aut desperationis.*

*2. Possunt multa etiam gravissima peccata brevissima temporis mora ita deleri per excellentissimam contritionem ferventissima charitate inflammatam, ut homo sic moriens liber sit ab omni reatu pœnæ; quod est mori tamquam innocentem. Potest etiam fieri ob debilem, tametsi veram contritionem, ut unum solum peccatum sic deleatur quoad culpam, ut, propter debilem conatum pœnitentis, maneat pœna temporalis exolvenda in purgatorio; quod est mori tamquam pœnitentem.*

JOAN-

JOANNES THAULERUS, *postquam multis verbis praeclarè exaggerasset necessitatem operum pœnitentiæ, addit pro solatio pusillanimium, Instit. cap. 1.*

QUIDAM amicus Dei, interrogatus quid facere vellet, si ( ut multi peccatores ) omnibus diebus vitæ suæ in magnis iniquitatibus vixisset; respondit: Si omnia quæ sapiens & discretus Confessor mihi injunxisset, fecissem, & peccata sicut oportet dimisissem, numquam deinceps vellem inde cogitare, nec cor meum eis contaminare: sed tam purè deinde conarer vivere, ut omnium meorum peccatorum in me Deus penitus oblivisceretur. Quando enim ampliùs peccatum nec volumus nec perpetramus, prorsusque ab eo avertimur, tunc & Deus ipsum oblivioni tradit.

Si quadraginta annis in peccatis vixissem, & jam tempus resolutionis meæ instaret, si peccata mea purè confessus essem, meque ipsum cum perfecto amore ita ex fundo cordis mei saltem unius Angelicæ Salutationis spatio, in Deum recipere & convertere possem, ut totus ad ipsum conversus, & ab

ab omni pecato aversus essem; tunc planè sicut purus & innocens homo ex hac luce migrarem. Si verò non nisi unum peccatum admisissem, & in dolore, contritione, ac mœrore hinc exirem; tunc utique sicut pœnitens morerer.

## CAPUT XIII.

### *Consolatio pro distractionibus in oratione.*

1. *Deus misericorditer tolerat distractiones ex mera infirmitate naturæ provenientes.*

S. AUGUSTINUS *in Psal.* 85.

QUID? desperandum est de genere humano, & dicendum, jam ad damnationem pertinere omnem hominem, cui subrepserit aliqua peregrina & vana cogitatio oranti, & interruperit orationem ipsius? Si hoc dixerimus, fratres, quæ spes remaneat non video. Porrò quia nobis bona spes est ad Deum, quia magna est ejus misericordia, dicamus ei, Jucunda *animam servi tui, quoniam ad te Domine animam meam levavi.* Et quomodo eam levavi? Quomodo potui, quomodo tu vires dedisti. Suavis es, Domine, ac mitis. Mitis es, tolerans me. Ex ægritudine defluo: cura, & stabo; confirma, & firmus ero. Donec autem facies, toleras me: quia

quia tu suavis es & mitis, *& multùm misericors* Non enim solùm misericors, sed & multùm misericors omnibus invocantibus te.

## CAPUT XIV.

### *Consolatio in certamine contra gulam.*

1. *Rarum est gulæ defectibus non tentari.*

S. AUGUSTINUS *lib.* 10 *Confess. c.* 31.

EGo in tentationibus positus, certo quotidie adversus concupiscentiam manducandi & bibendi. Et quis est, Domine, qui non aliquandò rapiatur aliquantulùm extra metas necessitatis? Quisquis est, magnus est, magnificet nomen tuum: ego autem non sum, quia peccator homo sum. Sed & ego, ô Pater cælestis, magnifico nomen tuum: & interpellat te pro peccatis meis Unigenitus tuus, qui vicit sæculum, numerans me inter infima membra corporis sui.

## CAPUT XV.

### *Consolatio in lucta castitatis.*

1. *Prælium castitatis cessabit in patria cælesti;*

2. *Sed omnino perseverabit in hac vita mortali, quæ est perpetua militia.*

3. Nec

*3. Nec ullius super terram absque concupiscentiæ bellò vivet. relinquitur enim hic hostis, ut de eo triumphantes coronemur in cœlo.*

S. AUGUSTINUS *Ser. 43. de Verb. Domini.*

ATTENDITE Sancti quicumque pugnatis. Præliantibus loquor: intelligunt qui pugnant, non me intelligit qui non pugnat. Vult homo castus, ut nulla omnino surgat in membris suis concupiscentia adversaria castitati. Pacem vult, sed nondum habet. Quando enim ad illud ventum fuerit, ut nulla omnino exurgat concupiscentia adversaria, nullus erit hostis cum quo luctemur: nec expectatur ibi victoria, quia de hoste jam victo triumphatur.

Modò autem quando *caro concupiscit adversus spiritum & spiritus adversus carnem*, contentio est. Non quod volumus facimus. Quare? Quia volumus ut nullæ sint concupiscentiæ, sed non possumus. Velimus nolimus, habemus illas: velimus nolimus, titillant, blandiuntur, stimulant, infestant, surgere volunt: premuntur, nondum extinguuntur. *Caro enim concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem: ut non ea quæcumque vultis faciatis.*

Quid enim vultis, ô Sancti, ô boni prælia-

tores,

Digitized by Google

tores, ô fortes milites Christi, quid vultis? Ut non sint omnino concupiscentiæ malæ. Sed non potestis. Exercete bellum, sperate triumphum. Facite quod potestis, quod ait ipse Apostolus alio loco, *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore*, ad obediendum desideriis ejus. Non ait, Non sit peccatum; sed, *Non regnet*. Quamdiu vivis, peccatum necesse est esse in membris tuis: saltem illi regnum auferatur, non fiat quod jubet.

## CAPUT XVI.

### *De imperfectionibus, & tentationibus servorum Dei in vita spirituali.*

§. I.

1. *Magna præmia etiam imperfectis parantur in domo Dei, ubi mansiones multæ & vasa varia.*

S. AUGUSTINUS *in Psal* 138.

IN libro tuo omnes scribentur, non solùm perfecti, sed etiam imperfecti. Non timeant imperfecti, tantùm proficiant. Nec tamen, quia dixi, Non timeant, ideò ament imperfectionem, & ibi remaneant: sed tantum proficiant, quantum in ipsis est.

§. II.

1. *Semper est conandum, ut proficiamus in vita spirituali.*

2. Et

2. *Et qui hoc curat toto desiderii conatu, etiamsi repentè moriatur, securè tamen morietur.*

3. *Non peccat, qui sentit motum peccati, sed ille peccat qui motui consentit, & succumbit.*

4. *Sensus tentationum sine consensu, ideò relinquitur in servis Dei, ut mansuetè compatiantur tentatis & tribulatis; & ut ipsi non extollantur ob dona gratiæ: quæ est causa cur D. Paulo datus est stimulus carnis,* 2. Cor. 12.

S. BERNARDUS *Serm.* 49. *in Cantica.*

AMbulemus dum lucem habemus, ne tenebræ nos comprehendant. Ambulare, proficere est. Non ambulantem, sed sedentem à mortis tenebris comprehendi, periculum est. Et quis sedet, nisi qui non curat proficere? Id caveto: etsi morte præoccupatus fueris, in refrigerio eris.

Dices Deo: *Imperfectum meum viderunt oculi tui.* Et nihilominùs (inquit) *in libro tuo omnes scribentur.* Qui omnes? Profectò qui in desiderio proficiendi inveniuntur. Proficientes enim si morte præoccupati fuerint, in eo quod eis deest perficiendi sunt.

Et quomodo, ais, ego proficere possum, qui fratri proficienti invideo? Si doles quòd invi-

invides, sentis, sed non consentis. Passio est quandoque sananda, non actio condemnanda. Tantùm non illic resideas, iniquitatem meditans in cubili tuo: qualiter videlicet foveas morbum, satisfacias pesti, persequaris insontem, benè ab illo gesta calumniando, deprimendo, pervertendo, atque impediendo gerenda. Alioquin, non nocet tibi ambulanti & extendenti te ad meliora quod jam non operaris, sed quod habitat in te peccatum.

Non est ergo damnatio illi qui non dat membra sua arma iniquitati, non linguam ad detrahendum, non quidquam reliqui corporis ad lædendum nocendúmve aliquo modo: magis autem confunditur sic se esse malè affectum, & inolitum ex longo vitium, confitendo, flendo, orando conatur expellere: & cùm non prævalet, mitior inde ad omnes, atque apud se humilior invenitur. Quis sanè sapiens hominem damnet, qui à Domino didicit mitis esse, & humilis corde? Absit ut inveniatur expers salutis, imitator Salvatoris.

## §. III.

1. *Permittit Deus defectus aliquos ad gratiam humilitatis conservandam.*

2. *Servatur humilitas securiùs, cùm fragili-*

Digitized by Google

*gilitatem nostram aliis manifestam scimus, ut non audeamus superbire coram testibus infirmitatum nostrarum spiritualium.*

*3. Facit hæc sui notitia eos cautiores, ut remedia defectibus suis diligentiùs apponant.*

JOANNES THAULERUS *Institut. cap. 34.*

PLerumque & in electissimis amicis suis aliquid semper vitii Deus residere permittit; & ut plurimum ad iram & vehementiam proniores sint, quo & sibiipsis innotescant, & aliis; atque per hoc gratia sua, quam illis infudit, velut ignis sub cineribus occultetur & conservetur.

Igitur, ut nihilum suum ipsi penitus agnoscant, Deo permittente, defectus quosdam incurrunt, veluti est, indignationis motus, aut durioris asperiorisque verbi subita prolatio. Inde verò sibiipsis & aliis quos id videre vel audire contingit, vilescunt, & ita suo nihilo magis immerguntur.

Nec est quòd hinc terreantur Christi servi: modò in suum se nihilum ampliùs demittant, ac seipsos penitiùs cognoscant. Facilè his defectibus mederi poterit, fietque ut deinceps cautiores sint.

CAPUT

Digitized by Google

# CAPUT XVII.

## De humili fiduciâ in misericordiâ Dei.

§. I.

*1. Animus ad fiduciam sanctam assuefaciendus, quod perutile est ad securam mortem.*

JOANNES THAULERUS *Instit. cap. 34.*

DUm incolumes sumus, meritò nosipsos in verâ erga Deum fiduciâ exercere deberemus; ut, ubi illa potissimùm necessaria erit, eam velut ex usu habeamus. In illo siquidem extremæ necessitatis articulo, & plurimum confert, & securè mori facit eos qui ad hanc sese assuefecerunt, & Deo per exercitia crebra atque continua didicerunt inniti.

§. II.

*1. Cogitanti magnitudinem misericordiæ divinæ, nulla potest obrepere causa desperationis.*

*2. Modò fiduciam conjungat humilitati & amori Dei, & sollicitudini vitandi peccata; aliàs degeneraret in præsumptionem.*

*Quidam pius.* SCRIPTOR.

NUlla mœroris magnitudo, nulla angustiarum acerbitas, nulla defectuum multitudo, nulla scelerum enormitas, te ad despe-

desperationem nimiámve pusillanimitatem adducat. Quantumcumque peccaveris, semper Dei misericordia in infinitum excedit tuas iniquitates: quantumcumque infirmus sis, semper illius benignitas adjuvare parata est tuam fragilitatem.

Vult & potest Deus sanare ac liberare te, si ad eum verè converteris, atque humilis factus, ipsum piè invocas, & speras in eo. O quàm homini salutaris, & Deo grata est spes atque confidentia illa, quam Dei amor sanctaque humilitas parit, & quæ hominem non ad negligentiam vel incuriam sese emendandi, neque ad facilitatem peccandi pertrahit, sed magis ad conatum proficiendi extimulat!

## §. III.

1. *Ipsa Dei natura est bonitas & misericordia.*

2. *Proinde sicut ubique præsens est ejus natura, sic cuivis obvia ejus misericordia.*

3. *Humilis & amorosa fiducia, Dei donum est.*

*Idem* SCRIPTOR.

QUantumvis magni peccatores & imperfecti homines simus; quare non cum humili plenaque fiduciâ ad Deum converti-

vertimur, qui est abyssus inexhaustæ pietatis, cujus natura bonitas est, cui verè proprium est misereri semper ac parcere?

Justum omnino est, ut eum ex intimis animæ medullis diligamus, qui benignissimus est erga peccatores, & nos quotidie cogitationibus, verbis atque operibus offendentes, cum gaudio recipit, nobisque libenter ignoscit, si ad eum confugimus, & in eo speramus atque confidimus

O quàm præclarum Dei donum est, firma, humilis, & amorosa in Deum fiducia! Hanc qui habet, dum ei moriendum est, nimirum feliciter ex hac vitâ emigrat.

## §. IV.

1. *Deus non severus Iudex, sed pius Pater erga verè pœnitentes.*

2. *Imò potiùs materna viscera erga ipsos gerit.*

3. *Quia non vincitur nostra ingratitudine, sed longanimiter invitat ad pœnitentiam.*

4. *Quantum amorem postulat talis dilectio.*

*Idem* SCRIPTOR.

SI nobis ex animo displicent peccata nostra, & jam humiles facti, vitam corrigere, Deoque placere verè desideramus, ipse Deus nobiscum agere vult, non sicut severus

rus judex, sed sicut pius & misericors pater: nam *apud eum propitiatio & copiosa redemptio* est. *Non* jam *secundùm peccata nostra* facit *nobis, neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis: quoniam secundùm altitudinem cæli à terrâ corroboravit misericordiam suam super timentes se*: & *quantum distat ortus ab occidente, longè* facit *à nobis iniquitates nostras*: & *quomodo miseretur pater filiorum*, miseretur *Dominus timentibus se.*

Sanè numquam aliqua mater tam tenerè dilexit unicum filium suum, quàm tenerè ille nos diligit. Tam vehementi, dulci & incomprehensibili amoris ardore piissimum cor Salvatoris nostri JESU CHRISTI erga nos semper flagravit & flagrat, ut si vel tenuissimam amoris illius scintillam corda nostra perciperent, ipsa statim præ ardoris vehementia scinderentur, ac resoluta deficerent.

Ecce nos ingrati quotidie illum multis modis offendimus; & tamen non propterea ipse nos à se repellit, sed humiliatos benignè dulciterque semper suscipit, atque etiam innumeris beneficiis fovet. Et licet per mortalis peccati consensum sæpè illum à nobis quasi violenter abjecerimus, nec sic tamen

 permi-

permisit, ut diabolus abominandos ad æternum supplicium pertraheret: sed expectavit nos longanimiter, donec resipiscentes ad eum reverteremur.

Planè, si immensam Dei pietatem & misericordiam erga nos, fidelissimumque & infinitum amorem ritè perpenderemus, nimirum toti amore saucii à nobisipsis atque à creaturis omnibus deficeremus, & nihil possemus diligere, nisi ipsum dulcissimum amatorem ac Redemptorem nostrum, qui nos ad imaginem suam creavit, & cùm sit Dominus summæ majestatis, propter nimiam charitatem, quâ diligit nos, carnem humanam assumere, fraterque noster fieri, & triginta tribus annis salutem nostram super terram operari, ac tandem passionem acerbam pro nobis sustinere, pretiosumque Sanguinem fundere, & in ignominioso crucis stipite mori voluit. Eja, amemus eum qui nos sic amavit & amat. Quòd si necdum ardenter amare possumus, amemus quantum ille donare dignatur, & magis magisque amare desideremus, sedulò petentes ab eo quod nondum accepimus.

CAPUT

Digitized by Google

## CAPUT XVIII.

### *De ariditate, & subtractione sensibilis devotionis.*

*1. Desolatio spiritualis, & interiores tenebræ, sensibilisq; gratiæ subtractio, non est signum quòd Deo displiceamus:*

*2. Sed potiùs quòd ab eo amemur, si desolatione patienter & fructuosè utamur.*

*3. Hoc est, cum resignatione in Deum quasi abscondentem se à nobis ad tempus, & piorum exercitiorum virili adimpletione.*

*Quidam pius* SCRIPTOR.

QUANDO spirituali cognitione, sensibilique gratiâ & devotione subtractâ, tardum, pauperem, frigidum, ac velut à Deo derelictum projectumque te sentis, quando afflictus præ tædio dormitas, & tantâ mentis instabilitate fatigaris, ut in sanctis cogitationibus nullâ ratione persistere possis; non propterea putare debes, quòd cælesti Sponso displiceas.

Nam si tunc fidelitatem illi servas, si vana solatia non sectaris, si illas tenebras, illam cordis ariditatem patienter humiliterque sustines, & torpore excusso tempus utiliter expendis; plurimùm ei places.

Dum igitur in tali calamitate positus es, resigna te totum in divinum beneplacitum, & per sanctam fiduciam Domino firmiter innitere, dicens cum beato Job: *Etiam si occiderit me, in ipso sperabo.* Tunc quidem quælibet pia exercitia tibi insipida sunt, sed Deo optimè sapiunt, & animæ tuæ maximum fructum adferunt, si facis quod in te est.

## CAPUT XIX.

*Ut quisque sit mensurâ gratiæ statui suo concessâ & convenienti contentus.*

### §. I.

I. *Deum amemus, quantum per Dei gratiam poterimus: & Deus augebit amorem, & amanti securum præstabit præmium.*

S. BERNARDUS *Tract. de diligendo Deum. §. Hîc primùm.*

DILIGAM te Domine pro dono tuo, & pro modulo meo. Si tantum diligere non possum, quantum diligere debeo, non possum tamen ultrà quàm possum. Potero verò te amare amplius, quando ampliùs donare dignaberis: numquam tamen tantum te diligere potero, quantum dignus es qui diligaris. *Imperfectum meum viderunt oculi tui*: verumtamen *in libro tuo omnes*



Digitized by Google

*scribentur*, qui quod possunt, faciunt, etsi, quod debent, non possunt.

## §. II.

1. *Voluntas bona bono affectu cavens peccata, & studens virtuti pro ratione status in quo unusquisque vocatus est, jungit animam Deo, etsi in effectu ipso majora opera non assequamur.*

JOANNES THAULERUS *Instit. cap. 2. ex Rusb. de Præcipuis quib. virtut. cap. 13.*

NUllâ ratione homo bonæ voluntatis vel ob defectus quosdam minores, vel ob naturæ imbecillitatem; vel quia forinsecus asperiorem vivendi modum servare nequit, vel ob inæqualitatem quam in servitio Dei & virtutum sentit exercitio, à Deo se remotiorem æstimare debet. Hoc autem summo curabit studio, ut vitia graviora majoresque defectus suos ita radicitus evellat, ut pro nullâ re, neque pro vitâ, neque pro morte quidquam facere adversus præcepta Dei consentiat. Quæ voluntas quamdiu in ipso perseverat, non est unde se à Domino longius abesse suspicetur.



Digitized by Google

# CAPUT XX.

## *Quòd nullum opus bonum propter vehementiam afflictionum spiritus sit prætermittendum.*

*1. Astus est diaboli quotidianus, cùm tempus Festi aut Communionis sacræ majorem postulat devotionem, injicere occupationes repentinas, graviores tentationes, aut ariditatis spirituales.*

*2. Sed hæc nihil impediunt bonitatem operum aut exercitiorum spiritualium.*

*3. Ideoq; tantò magis bono operi est insistendum, quantò magis experimur diabolum per hujusmodi technas velle nos à Deo avocare.*

D. HENRICUS SUSO *Serm. 1. in Domin. III. Advent. apud Thaulerum.*

PLERIQUE quantò sacratiora sunt tempora, & ipsi se libentiùs ad Deum converterent, tantò magis ipsorum afflictio augetur, ita ut nec unam quidem Orationem Dominicam absque diabolicis susurris explere liberè possint. Unde & ipsi in quamdam velut desperationem labentes, orationem à se abjiciunt, & hoc pacto sibiipsis loquuntur: Quid putas, ista tibi oratio prodest tot sordibus conspurcata?

Sed

Sed in hoc nimiùm errant, & suo adversario penitus obsequuntur, cujus hoc præcipuum studium est, ut eos ab exercitiis spiritualibus repellat. Nesciunt certè, quòd oratio ipsorum cum omnibus immissionibus illis, de quibus dolent, optimè sapit, & verè accepta est ante conspectum divinæ Majestatis. Sæpè namque (ut D. Gregorius ait) mens humana adeò perturbatur, ut seipsam eruere nesciat, in præsenti dolore & angustiâ constituta: sed ipsa pro eadem ante Dei oculos adversitas devotissimè interpellat; ipsaque passionis amaritudo in oculis illius resplendens, citiùs eum ipsi, quàm alia exercitia, inclinat, & velociùs adesse compellit.

Unde nec ullum omnino bonum opus negligendum est, nec orationes, & templi frequentatio (quæ maligno spiritui singulariter adversatur & molesta est non minimum) umquam intermittenda. Quod enim homini de orationis puritate minuitur, hoc ei ex afflictionis molestiâ accedit, & satis grata est hujusmodi oratio in oculis Dei.

-96 (***) 90-

## CAPUT XXI.

### *Resignatio in afflictionibus & pressuris juvat afflictos, & genus quoddam martyrii videtur.*

### §. I.

1. *Adversitatum lucta ægrè ad initium toleratur: sed posteà plenam generat resignationem; in quem finem à Deo permittitur.*

D. HENRICUS SUSO. *Serm. I. in Domin. III. Adventu apud Thaulerum.*

CONTINGIT nonnullis, sicut alicui juveni & indomito equo, qui vehiculo adstrictus, dum ex nimiâ fatigatione & luctâ perpetuâ maceratur, nec evadendi consilium invenit, animo demisso, modestiùs sese habere incipit: ita & isti, quamdiu suis adversitatibus reluctantur, & se necdum ex toto divinæ voluntati, ad sustinendum æquanimiter pro amore ipsius omnem adversitatem, resignarunt, satis graviter affliguntur, & tamen eas sustinere oportet, donec misericors Deus ipsorum laborem & patientiam consideret, qui etiam novit quando eis ab hujusmodi expediat liberari. Et ideò nihil ita necessarium est, quàm se humiliter ad ipsas afflictiones sustinendas resignare & offerre,

Digitized by Google

offerre, quamdiu Domino placuerit, ejusque patienter auxilium implorare.

§. II.

1. *Tentationes & afflictiones piorum prosunt ipsis ad meritum, & ad pœnam Purgatorii minuendam.*

2. *Patiens earum toleratio martyrium quoddam spirituale est: quia verè placet Deo istorum patientia in tot tormentis afflictionum, sicut fortitudo Martyrum in morte tolerandâ. Vocatur martyrium pacis, incruentum, internum aut spirituale.*

3. *Semper autem hæc patientia est indicium gratiæ divinæ; quia actus veræ virtutis, ac proinde & dilectionis, nec improbabilis conjectura divinæ electionis.*

*Idem* Suso *eod. Serm. paucis interpositis.*

COnsiderare libet, quàm suaviter & amorosè æterna Sapientia cuncta disponat, dum quod plurimum sibi nocere plerique angustiis tentationibusque gravissimis pressi arbitrantur, ipsa ad summam eorum utilitatem inflectit. Magnam siquidem Purgatorii partem illa afflictio tollit, & eam patientibus impendio prodest, atque ingens præmium adducit.

Quamvis enim ipsi multorum se criminum reos arbitrentur, sed coram Deo veri

magniq́ue Martyres ſunt, cùm nulli dubium ſit, longè acerbiorem hujuſmodi perpetuam afflictionem dolorem infligere, quàm unius carnificis ictus collo exceptus.

Denique paſſionem hanc magnæ eſſe dilectionis indicium præſagiumq́ue, tam Scripturarum teſtimoniis, quàm ipsâ veritate probatur: quippe quam & copioſa gratia, & multorum ſecretorum revelatio ſubſequuntur. Debent igitur præfati homines eam non ſolùm patienter, ſed & libenter ſuſtinere, certi quòd brevis hæc amaritudo, & *momentaneum tribulationis* hujus, *ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus* operetur *in* eis.

## CAPUT XXII.

*De triſtitiâ ortâ ex imperfectionum noſtrarum conſideratione.*

1. *Perfectos viros ſæpè permittit Deus ignorare ſtatum perfectionis, ad quem pervenerunt, ne in periculoſam ſui complacentiam ruant.*

2. *Qui tamen Dei offenſam firmiſſimo fideliſſimoq́ animi propoſito cavent.*

3. *Hanc tamen juſtorum de ſtatu ſuo ignorantiam compenſat Deus non ſolùm humilitatis ſecuritate in vitâ, ſed & dulci fiduciâ in morte.*

JOAN-

JOANNES THAULERUS *Serm. in Dom. II. post Octav. Epiph.*

FIT sæpenumerò, ut Dominus quosdam permittat velut infirmos jacere, qui tamen plenam sunt sanitatem consecuti: sed ipsi hoc ignorantes, cunctis diebus vitæ suæ languidos se putant: nec aliud sibi persuasum habent, nisi quòd debiles sint & infirmi. Et hoc benignissimus simul & sapientissimus Conditor, pro ipsorum permittit utilitate & salute. Satis enim perspectum est illi, eam ipsorum infirmitatem esse, ut si se plenè convaluisse pro comperto haberent, statim ad seipsos cum vanâ sui complacentiâ reflecterentur.

Ex magnâ proinde fidelitate & amore, quem semper erga illos habet, quamdiu vivunt, eos in tali ignorantiâ, timore, pressuris, & humilitate stare permittit; cùm tamen ad eum virtutis gradum ipsi conscenderint, ut nec pro toto mundo Deum offendere velint: imò priusquam scientes in Deum peccarent, potiùs mortem ipsam fidenter subirent.

Quid ergo; ait aliquis, fit eis pro hac suiipsorum humili resignatione in ejusmodi ignorantiâ? Nil aliud sanè, quàm quòd, dum optatissima dies advenit, quâ de hac miseriâ erutos, Dominus eos secum in re-

gnum suum adducere statuit, in ipsâ horâ quâ ex hac luce sunt migraturi, ab omni hac ignorantiâ longisque tenebris per seipsum eos refovet, ac blandè nimis consolatur: sæpiusque ante obitum ipsorum, prælibare eos facit & experiri feliciter illud, quo in ipso perpetuò sunt fruituri. Et sic magnâ cum securitate animam fundunt.

## CAPUT XXIII.

*De tentatione scrupulorum in spiritualibus exercitiis, & tristitiæ pressurâ.*

§. I.

1. *In animis spiritualiter viventium sæpè oriuntur molesti scrupuli, an exercitia sua perfecerint rectâ intentione.*

2. *Eorum causæ variæ assignantur externæ & internæ.*

3. *Remedium verò est, non violentè pugnare, ad alias cogitationes bonas suaviter divertere.*

4. *Resignatoque animo eos tolerare, & interdum sese aliis exercitiis occupare.*

5. *Pressuris enim istis patienter toleratis purgatior fit animus, & magna à Deo meretur.*

6. *Et seipsum minùs quærit, quàm quando in consolationibus magnis ponitur.*

JOAN-

D. JOANNES THAULERUS *Serm.* 1. *Pentecost.*

SCIENDUM est, fideliterque retinendum, quod in homine Deum purè intendente, sæpe gravis quædam pressura & angustia oboriatur, quâ oppressus, videtur sibi Deum non pure intendisse, & ita omnium laborum suorum fecisse jacturam, omnemque perdidisse operam. Hinc jam pacem pectoris amittit, animique mœrorem & perturbationem incurrit.

2. Hæc autem pressura nonnumquam ex gravitate naturali seu indispositione, vel complexionis malitiâ, nonnumquam ex influentiâ cæli vel aëris inæqualitate, nonnumquam vero ex maligni spiritus operatione, qui per hujusmodi gravissimas immissiones suas bonum hominem istum perturbare moliatur, accidere solet.

3. Sed hæc suaviter declinanda sunt, cum benignâ tranquillaque mansuetudine: ita enim facilius vincuntur. Unde non satis recte faciunt quidam, qui pressuram hanc violenter & impetuosè à se excutere, eamdemque perrumpere volunt, destruentes ac debilitantes per hoc capita sua; quique nimis inordinate Doctores & Dei amicos pro consilio & auxilio accedunt, eripere se inde &

evadere cupientes: unde sæpius magis implicantur, cum nemo facile inde eos extrahere & expedire queat.

4. Quamobrem ubi ista pressura & tempestas in homine exurgunt, haud secus faciat quam solent homines facere, ubi tempestas oritur, & pluviæ vel grandines cadunt. Tunc enim fugiunt omnes sub tectum, donec tempestas sopiatur, & pluviæ cessent. Ita & ipse, ubi intra se simpliciter sentit ac deprehendit, quod nihil velit neque desideret nisi Deum, dum hac pressura corripitur, modeste subtiliterque fugiat, donec integre sibiipsi restituatur: simulque in vera resignatione ac patienti abstractione humiliter sustinens, tranquillo ac benigno animo in hac afflictione Deum præstoletur: etiamsi unâ hebdomadâ, vel uno mense, aut sex mensibus, unove anno, vel etiam diutius sine cessatione illa perduret.

5. Et quis novit, quali modo, quave ratione benignissimus Deus ad ipsum venire, suaque illi charismata & dona infundere velit? Stet itaque cum benignâ mansuetudine sub tecto divinæ voluntatis ac beneplaciti, certus quod hoc vel centuplo gratius sit, magisque placeat Deo, quam si magnâ sensibili devotione afflueret, & multas virtutes Deo quo-

tidie

tidie offerret, intusque florerent & virerent omnia, & ipse divino lumine irradiaretur

6. In pressurâ namque non ita facile quis seipsum & sua quærere vel retinere potest, sicut in consolationis ac sensibilis dulcedinis devotionisque affluentia. In hac namque sæpe se natura admiscet; & dum anima in eâ immodice delectatur, maculam contrahit.

## §. II.

*1. Eadem doctrina brevissimo dialogismo comprehensa.*

*Idem* THAULERUS *Serm. 1. in Epiphania.*

1. PLerique aliquâ molestiâ gravati, ita mihi dicere consueverunt: Pater, male mecum agitur; diversis enim afflictionibus multoq; mœrore perturbor. Et ego recte cum eis agi pronuntio. Tum illi, Non aiunt, Domine; sed meâ culpâ id actum est. Ad quod rursus ego: Sive tuâ culpâ id actum sit, sive non, crede ipsam afflictionis crucem à Deo tibi impositam: eidemq; gratias agens, sustine, & resigna teipsum. Rursum illi: Sed magnâ intus ariditate obscuritateque contabesco Quibus ego, Feras, ajo, dilecte fili, patienter; & melius tecum agetur, quam si in magnâ multaque sensibili devotione versareris.

§. III.

## §. III.

1. *Ad internam animi desolationem curandam non est sollicite & anxie festinandum, nec ullo modo ad externa solatia seculi; sed ad Deum dumtaxat Deique servorum consilia confugiendum.*

*Idem* THAULERUS *Serm. 2 in Dom. V post Trin.*

1. IN gravissimâ illâ pressurâ & tenebrosâ desolatione homine constituto, pressuræ omnes, miseriæ, calamitates, quas jam pridem evicerat & superarat, iterum in eo consurgunt; denuo impugnant, totoque impetu navem illius magnâ cum tempestate concutiunt, & fluctibus suis impetunt exagitantq; Sed, obsecro, quicumque hæc sentis, noli timore dejici: modo navicula tua probè anchorâ fixa sit, venti ei & fluctus obesse non poterunt. Ad mentem tibi veniat, quod Job. ait: *Post tenebras spero lucem.* Tantum ergo tecum maneas, non foras evageris: ad finem usque tentamenta & pressuram hanc sustine, nec aliud aliquid quæras quo hanc evadas molestiam, sicut faciunt plerique, qui dum hanc internam paupertatem & pressuram sentiunt, semper aliquid inquirunt, quo eam effugere possint: quod profectò officit plurimum.

§. IV.

Digitized by Google

## §. IV.

*1. Desolationes spirituales piorum acerbissime pungunt animum:*

*2. Illas Deus varie mitigat. Sunt autem piis hominibus instar Purgatorii in hac vita, quia sunt ejusmodi desolationes satisfactoria pro poenis peccati in purgatorio solvendis.*

Idem THAULERUS Instit. cap. 11.

1. ELectorem hominum passio, non semper vulgaris est passio; sed frequenter ita insolita ac inaudita est passio, quam eis etiam improvisè Deus evenire permittit, ut nihil tale umquam cogitarint, nec quidquam inde vel suspicati sint.

Verumtamen æquanimis ac bono animo esto, ô anima patiens. In cunctis namque amaritudinibus tuis Christus electus cordis tui ex millibus, clausis januis (id est, cunctis viribus tuis duritiâ conclusis) introire, tibiq; novam quamdam & inexpertam novit infundere suavitatem. Amaritudinem vero quam sentis, pro inferno & purgatorio tuo suffer patienter. Vere namque pura, resignata & patiens anima, nuda ac munda de ore evolans, ad regni cœlestis palatia (ubi mille anni die uno breviores sunt) conscendit.

CAP.

# CAPUT XXIV.

## *De causis & fructibus tribulationum.*

*1. Afflictiones piis illatas plurimum conferre ad sanctitatem, & ab immenso Dei amore procedere.*

*2. Præcipuus finis earum est, ut anima avocetur à creaturis, & soli Deo adhæreat & adipiscatur pro afflictionibus infinita præmia.*

*3. Male ergo de crucibus sibi illatis conqueruntur homines.*

*4. Cum nihil potentius eos impellat ad Deum*

*5. Et nihil sit iucundius, quam crucem patienter toleravisse: sic enim iam crux esse desinit*

*6. Hinc patet, nullam scientiam, nullam artem tam proficuam esse, atque patientiam in afflictione.*

*7. Utilitates ex crucibus enumerantur octodecim.*

*8 Merito proinde gratiæ agendæ Deo pro crucibus & pro afflictionibus, quas permittit nobis inferri.*

### D. HENRICUS SUSO *Dialog. inter* SAPIENTIAM ÆTERNAM & MINISTRUM.

1. SAPIENTIA ÆTERNA. Non recte sapiunt illi, qui umquam gravate & cum querimonia quamlibet afflictionem ferunt: om-

omnino enim paterna castigatio & virga mea ex maximo amore proficiscitur, & vere suavis ac benigna est; ut non immerito felix ille censendus sit, à quo illam numquam retraxero, Afflictio, inquam, non ex aliqua duritia aut asperitate meâ, sed ex amore tenerrimo ac benignissimo trahit originem. Et hoc de qualibet cruce vel tribulatione dictum volo, sive ea ultro suscepta sit, sive nolenti aliunde acciderit, ubi plerumque necessitas mutatur in virtutem; quâ tamen cruce is qui eam patitur, nolit (me invito) esse absolutus, quamque amicâbili ac humili cum patientiâ in mei æternam referat laudem. Quæ sanè crux quantò majori cum amore & promptiori voluntate conjuncta est, tanto etiam præclarior mihique acceptior est. Itaque de hujuscemodi afflictionibus me paulo latius dicentem ausculta, & quæ dixero, ipsis cordis tui visceribus inscribe, sintque velut signum quoddam spiritualibus animæ tuæ oculis propositum.

2. Id pro certo retineas, ita me commorari in animâ mundâ, ceu in quodam paradiso voluptatis. Eam ob rem ferre non possum, ut cum amore aut delectatione ulli rei incumbat vel adhæreſcat. Est namque ex ipsâ naturâ in noxias propensâ voluptates. Itaque

que sepio viam illius spinis, atque omnes semitas ejus (velit nolit) adversitate obstruo, ne ex manibus meis elabatur. Cuncta ejus itinera afflictionibus conspergo, ne quâ aliâ in re cordis sui oblectationem, præterquam in me, constituat. Crede mihi, si corda omnia in unum redigerentur, non possent in hâc vitâ minimum ferre præmium, quod redditurus sum in illo ævo sempiterno, etiam pro minimâ quaque cruce, quam quispiam ex amore passus fuerit meâ causâ.

3. Minister. Fortassis negari non possit, Domine, afflictiones longe saluberrimas esse, si tamen non sint nimiæ, nec plus satis immanes & inusitatæ. Atqui, Domine Deus, qui solus nosti occulta omnia, quique cuncta in numero, pondere, & mensurâ condidisti; tu ipse perspectum habes, cruces meas modum omnem prætergredi, & vires meas excedere. Nescio profecto, si quis alius toto hoc terrarum orbe durius perpetuo affligatur. Et qui tandem perpeti potero? Quod si vulgaribus me molestijs afficeres, Domine, ferrem eas utique: at verò peregrinas hasce atque insolitas cruces, animam & mentem meam adeo occulte transfigentes, tibique uni funditus cognitas, tolerare qui possim, necdum video.

SAPIENTIA. Morbidus quisque & ægre affe-

affectus, putat suum morbum esse omnium gravissimum:& sitibundus neminem se miseriorem arbitratur. Ita ergo si te alijs afflixissem modis,tu quoque sentires idem quod modo sentis. Itaque virili animo permitte ac resigna te ipsum voluntati meæ, in qualibet re adversâ quam te volo perpeti, idque facias absque ulla exceptione hujus aut illius molestiæ.Nostin' me semper id solum velle quod sit maximè è re tuâ, multo etiam studiosius quam tu ipse velis:Neque te latet, æternam me esse Sapientiam,quæ sola perfectissime noverim, quid tibi sit conducibilius.

Jam vero etiam propriâ te experientiâ didicisse puto,cruces à me irrogatas,si quis illis rite uti norit,propius attingere, penitius penetrare, & celerius in Deum urgere ac propellere, quam quævis aliæ proprio arbitrio susceptæ. Quid igitur adhuc queritaris?Quin ita potius dicis:Fac mecum,Pater benignissime,quidquid umquam tibi visum erit.

5.Minister. Facile id quidem dictu est, mi Domine,sed præsens afflictio toleratu difficilis est,ob nimium dolorem suum. Sapientia.Si non doleret crux,non posset nomen tueri suum. Sicut cruce nihil est molestius, ita nihil jucundius atque optabilius

quam

quam crucem pertulisse. Crux & afflictio brevis quidem dolor est, sed prolixum gaudium Crux illi perquam dolet, cui crux molesta est & invisa, ei vero, qui illam fert æquanimiter, hoc præstat crux, ut ipsum minime crux excruciet. Certe si tantâ jugiter abundares spirituali suavitate, divinaque consolatione & oblectatione, ut præ cœlesti illo rore perpetuo colliquesceres, ex his omnibus per se consideratis non tantum tibi accresceret meriti, neque pro his tanta tibi à me referenda esset gratia, neque perinde me tibi obligarent, ac quasi debitorem efficerent, ut crux una vel afflictio cum amore tolerata, aut tui derelictio in mentis ariditate, in quâ me ex amore sustines. Et citius quidem vel decem everti possent ac excidere in magnâ voluptate & jucunda suavitate cordis, quam vel unus subruatur, continuâ laborans adversitate & perpessione.

Si Astronomorum omnium præditus esses scientiâ; si tam copiose & eleganter posses de Deo dicere ac eloqui, quam cunctæ & Angelorum & hominum linguæ; si denique solus eâ esses eruditione luculente instructus, quâ simul tota litteratorum atque Doctorum omnium frequentia: non tibi isthæc omnia tantum conferrent ad vitæ pietatem

gratem ac sanctitatem, quam si in quibuslibet afflictionibus tuis Deo te permittere ac resignare possis. Illa namque bonis malisque communia sunt, hoc vero non nisi electorum est. O si quis justo posset perpendere ac ponderare judicio tempus & æternitatem! mallet ille profecto vel centum annis in ardenti jacere camino, quam vel minimâ levissimæ afflictionis carere mercede, in cœlis æternè percipiendâ. Illud namque finem tandem habet, istud nullo clauditur termino.

7. MINISTER. Ea quæ commemoras, benignissime Jesu, tamquam cithara sunt suavissima homini afflicto. Certe, Domine, si mihi tam dulcibus modulareris vocibus, dum cruce aliquâ premor, equidem lubens paterer, mallemque crucem perpeti, quam carere. SAPIENTIA. Age nunc, arrectis percipe auribus dulce melos, sonosque tinnulos chordarum intensarum: animadverte quam suaviter resonent, quam suaviter aures perstringant. Afflictio quidem mundo huic despectui est, at apud me immensam dignitatem obtinet. 2. Afflictio iram extinguit meam, gratiam meam conciliat & amicitiam; hominemque mihi gratum efficit & amabilem, utpote mihi conformem &

affi-

aſſimilem. Afflictio bonum eſt occultum, quod nemo compenſare queat: adeo ut etiam ſi quis centum annis crucem amicabilem flexis genibus à me precetur, nec ſic tamen illam emereri poſſit. Afflictio hominem ex terreſtri cœleſtem efficit. Afflictio hunc mundum homini alienum reddit, & perpetuam adducit meam familiaritatem: amicos quidem minuit, ſed auget gratiam. Afflictio tutiſſimum atque compendioſiſſimum iter eſt. Crede mihi, ſi quis probe cognitum haberet, quanta ſit crucis utilitas, haud dubie ceu donum præſtantiſſimum ex Dei manibus eam ſuſciperet. O quam multi erant jam æternæ perditioni addicti, & ſomnum dormierant ſempiternum, quos tamen afflictio reſtauravit & excitavit ad meliorem vitam! O quantos, velut feras & indomitas aviculas in caveis continuæ cruces retinent & conſervant, qui tamen, ſi eis daretur loci & temporis opportunitas, in ſuæ ſalutis ſempiternam perniciem confeſtim aufugerent! Afflictio à gravi ſervat ruinâ. Afflictio præſtat homini ut ſeſe cognoſcat, intra ſeipſum ſe contineat, ſibique conſtet, ac proximis fidem accōmodet. Conſervat animam in humilitate, docetque patientiam: tuetur caſtimoniam, æternæ beatitudinis adfert coronam. Vix quempiam com-

comperire possis, qui non aliquid consequatur commodi ex afflictione & igne tribulationis, sive etiamnum culpis vivat obnoxius, sive jam vitæ emendationem inchoarit, sive in proficientium, sive denique in perfectorum numero sit. Ignis namq; purgat ferrum, mundat aurum, & pretiosa ornat monilia. Afflictio, peccati aufert sarcinam, minuit pœnas Purgatorij, pellit tentationes, profligat vitia, spiritum renovat, veram confert fiduciam, mundam conscientiam atque animum stabilem & excelsum. Afflictio salutaris est potio, & herba salutifera præ cunctis paradisi herbis. Castigat corpus, brevi tamen in putredinem abiturum, at animam reficit longe nobiliorem semperque victuram. Sicut rosarum eximij flores, suavi vernantis Maij rore tinguntur: ita animam afflictio vegetat & fecundat. Ipsa animum sapientia imbuit, redditque hominem exercitatum. Qui afflictiones & tentationes non est expertus, quid quæso ille novit? Afflictio virga est amoris plena, & paterna castigatio electorum meorum, Afflictio hominem, velit nolit, trahit urgetque ad Deum. Quisquis in adversis sese hilariter gerit, illi & jucunda & tristia, hostes & amici inserviunt proficiuntque. O quoties tu ipse quoque

hostes tuos te impugnantes profligasti, ac penitus enervasti, cum me alacri & hilari animo laudares, leniterque & benigne adversa perferres! Equidem malim afflictiones creare ex nihilo, quam amicos meos crucis expertes relinquere. Perpessione enim virtutes omnes confirmantur, homo decoratur, proximus ad meliora provocatur, Deus laudatur. Patientia in adversis, est hostia viva, & odor suavissimus præcellentis balsami in conspectu divinæ Majestatis meæ, totamque cœlestis exercitus frequentiam ingenti admiratione afficit. Neque vero umquam quisquam, quamvis strenuus pugil, vel eques publicitus cum alio congressus, adeo in se hominum oculos animosque convertit, uti totus Beatorum omnium cœtus hominem afflictiones rite perferentem adspectat. In adversis retinere patientiam. præstabilius est, quam extinctos ad vitam revocare, aut alia perpetrare miracula. Afflictio via est arcta, quæ ad ipsas usque cœli portas fortiter pertingit. Ipsa hominem ad Martyrum evehit contubernium: ipsa laudem palmamque refert ex cunctis hostibus: ipsa animam roseo purpureoque vestit indumento. ipsa coronas vel serta nectit rosacea, & sceptra conficit ex pal-

Digitized by Google

palmis virentibus. Ipsa est velut gemma pretiosissima in monili ad virginis pectus appenso: ipsa in æterna vitâ canticum novum præcinit dulcibus modulis ac liberrimis animis, quod nec omnes possint deponere Angelici spiritus, eo quod nullam unquam crucem experti sint. Atque ut paucis te expediam, homines afflictos mundus iste miseros appellat, sed ego felices dico, utpote quos ipse mihi elegerim.

8. MINISTER. Pulchre nimirum ex his apparet, æternam te esse Sapientiam, qui veritatem ipsam tam perspicue in medium proferre queas, ut nullus ulli reliquus sit ambigendi vel hæsitandi locus. Nihil jam admirationis habet, si is afflictiones possit perpeti, cui tu eas tantopere efficis commendatas. Certe, Domine, tuis plane mellitis sermonibus id, fateor, apud me egisti, ut mihi deinceps crux omnis & molestia longe futura sit tolerabilior jucundiorque. Domine Deus, Pater indulgentissime, en, flexo coram te poplite, laudes gratesque medullitus tibi ago pro afflictionibus præsentibus, atque etiam pro præteritis admodum acerbis & molestis, quas ego tum acres nimium sentiebam, eo quod ex animo infenso & hostili proficisci viderentur. SAPIENTIA. At

quid nunc de illis sentiendum putas? MINISTER. Plane ita nunc persuasum habeo Domine, dum te, gratissima oculorum cordis mei pascua, amantibus oculis intueor, cruces illas acerrimas & immanes, quibus me pro paterna benignitate probasti & exercitasti (quarum tamen vel sola consideratio etiam non vulgares perterruit amicos meos, dum me illis pressum cernerent) non nisi dulcem quemdam Veris florigeri rorem fuisse.

## CAPUT XXV.

### *Aliæ consolationes in tribulationibus.*

### §. I.

*1. Optimam in omni adversitate consolationem esse, si considerantur adversa, non ut ab hominibus illata, sed ut ab optimo parente Deo ad filiorum bonum ordinata.*

*2. Unde oritur in nobis patientia & humilitas.*

*Quidam* SCRIPTOR.

1. SI, Deo permittente, tantas tenebras, tantamque ariditatem, duritiem & instabilitatem intus sentis, ut tibi videaris prorsus à Deo derelictus esse; si tam diris animi angoribus premeris, ut putes te infernales cruciatus perpeti; si molestissimæ jugesque tenta-

ta-

tationes te divexant, & vitia, quæ jam in te extincta credebas, rursum magno impetu exurgunt ac te impugnant; si non solum mali homines, verum etiam qui boni habentur, quique tibi maxime fideles esse debuerant, te persequuntur, & maledictis atque obtrectationibus fatigant, varijsque injurijs afficiunt; si damna rerum, & purulenta ulcera, morbosque inauditos cum Job sustines; si corporali cœcitate cum Tobia, & gravissimâ paupertate cum mendico Lazaro affligeris; si denique aliud quidquam adversum pateris, qualecumque illud sit; & undecumque emergat; non aliunde id accipias, quam de manu benignissimi Dei, qui ex amore & pro tua salute tribulationibus te exerceri sinit,

2. Perfer talia omnia humili resignatoque corde, pro illius honore, quamdiu ipse voluerit: nam afflictionibus anima tua purgatur & mire exornatur. Quod si in ipsis non semper æque resignato fueris animo, non propterea spes salutis ablata erit, nec Dei gratia amissa. Vide tantum ne impatienter & pertinaciter adversus Deum recalcitres, eique sis rebellis. Profecto, si benignam humilemque patientiam pro viribus retinueris, Deo eris charissimus, & ad cœleste ejus regnum feliciter tandem pervenies.



Digitized by Google

## §. II.

*1. Patientia in adversis est signum electionis; non quidem semper infallibile, sed prudentialem & quasi moralem quamdam faciens certitudinem, sicut ex Scriptura & sanctis Patribus pie & docte ostendit R. P. Ieremias Drexelius Zodiaci seu Predestinationis ad gloriam signis duodecim, Signo 3. Vide etiam S. Bernardum Serm 1. de Septuages, & Serm. 2. de octava Pascha:*

S. Trutha *sive* Gertrudis *virgo.*

1. Sicut annulus signum est desponsationis sic adversitas, tam corporalis quam spiritualis, quæ patienter propter Deum sustinetur, verissimum signum est electionis divinæ, & quasi desponsatio animæ cum Deo

## CAPUT XXVI.

### *Gradus resignationis, ad quem etiam imperfecti possunt attingere.*

*1 Perfecta abdicatio rerum temporalium, cum mortificatione & resignatione suiipsius est fundamentum salutis nostræ.*

*2. In quo tamen gradus sunt: quidam enim ad summum pervenerunt annihilationis & abnegationis apicem, quidam ad eum ex animo anhelant, qui omnes tenent fundamentum salutis in Christo.*

*Hen-*

Digitized by Google

HENRICUS SUSO *Serm: 2. in editione Laurentij Surij.*

1. HOc fundamentum est salutis nostræ, mortificare scilicet, abnegare, resignare, perdere, & annihilare nosipsos. Si vis esse quod non es, oportet te prius deficere ab eo quod es. Id autem certo certius tenendum est, neminem sibi de resignatione blandiri, nec se resignatum esse, in animum inducere debere, quamdiu guttula una sanguinis in carne, vel aliqua medullæ portio in ossibus latet, quæ non pro vera sit resignatione decocta atque consumpta.

Quæso, dilectissimi, non vos ista perturbent: & vobis ad cœlestia regna aditus patet etiamsi ad summam perfectionem minime pertingatis. In supernâ patriâ & pusilli & magni reperiuntur. Facite quod in vobis est & in sancto proposito sanctisq; exercitijs persistite. Ita enim, etsi non ad supremum montis verticem pertigeritis, in ipso tamen æternæ salutis vestræ itinere deprehendemini.

## CAPUT XXVII.

*Etiam imperfectas animas in humilitate cum bona voluntate perseverantes, admitti ad præstantem gradum unionis cum Deo.*



Digitized by Google

1. *Adspirandum ad humilem & amorosam unionem cum Deo trino & uno:*

2. *Quam unusquisque citius vel serius assequetur, pro ratione sui conatus seu cooperationis cum gratiâ divinâ.*

3. *Deus enim singulis veris desideriis mercedem reddit, & in amore perseverantes coronat secundum id quod in totâ vitâ perfectissimum attigerunt.*

HENRICUS SUSO *Serm. 3. editionis Surianæ.*

1. EO nos totâ mente, & omni quo possumus tendamus amore, ut simul cum Deo uniri, & speculum candens effici mereamur. Tum vero in tribus divinæ substantiæ personis commorabimur & ambulabimus, ita ut cum Apostolo fidenter dicamus: *Nostra conversatio in cœlis est* hoc est, in tribus Divinitatis personis.

Hanc perfectionem toto desiderio, cunctis sensibus, ac universis viribus suis quisq; apprehendere conabitur: & si fortasse in vitâ suâ ad eam minime pertigerit, bono sit animo, quia dabitur illi à Deo jam extremum trahenti spiritum, & ad mortem tendenti. Quod si nec tunc assequatur, & hinc decedēs quibusdam maneat culpis obnoxius, ad Purgatorij quidem deducetur locum, & ibi omnes

nes illæ ad purum excoquentur: deinde vero ad cœli palatia perductus, eâ ibidem perenniter perfruetur, tanto magis aut minus, quanto majori eam vel minori est dilectione prosecutus dum adhuc viveret, eamque ex toto corde plus aut minus desideravit.

3. Merito proinde sui quisque desiderij arcum ad summum usque extendere deberet, ut nullum tam breve abscederet tempus, quo non perfectius Deum lucraretur. Veris namque animi ejus desiderijs Deus perenniter vicem reddet, etiamsi quod desiderat, numquam in hac vita consequatur; omnemque tepidam & negligentem conversationem, & vitam illius, juxta supremum illud judicabit, ad quod umquam pervenit in vitâ suâ. Unde licet non sentiat se aliquis in alto perfectionis gradu constitutum, non despondeat animum: sed quantum potest, totis viribus eam assequi conetur. Quod si nec sic ad optatam valet perfectionem pertingere, hoc tantum curet, ut amet eam ex corde, & votis omnibus ad eam suspiret.



Digitized by Google

## CAPUT XXVIII.

*Non omnes Dei amicos, servosque fideles consolationum spiritualium frui suavitate.*

*1. Non omnibus datur dulcedo contemplationis, & consolationum spiritualium suavitas*

*2 Facit enim ad ornamentum domus Dei varietas, strenua actionis, & amorosa contemplationis.*

*3, Consolatio pro occupatis circa externa propter obedientiam, aut status sui exigentiam: ut si non habeant devotionis melleam dulcedinem retineant auream humilitatis soliditatem.*

### *Quidam* CHRISTI *servus.*

1. DOMINUS Jesus Rex regum non omnes ad hoc eligit aut admittit, ut in hoc exilio secum mensæ assideant, hoc est ut in fruitione & quiete sanctæ contemplationis plenius delicientur: sed multos constituit velut ministros, qui ante mensam suam stent, sibique inserviant.

2. Non, inquam, in magnâ domo & Ecclesiâ suâ vult habere tantummodo delicatas atque ornatas puellas; sed etiam ordinat Principes, Duces, milites, aliosque servos diversis operibus aptos, quos semper ad ne-

gotia

gotia paratos habeat. Neque enim in internis dumtaxat delicijs excellentissimæ contemplationis delectatur Deus, verum etiam in externis utilium occupationum exercitijs, quæ propter honorem & amorem ipsius pure suscipiuntur.

3. Ceterum post hoc exilium omnes qui Christi sunt, beatæ & æternæ mensæ ejus assidebunt. Non igitur sint pusillanimes illi, qui licet propriæ mortificationi, abnegationi, & resignationi diligenter operam dent, non tamen hic percipiunt gratiam perfectæ contemplationis: sed fideliter & perseveranter Domino servientes, ament illam gratiam in alijs, quibus Deus gratuitâ pietate suâ eam in hac vitâ concessit.

## CAPUT XXIX.

*Indignatio, quod statim non liberentur defectibus, plerumq; procedit ex amore propriæ excellentiæ.*

*1. Optimus modus electionis est, ut velimus aliquid, non quia nobis placeat, sed ideo dumtaxat quia Deo placet, & quando, & quantum Deo placuerit.*

*2. Sic enim citius purgabimur à defectibus, & ornabimur abundantius donis Dei,*

JOANNES THAULERUS *Serm. 2. de Ascensione.*

1. SI in optione alicuius foret & arbitrio positum, utrum ab omnibus vitijs & defectibus suis absolvi & expediri, cunctasque virtutes & omnem perfectionem obtinere vellet, necne; deberet ita dicere Deo suo: Domine, non meum donum, non meam gratiam peto, non meam voluntatem deposco: sed quomodo tu vis, ita libens accipio. Si tibi visum est ut illis caream, ego pro tuâ voluntate eis potius carere volo.

2. Certe dum hoc pacto in verâ resignatione carere magis & frustrari eligimus, plus accipimus & plus habemus, quam si ex propriâ voluntate caperemus haberemusq; Deum, aut quamlibet creaturam. Multo siquidem utilius nobis est, sponte humiliterq; carere velle omnibus Dei donis in verâ resignatione & abnegatione propriæ voluntatis, quam illa habere ex propria voluntate.

## CAPUT XXX.

*Consolatio pusillanimitatis ex multitudine tentationum, crebrisque defectibus ortum habentis.*

### §. I.

*1. Non oportet nimis moleste ferre, quod in* quo-

*quotidianos defectus incidamus: cùm etiam perfectissimi viri hoc suo modo patiantur?*

*2. Nec tamen, quia gravibus tentationibus vexantur, ideo coram Deo habentur immortificati;*

*3. Nec quia horrent aut fugiunt aspera secundùm sensualitatem, displicent Deo, quamdiu mens eorum conformatur divino beneplacito.*

*4. Non igitur mirum si hoc imperfectis accidit, quod etiam perfectissimis evenire permittit Deus.*

*5. Propterea solentur se Evangelio Angelorum, qui non solùm perfectis, sed etiam omnibus hominibus bonæ voluntatis pacem cælicam annuntiabant.*

*Quidam Dei* AMICUS. *Talia sunt quæ affert Carthusianus Florentius Instit. Vitæ Christian. lib. 4. cap. 53. & 54. Edidit Surius.*

QUID turbaris, ô homo bonæ voluntatis, quid turbaris atque animo dejiceris, quòd virtutes perfectè pro voto tuo, absque omni defectu & impedimento, tempore hujus exilii exequi nequeas, sed quotidie vel etiam continuè invitus & contra voluntatem tuam in imperfectiones labaris? Nam & excellentissimi Apostoli ceterique Sancti



Digitized by Google

& amici Dei ipsas quidem virtutes omnes volebant, atque appetebant, seu desiderabât supremo & optimo modo perficere: sed hoc in istâ vitâ sine aliquâ imperfectione præstare non poterant. Unde & dicebant: *In multis offendimus omnes.* Itemque: *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.*

Reverà etiam sancti & perfecti homines defectibus quibusdam & tentationibus hîc obnoxii sunt. Qui licet leviter offendant, licet ab humani generis inimico, & propriâ corruptione, vel de luxuriâ, vel de vanâ gloriâ, aut de quibuslibet aliis vitiis contra suam voluntatem tententur impugnenturque; non tamen propterea eos immortificatos vel à verâ sanctitate & perfectione alienos esse Deus judicat, cùm hæc eis displiceant, contraque rectæ rationis judicium & omnem ipsorum voluntatem sint.

Itidem, dum (ut natura fert) secundùm sensualitatem & primos motus contraria quæque animæ & corpori in tempore atque æternitate fugiunt & horrent; nequaquam ob id à Deo pro non verè sanctis habentur, si tantùm secundùm superiorem rationis portionem hinc doleant, & Dei voluntati sese adjungant conformentque.

Cùm

Cùm igitur nec ipsi perfecti viri possint in hac miserâ vitâ carere defectibus; nihil mirum, si contra voluntatem tuam in multas imperfectiones labaris. Itaque necesse est, ut cum sanctissimo Paulo Apostolo dicas: *Velle quidem adjacet mihi, perficere autem non invenio.* Id est, Integra quidem mihi voluntas est, in omni virtute, gratiâ & sanctitate perfectè vivendi: non tamen pro meo desiderio tam perfectè id re ipsâ exequor, sicut libentissimè vellem.

Profectò non solùm perfectis, sed & tibi cunctisque bonæ voluntatis hominibus pax per sanctos Angelos in Christi nativitate denuntiata fuit in hunc modum: *Gloria in altissimis Deo, & in terrâ pax hominibus bonæ voluntatis.* Non dixerunt veraces Angeli, Pax sanctis perfectisque hominibus, (licet hoc maximè ita sit;) sed notabiliter sic cecinerunt, *Pax hominibus bonæ voluntatis.* Nam animæ rationales, bonâ voluntate sanctaque charitate præditæ, etiamsi multis adhuc imperfectionibus detineantur, filiæ tamen & charæ sponsæ sunt Regis æterni: at animæ perfectæ atque heroicæ, sunt Reginæ & excellentes sponsæ ejusdem cælestis Sponsi. Qui sicut cum istis volantibus volat, ita cum illis ambulantibus vel currentibus ambulat & currit, nusquam eas deserens.

§. II.

§. II.

1. *Qui terrore peccatorum anguntur, postquam Confessarii consiliis satisfecerint, reliqua supplere conentur ex superabundantibus passionibus & meritis Christi.*

2. *In illo enim, & per ipsum, habemus quidquid ad salutem necessarium est, tam ad internam sanctitatem & justitiam animæ, quàm ad satisfactionis abundantiam.*

3. *Per ipsum perficimus omnem sanctitatem & perfectionem nobis præceptam, quando ex præscripto Ecclesiæ pœnitentiam agentes de præteritis, & satisfactionem Christianæque pietatis opera proponentes de futuro, quod conatibus nostris deesse veremur, per misericordiam Christi suppleri postulamus.*

*Idem Dei* AMICUS *eodem lib. 4. cap. 55. Vide Speculum spirit. cap. 7. §. 4.*

AGE, bonæ voluntatis homo, juxta denuntiatam tibi per sanctos Angelos pacem, abundè in hoc & propter hoc contentus tranquillusque esto, quòd Pater ille cælestis unicum Filium suum JESUM CHRISTUM, Deum & hominem, non solùm tibi nasci voluit, sed etiam usque adeò ad tuos usus proprium donavit, ut quæcumque bona

tibi

tibi desunt, nec satis ex teipso habere potes, cuncta hæc ex ipso & in ipso Domino JESU habeas: neque dubites, Patrem cælestem, dilectissimumque ejus Filium, ita omnino hæc abs te accipere, ac si nihil horum tibi in teipso & ex teipso deesset; cùm quidquid in te nec habes nec invenis; id in Christo habeas.

Reverà ipse CHRISTUS JESUS nobis imperfectis, & multis culpis obnoxiis, datus & factus est quidquid saluti nostræ necessarium est. In illo habemus omnia bona, virtutes omnes, omnem sanctitatem & perfectionem, seu quæcumque DEUS à nobis exigit, & quidquid nos ei præstare æquum est: ita ut ex ipso JESU CHRISTO & per ipsum impleamus, sarciamus, perficiamusque, etiam summo & excellentissimo modo, quæcumque alioqui nobis in nostrâ fragilitate imperfectioneque & ad mala propensione, prorsus essent impossibilia.

Itaque si homo es bonæ voluntatis, hoc est, si juxta Dei voluntatem in cunctis virtutibus, in omni sanctitate & perfectione eidem Domino Deo tuo libenter placere velles; potes implere ac perficere in Christo, & per Christum, omnem justitiam, perfectionem, atque sanctitatem: nec de hac re ullum

Digitized by Google

ullum apud te dubium hærere debet. Offer igitur devotâ mente Deo Patri dilectissimum Filium ipsius JESUM CHRISTUM. Pro deperdito pueritiæ & juventutis tuæ tempore, offer sanctissimam ejusdem Christi pueritiam ac juventutem. Pro cunctis negligentiis & imperfectionibus tuis, offer illius vitam perfectissimam, & passionem salutarem.

## CAPUT XXXI.

### *Exercitium applicandi nobis actiones & passiones Christi Salvatoris.*

1. *Vt suscipiat Deus actiones & passiones Christi tamquam res nostras, opus est ut anima per desiderium in fide & charitate operetur quod potest, per gratiam Dei. Non enim otiosa, sed actuosa desideria hîc preponuntur ad obtinendum merita Christi*

2. *Optimum est frequentare à prime rationis usu hoc exercitium applicandi sibi merita Christi.*

3. *Qui tamen id neglexerit, vel serò tamen faciat modo hîc præscripto. Actualis enim intuitus Christi in omnibus Actibus nostris, fructuosior est virtuali dumtaxat.*

4. *Nihil aliud enim est hoc exercitium, quàm unire conatus nostros imperfectos cum meritis & satisfactionibus Christi.*

Qui-

## Quidam Dei Amicus.

UT Deus omnipotens virtutes omnes, omnem sanctitatem & perfectionem, cunctaque bona opera non aliter à te suscipiat, quàm si illa omnia reipsâ perficeres ac perfecisses; satis necessarium fuerit, ut cor, voluntatem, devotionemque animi tui integrè ad ipsum Deum convertere, dirigere atque erigere studeas: teipsum totum, & quidquid in tempore atque æternitate Deus super te permittere volet, ipsi ejusque gratissimæ voluntati resignans, offerens ac uniens. Ita enim cum eo unum eris, & omnium virtutum, omnisque sanctitatis perfectionem in ipso Deo tuo habebis, supplebisque ex meritis vitæ & passionis Jesu Christi, quidquid boni vel in præterito ac deperdito tempore tibi defuit, vel in residuâ vitâ tuâ deerit.

Æquum quidem fuerat, te ab eo tempore, quo primùm ratione uti cœpisti, in Deum dirigere ac referre cunctas actiones & omissiones tuas, totum corpus totamque animam tuam, & omnes eorum motus ac opera, sensus item & rationem tuam, uti hoc Deo gratissimum fuisset: sed quia illud mox à primâ ætate non fecisti, aut ita perfectè abs te factum

ctum non est ut justum erat, vel nunc tandem id facere studeto, atque hoc vel simili modo precare.

O dulcissime Domine Deus meus, confiteor, debere me tibi omnem fidelitatem, amorem, mortificationem, resignationem, sanctitatem, virtutes omnes, cuncta opera bona, supremamque animæ & corporis perfectionem: sed *imperfectum meum viderunt oculi tui: & ante te est omne desiderium meum.* Cùm igitur, pie JESU, tam infirmus, fragilis, negligens, corruptus atque ad mala propensus sim, ut contra voluntatem conatumque meum multis modis præpediar, quò minùs illa bona tam purè ac perfectè reipsâ & opere implere possim, sicut libenter vellem, obsecro te per omnes miserationes tuas, ut ipsam voluntatem meam eodem modo suscipias, quo sancti Pauli Apostoli ceterorumq; amicorum tuorum voluntatem suscepisti. Oro etiam, benigne Redemptor, ut me, sicut & amicos tuos omnes, in teipso operum ac meritorum tuorum participem reddas: Oro, ut plenissimè Patri tuo cælesti ac tibi satisfacias pro omnibus malis quæ umqam commisi, & perfectissimè suppleas omnia bona quæ omisi. Tu enim non minus integrè pro meâ salute mihi datus es quàm perfectis

amicis

amicis tuis, ut in te & per te sarciantur suppleanturque omnes defectus mei, & quidquid mihi ex supradictis bonis contra plenam voluntatem meam deest. En, amantissime Domine JESU CHRISTE, desidero hanc meam voluntatem in omne reliquum tempus vitæ meæ, & in omnem æternitatem tam perfecte, purè ac fortiter in te erigere, tuæque gratissimæ voluntati resignare & offerre, sicut ullus umquam fecit homo, aut facere debuit. Itaque ex hac horâ & deinceps in omne ævum, nihil umquam aliter, aut plus vel minus in corpore & animâ meâ, in vitâ & morte, in habendo, carendo, patiendo, agendo ac dimittendo, volo atque appeto, quàm tibi gratissimum est. In purâ intentione, in verâ mortificatione & dilectione, in omni bono opere & virtute, omnique sanctitate, tam perfectè tibi pro gratâ voluntate tuâ placere cupio, sicut aliquis umquam ex præcipuis amicis tuis placuit. Peto, Domine, & intime opto, ut omni reliquo vitæ meæ tempore, nocte ac die, omnes respirationes meæ, & singuli motus cordis mei, te laudent & honorent, tibi famulentur & gratias agant, amoremque exhibeant. Ex toto corde meo jam dicta omnia & singula fixè irrevocabiliterque volo ac desi-

desidero. Et quoties ob meam infirmitatem, corruptionem, & ad mala propensionem, negligentiamque vel oblivionem, aliquid aliter à me fiet, protestor id non esse meæ voluntatis, sed maximè contra omnem voluntatem & propositum meum. Adjuva, quæso, & confirma me in hac voluntate, ad æternam gloriam nominis tui, Amen.

Igitur in hunc modum voluntatem tuam componere, & in Deum erigere atque dirigere consuescito: ita enim benignissimus Deus illam pro opere suscipiet, ubi nihil ultrà poteris; & ipse in eodem suavissimo Creatore tuo singularem pacem, gratiam, libertatem, gaudium, devotionem & amorem persenties. Sæpiùs quoque per diem aut cordetantùm, aut ore simul & corde, dicito breviter ad Dominum: O amantissime Domine Deus meus, utinam pro tuâ gratissimâ voluntate tibi placerem, & summum fidelissimumque amorem in omnibus exhiberem!

## CAPUT XXXII.

### *De immenso Dei erga homines amore.*

I. *Duplex Dei dilectio erga homines: una merita, quâ Deus, propterea quòd, ejus gratiâ præventi & adjuti, eum diligimus, nos diligit ad augmentum charitatis, & varios effectus*

*gratia:*

*gratia : altera immerita, cujus effectus nullo modo meriti sumus.*

*2. Meritam dilectionem licet nemo infallibiliter cognoscat se adeptum; qui tamen multum in Dei amore profecerunt, prudentialem conjecturam illius nanciscuntur, quâ ipsorum conscientia serenantur ut perseverent in bono; qualis in plurimis Sanctis fuisse videtur, & certitudinis propè nomen meretur.*

*3. Estq; tantò major ea prudentialis certitudo, tantoq; clarior, quantò purior, ferventior, perseverantiorq; est actualis nostra erga Deum dilectio.*

*4. Immerita dilectio, quatenus antecedens est, & consideratur ponenda, si faciamus quod Dei præcepta postulant, est certissima: nullusq; amor creatus est ei comparabilis, quãvis omnes omnium matrũ amores in unum conflarentur.*

*5. Per illum non potest Deus ullius damnationem velle, nisi suppositis peccatis ejus, quorum tamen ipse Deus nullatenus causa vel auctor existat.*

*6. Ita enim liberum est homini, peccare & non peccare, ut etiam qui æterno Dei judicio damnatus est, liberè tamen possit converti, si velit, & damnationis sententiam evadere: quamvis ex duritiâ cordis sui eveniat, ut non sit eam evasurus, qui liberè eligit non converti.*

7. Con-

7. *Conjunge igitur huic arbitrii tui libertati (quam Deus in te inviolatam voluit conservari) considerationem infinitæ bonitatis & misericordiæ Dei: & quantumcumque timidus sis ac pusillanimis, generabit in te piam fiduciam.*

FLORENTIUS CARTHUS. *Instit. lib. 4. cap. 47. & seqq.*

SI bonæ voluntatis es, plurimum te consolari & exhilarare debet immensus atque incomprehensibilis amor, quem Deus habet erga homines. Noveris autem, duplicem esse ipsam Dei ad homines dilectionem: quarum alteram meritam, alteram immeritam dicere possumus. Merita illa est, quam bonis operibus, virtutum exercitatione, præceptorum Dei, & Christi consiliorum observatione, conciliare nobis & possumus & debemus. Immeritã verò illam dicimus, quam ab omni æternitate ex suâ naturâ Deus gratuitam prorsus atque immensam ad nos habuit, quàm sanè meriti non sumus.

Nonnullis quidem aliquâ ex parte in hac vitâ occultatur merita Dei erga ipsos dilectio, sicut Scriptura ait: *Nescit homo, utrùm amore an odio dignus sit*: sed hoc fit in bonum maximamque salutem eorum, ut scilicet in bonis actibus virtutumque studiis

tantò

tantò humiliores & constantiores ad finem vsque perseuerent, nec superbiâ intumescãt, vel negligentiâ dissolvantur: quod accidere posset, si certò illis Dei erga ipsos dilectio constaret. Piè tamen credimus (salvo iudicio meliùs sentientium) illam Scripturæ sententiam de vulgari dumtaxat & imperfecto homine scriptam esse, non de eo cuius spiritui testimonium perhibet Spiritus veritatis, quòd filius Dei sit, vt dicit Paulus Apostolus. Neque enim scriptum est, Nescit quisquam, sed, *Nescit homo*, id est, quatenus homo est, absque testimonio spiritus Dei nescit, *vtrùm amore an odio dignus sit.*

Quòd autem possimus aliquo modo certi fieri de merito erga nos Dei amore, etiam hæc verba Christi apertè testantur: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum.* Nam cum Deus diligat servantem mandata sua, non omnino ambigimus nos à Deo diligi, si præcepta illius sermonesque obseruamus. Planè, si de nostro erga Deum amore certi sumus, etiam de eius erga nos dilectione minimè dubitamus. Ipse enim dicit: *Ego diligentes me diligo.* Modis omnibus prorsus impossibile est, ut incomprehensibilis Dei benignitas suum amorem



Digitized by Google

deneget iis qui eum verè diligunt. Et hæc ipsa merita dilectio, quâ Deus nos ob sibi exhibitum verum amorem complectitur, tam infinita ac vehemens est, ut non intellectum modò, sed & omne desiderium hominis superet: nam multò ampliùs omnem & Angelicum & humanum vincit amorem, quàm ignis immensus tenuissimam scintillam.

Jam quod ad alteram illam, immeritam, naturalem gratuitamque Dei erga nos charitatem attinet, sicut certi sumus esse Deum, & nos à Deo esse conditos; ita de immerito ejus ad nos amore dubitare non possumus. Et hæc quoque immerita Dei erga homines dilectio, omnem tum humanum tum Angelicum longè lateque excellit amorem. Quare si omnium matrum amor, fides & benevolentia in unius alicujus genitricis pectus erga unicum natum suum cogeretur, tametsi illa vehementissimè & temporariam & æternam filii sui non posset non cupere vitam & salutem, nec sic tamen tantus hic matris erga vnicum suum amor, fides ac beneuolentia, posset aliquâ ex parte, æquiparari dilectioni, fidei ac benevolētiæ, quam Deus Pater & Filius & Spiritus sanctus gerit



Digitized by Google

erga cuiuslibet hominis temporariam æternamque salutem. vnde & indubitatum apud te esse debet, nullam vmquam, licet indulgentissimam genitricem, vsque adeo vnici dilectissimique filij sui damnum & interitum doluisse, vt benignissimus Deus perditionem cuiuscumque hominis: vtpote quem tam præclarè ad imaginem & similitudinem suam condidit, ac tantifecit, tantoque in pretio & honore habuit, vt illius causâ nec vnico charissimoque Filio suo pepercerit, sed hunc in acerbissimam & maxime ignominiosam mortem tradiderit: idque tanto amoris ardore & quasi intemperantiâ, vt si non nisi vnus fuisset redimendus homo, eumdem ipsum eâ ratione proculdubiò fuerit liberaturus.

Certissimum est, Dei charitatem, misericordiam & benignitatem æternam nullâ vmquam ratione posse alicuius hominis perditionem damnationemque velle: nam de ipso Deo verissime scriptũ est, proprium illi esse, misereri semper & parcere, nec velle eum quemquam perire, sed *omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* At cum libera sit homini data voluntas, isque eâ sponte ac improbè adversus Dei

 abuta-

abutatur voluntatem, & cunctas illius institutiones, adhortationes, comminationes, præcepta, consilia, promissa, benevolentiamque omnem contemnat, atque contra Deum propriamque salutem agere pro nihilo ducat, nimirum divina eum justitia (ut dignum & æquum est) condemnat.

Est autem ipsa voluntatis libertas adeò in hominis arbitrio sita, ut si quis etiam multis jam annis ob sua crimina damnationi adjudicatus esset, posset tamen, per liberam voluntatem avertendo se à peccatis, & ad Deum justitiamque convertendo, redire ab illâ damnationis sententiâ ad felicitatem æternam: id quod beatus Augustinus confirmat, dicens ita: Novit Deus mutare sententiam, si tu noveris mutare delictum. Itaque præscientia quidem Dei, quâ jam antè novit exordium, medium & exitum tuum, immutabilis est, sed non item judicium sive sententia. Nam si centum annis ad ultimum usque vitæ spatium in mortalibus vixisses peccatis, & ob illa ex divinâ justitiâ damnationi addictus esses, atque in ipso vitæ termino, à peccatis aversus, per confessionem, contritionem ac pœnitentiam redires ad Deum, ejusque gratiam tibi conciliares, jam

jam ſententia illa & judicium damnationis mutaretur, & ipſe ad ſempiternam beatitudinem revocareris. Tangat, quæſo, animum tuum hæc tanta & tam gratuita Dei in te dilectio.

Attentè totaque animi devotione meditare ejuſdem Conditoris ac Redemptoris tui bonitatem, dulcedinem, pulchritudinem, pietatem, miſericordiam, charitatem, fidelitatem, atque ejus generis alias illiùs amabiles perfectiones: quæ ſanè tam immenſæ atque incomprehenſibiles ſunt, ut nec ſcribi, nec dici, nec cogitari ſatis poſſint. Enimverò ſi cuncti ſpiritus Angelici, omneſque animæ creatæ, & quæ deinceps creandæ ſunt, unam aliquam ex prædictis Domini Dei tui perfectionibus perſcribere vellent, etiam ſi ſingulis quibuſque ſpiritibus ac animabus tantum ſuppeteret atramenti, quanta eſt vaſtiſſimi maris unda, & membranarum vicem ampliſſima cæli moles expleret: attamen antequam decima pars illius deſcriberetur, ſingulorum ſingula maria penitus exhaurirentur, & cæli ſinguli tam in omnes partes litteris opplerentur, ut ne unum quidem apicem prætereà capere poſſent. Hujuſmodi pia meditatio, & infinitè gratiorem ſuavioremque

que Deum tuum in pectore tuo efficie
sanctam confidentiam intimumque a
rem & gaudium, ac bona omnia int
adducet : unde fiet, ut jam mortem
inordinatè pertimescas, sed lætus illan
spectes.

## CAPUT XXXIII.

*De eo qui circa vitæ finem ex animo s corrigit.*

*1. Consolatoria instructio pro illis qui nectute convertuntur ad Dominum, quam esse seram pœnitentiam, dum in ha sumus.*

*2. Qui secus opinatur, facit summam riam bonitati divinæ, quæ in admittend nitentiâ, etiam serâ, maximè relucet.*

*3. Quod constat ex parabolâ operar in vinea ultima hora laborantium, & rium diurnum accipientium.*

*4. In eis autem qui serò sed seriò co tuntur, defectum meritorum supplet Chr mor, quantum opus fuerit ad ipsorum sal*

*5. Quare etiamsi ad Purgatorium d dant animæ verè pœnitentium, non car refrigerio, maximè ob salutis suæ certitu cum dulci in Dei voluntatem resignation*

Digitized by Google

*6. Illis verò tantummodò timendum est atrox Purgatorium, qui ipsum in hac vitâ prævenire negligunt per remedia satisfactionum ordinaria; imò jactant se non timere Purgatorium quò evadant infernum:*

*7. Non eis qui in vitâ suâ conantur omni studio se ab eo eximere.*

*8. Magna consolatio peccatorum verè pœnitentium quorumcumque, ex historiâ filii prodigi, multisq́; dulcibus Scripturæ locis.*

O Tu, qui in senili vel ultimâ ætate, relictis vitiorum iniquitatumque sordibus, iter justitiæ ingredi cœpisti, jamque bonæ voluntatis es; quare sic trepidas, ac tantâ tristitiâ deprimeris, quasi nulla tibi salutis spes esset relicta? Recordare, quæso, recordare misericordissimi, benignissimi dulcissimique Redemptoris tui JESU CHRISTI, qui venit in hunc mundum peccatores salvos facere. Pro eis incarnatus est, pro eis laboravit, acerbam passionem pertulit, Sanguinem fudit, & mortuus est.

Illum magis inhonorare vel majori injuriâ afficere non potes, quàm si propter multitudinem, diuturnitatem, aut enormitatem scelerum tuorum, de ejus pietate, misericordiâ ac bonitate desperes. Quamvis igitur senio jam prægravatus, seu vitæ hujus termi-

no proximus, inceperis te corrigere, & fortè non nisi uno anno, vel uno mense, aut uno die hîc vivere habeas; non est tamen quòd perturberis, nimiáve pusillanimitate dejiciaris: sed est unde plurimum gaudeas, considerans immensam Dei erga te clementiam, qui te ante obitum tuum ad se revocavit, bonam voluntatem tibi donans; quique (ut beatus Bernardus ait) non admodum attendit in homine quid fuerit, sed quid jam esse velit.

Quòd si deperditum & in vanitatibus ac peccatis consumptum vitæ præteritæ tempus te angit; rursum consoletur, ac piâ firmaque fiduciâ stabiliat animum tuum parabola illa Evangelica, ubi legis, eos qui horâ undecimâ à patrefamilias conducti atque in vineam missi sunt (id est, qui in senectute & ultimâ ætate, sobriè, justè, ac piè vivere cœperunt) licet unâ dumtaxat horâ laborassent, denarium æternæ beatitudinis recepisse, sicut & illi qui totâ die laboraverant, seu ab ipsâ pueritiâ vel juventute Deo servierant. Hinc iterùm in Evangelio Salvator beatos dicit, non solùm illos qui in primâ aut secundâ, sed etiam qui in tertiâ vigiliâ parati inveniuntur.

Neque inordinatâ formidine concuti debes, propter propriorum meritorum inopiã: nam

nam cùm jam per bonam voluntatem & Dei gratiam veramque charitatem coniunctus sis Christo, tamquam vivum membrum particeps eris meritorum ejus, & omnium electorum ipsius: accipies reverà hereditatem cælestem, quia de numero filiorum Dei es. Planè jam ex illis es, de quibus Paulus Apostolus loquitur & dicit: *Nihil damnationis est iis qui sunt in Christo Iesu, qui non secundùm carnem ambulant.* Itaque jam lętus expectare & potes & debes *beatam spem* (ut idem Paulus ait) *& adventum gloriæ magni Dei, & Salvatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum.* Jam cum ingenti gaudio audire te æquum est etiam hæc verba: Jesus Christus *traditus est propter delicta nostra, & resurrexit propter justificationem nostram.* Et ista: *In hoc est charitas; non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, & misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris.* Item ista: Iesus Christus *dilexit nos, & lavit nos à peccatis nostris in Sanguine suo.*

Sed metuis fortasse, ne te hinc migrantem pœnæ Purgatorii excipiant. At iste quoque metus nimius deponendus est. Omnino ex-

 pedit

Digitized by Google

pedit tibi ut resignes te totum Deo, sinasque eum facere tecum quod voluerit. Sicut diligis ejus misericordiam; ita diligas oportet & justitiam ipsius. Pater est indulgentissimus, qui sive in hac vitâ, sive in Purgatorio, filios suos à peccatis & vitiis corde jam aversos, atque ad se conversos, flagellet, non nisi paterno affectu id facit. Nihil dubites de tam amabilis Patris pietate. Quando jam illi placere verè desideras ac studes, dolesque quòd eum umquam offenderis: hinc te migrantem non acerbè, sed benignè suscipiet, sinuque misericordiæ suæ confovebit. Etiam si ad Purgatorium deductus fueris, non carebis illic refrigerio & consolatione, certus de tuâ salute, ac futurâ beatitudine, gratiusque tibi erit ibi esse, quàm hic, ubi multæ occasiones offendendi Deum habentur. Unde legimus, quemdam sanctum virum hæc aut similia verba dixisse: Si pro comperto haberem, me post mortem perventurum ad Purgatorium; paratissimus essem mox collum gladio subjicere, ut certus esse possem de meâ salute.

Sunt tamen etiam nonnulli negligentes, vitamque suam ex animo corrigere nolentes, qui dicere solent, satis sibi esse si ad Purgatorium, & non ad infernum, post mortem des-

tem descendant. Sed valdè imprudenter loquuntur, & nesciunt quid dicant: tales enim cùm in negligentiis & vitiis suis sponte permaneant, nimis atrox atque horribile Purgatorium expectare debent. si tamen eis datum fuerit, ut ad Purgatorium, & non ad infernum vadant.

Tu verò bonæ voluntatis homo, qui peccatum omne jam odisti, & Deo vivere ac servire cupis; immoderatum metum depone. Qui enim charitatem habent, & mente ad Deum conversi sunt dum moriuntur, etiamsi aliquid fortè secum deferant quod adhuc purgari debeat, felices tamen sunt, quia numquam à Deo avertentur. Ubi plenè purgati fuerint, gloriosè pervenient ad patriam cælestem. Hinc scriptum est: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur.*

Profectò qui attentè considerare vult, quàm clementer & amicè prodigus ille filius in Evangelio receptus à patre fuerit, nullâ ratione potest desperare. Ipsæ Scripturæ veritatis ubique ingentem consolationem & fiduciam pœnitentibus, atque ad Deum verè conversis, præstant. Hinc Isaias ait: *Derelinquat impius viam suam, & vir iniquus cogitationes suas, & revertatur ad Dominum, & miserebitur ejus, & ad Deum no-*

*strum; quoniam multus est ad ignoscendum.* Joël itidem dicit: *Convertimini ad Dominum Deum vestrum, quia benignus & misericors est, patiens & multa misericordia, & praestabilis super malitia.* Et per Ezechielem Deus loquitur in hunc modum: *Cùm averterit se impius ab impietate sua, quàm operatus est, & fecerit judicium & justitiam, ipse animam suam vivificabit. Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor; in justitia sua, quam operatus est, vivet. Numquid voluntatis meae est mors impii, & non ut convertatur à viis suis, & vivat?* Tobias quoque ait: *Convertimini peccatores, & facite justitiam coram Deo, credentes quòd faciat vobiscum misericordiam.* Rursumque Isaias dicit: *Qui ambulavit in tenebris, & non est lumen ei, speret in nomine Domini, & innitatur super Deum suum.* Innumera talia in divinis Scripturis inveniuntur, quae animae peccatrici, jam ad Deum conversae, praesentissima remedia sunt contra desperationem ac diffidentiam.

(* * *)

CAPUT

Digitized by Google

## CAPUT XXXIV.

### *Consolationes imminenti mortis periculo.*

### §. I.

#### *De morte non nimium metuenda.*

*1. Exemplo Simeonis docetur mortem piis esse desiderabilem tamquam introitum ad libertatem.*

*2. Item quia per mortem cessat concupiscentiæ bellum & animus redditur Deo suo.*

*3. Evolat enim ad lætissimam societatem Dei & Beatorum in cœlo.*

*4. Morituri ergo devote amplectantur pedes Christi, & non timeant.*

*Ex* S. AMBROSIO *lib. de Bono mortis.*

1. CUM Jesum infantem parentes in templum ducerent, Simeon, qui responsum acceperat, non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini, gavisus suscepit eum in manibus suis, & dixit, *Nunc dimittis Domine servum tuum in pace:* quasi necessitate quadam teneretur in hac vitâ, non voluntate. Ita dimitti petit, quasi à vinculis quibusdam ad libertatem festinaret. Anima enim liberatur, dum â corporis contubernio secernitur, & involucris perturbationis exuitur. Ipsa post mortem operatur magis quam ante: quia operatur, quæ sua sunt



Digitized by Google

sunt, sine ulla societate corporis, quod hic animæ oneri & impedimento est.

Justis mors quietis est portus. Insipientes mortem quasi summum malorum reformidant, sapientes illam quasi requiem post labores & finem malorum expetunt. Per mortem id quod inquietum, quod erubescendum, quod inimicum nobis, quod violentum, quod procellosum; & ad omnia vitia propensum est, conquiescit & jacet, ac sepulchro clauditur: id autem quod familiare virtutibus, quod amicum disciplinis quod sequax boni, ac Deo subditum est, in sublime evolat; ut cum illo perpetuo atque immortali Bono maneat, ipsique adhæreat, & cum ipso sit.

3. Non timeamus igitur recipi ab hominibus, nec vereamur nimium illum omnibus debitum finem. Intrepide pergamus ad Redemptorem nostrum Jesum; ad Sanctorum cœtum, justorumque conventum. Ibimus enim ad patres nostros, ad illos fidei nostræ præceptores: ut etiamsi multa bona opera desint, vera fides opituletur. Ibimus ad eos qui recumbunt in regno Dei cum Abraham, Isaac, & Jacob: ubi & Latro ipse regni cælestis consortio gratulatur: ubi Paradisus est jucunditatis; ubi nullæ nubes, nulla tonitrua

Digitized by Google

nitrua, nullæ coruscationes, nulla ventorum procella, neque tenebræ, neque hiems, neque ullæ temporum vices. Non frigus, non grando, non pluviæ, non solis istius, nec lunæ aut stellarum erit usus, sed sola Dei fulgebit claritas.

4. Morituri quæramus pie & amanter ipsum Dominum nostrum Jesum Christum, & complectamur pedes ejus, & adoremus eum cum mulieribus illis, quibus in die Resurrectionis suæ apparuit, ut dicat & nobis, *Avete, nolite timere*: id est, nolite timere ab iniquitatibus, ego enim sum peccatorum remissio: nolite timere à tenebris, quia sum lux, nolite timere à morte, ego enim sum vita: quicumque ad me venit, mortem non videbit in æternum.

## §. II.

### *De bona & felici morte.*

*1. Qui morti appropinquat, conetur humiliter suos affectus & desideria meritis & passionibus Christi conjungere, ut ab illis valorem capiant.*

*2. Idque cum quantâ fieri poterit resignatione in omnem* Dei *voluntatem ex ferventi charitate.*

*3. Talis enim plenaria puraque resignatio* ex-

*ex vera & perfecta charitate procedens, ab omni culpa & pœna liberare potest:*

*4. Infirmitas autem naturæ in articulo mortis afflicta corroboranda est intuitu eorum quæ Christus ipse pro nobis est passus.*

*5. Simul etiam spe certa resurrectionis per Christum.*

*6. Et exemplo Sanctorum cum spe & exultatione in Domino morientium.*

*7. Et tandem dulci repræsentatione æternæ gloriæ mox affuturæ.*

*Fere ex* THAULERO *de Præparat. ad felicem mortem.*

1. MOriturus quisque meritis Salvatoris nostri Jesu Christi, magis quam suis innitetur. In illius bonitate, & in precibus Beatæ Mariæ Virginis, ac Sanctorum Electorumque Dei; satis confidet. Christi amarissimam passionem mortemque sibi proponet, & ineffabilem illam charitatem, quæ eum tam indigna sustinere coëgit, memoria repetet, atque in patentia Vulnera, & in profundissimum pelagus immensæ misericordiæ ejus, sese cum universis peccatis atq; negligentijs suis demittet immergetque.

2. Ad summam Dei gloriam seipsum velut hostiam vivam offeret ipsi Domino, ad perferendum pro acceptissimâ ejus voluntate

patien-

patientet, ex vero amore, omnem languoris acerbitatem, ipsam etiam mortem, & quidquid sibi Dominus in tempore & æternitate immittere voluerit. Hoc si revera facere potuerit; si, inquam, sese ex purâ dilectione, cum perfectâ sui resignatione, ad omnem pœnam pro honore divinæ justitiæ tolerandam animo spontaneo obtulerit, ipse neq; infernum, neque Purgatorium subibit, etiamsi solus omnia totius mundi peccata commisisset. Nullum igitur exercitium in extremis utilius esse potest, quam ut quis seipsum ex integro divinæ voluntati resignet: humiliter, amorosè, pleneque confidens in immensâ Dei misericordia ac bonitate.

3. Fieri enim nequit, quin is qui in hujusmodi vera perfectaque resignatione, cum sancta erga Deum fiducia, ex hac luce exit, confestim ad regna cœlestia evolet. Nam sicut nihil omnino pœnæ, nihil ignis purgatorij in Deum cadere potest; ita nec in hominem, qui eo modo per voluntatis conformitatem amoremque Deo unitus est. Hoc animo justus ille Latro moriebatur in cruce, qui non salutem corporis â Domino postulavit, nec oravit ut à pœnis Purgatorij servaretur, sed libenter pro peccatis suis proque Dei gloriâ moriens, se totum in divinam resig-

ſignavit voluntatem, ſe totum Chriſto obtulit, ut ille ſecum ageret quidquid vellet. Nihil niſi miſericordiam & gratiam petijt, dicens: *Memento mei Domine, cum veneris in regnum tuum.*

4. Quod ſi, morte imminente, infirmitas naturæ mœret aut trepidat; hujuſmodi mœſtitia & formido in Deum per reſignationem projicienda, ac certa ſpes erga eum concipienda eſt. Mors Chriſti mortem tuam ſoletur. Ille præceſſit, præceſſerunt & innumeri electi ejus: non igitur pigeat te ſequi. Corpus quod modo deponis, vile quoddam veſtimentum eſt. Quid ad te, ſi computreſcat, & ad tempus in terrâ occultetur? Poſtea ipſum idem corpus tuum reſurget: jamque immortale, incorruptibile, glorioſum ac fulgidum erit.

5. Ut etiam mortis metum faciliùs mitiges, ad memoriam revocanda ſunt verba unigeniti Filij Dei, qui eſt Veritas æterna, ſic enim ait in Evangelio: *Ego ſum reſurrectio, & vita qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, vivet: & omnis, qui vivit, & credit in me, non morietur in æternum.* Ruminanda item ſunt hæc verba Apoſtoli Pauli: *Sive vivimus Domino vivimus: ſive morimur, Domino morimur. Sive ergo vivimus, ſive morimur, Domini ſumus.*

6. Pen-

Digitized by Google

6. Pensandum quoque est, quam resignati ac voluntarij fuerint ad moriendum antiqui justi, Abraham, Isaac, Jacob, Moyses, David, & cæteri consimiles, cum nondum janua regni cœlestis esset aperta. Unde in fine Deuteronomij legimus Dominum dixisse ad Moysen: *Ascende in montem istum Abarim, in montem Nebo, & vide terram Chanaan, quam ego tradam filijs Israel obtinendam, & morere in monte. Quem conscendens jungeris populis tuis, sicut mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor, & appositus populis suis: quia prævaricati estis contra me, in medio filiorum Israel, ad Aquas contradictionis in Cades deserti Sin. E contra videbis terram, & non ingredieris in eam, quam ego dabo filijs Israel* Et infra ita legimus: *Ascendit ergo Moyses super montem Nebo, in verticem Phasga contra Iericho, ostenditque ei Dominus omnem terram, &c.* Dixitque Dominus ad eum: *Hæc est terra, pro qua juravi Abraham, Isaac, &* Iacob, *dicens: Semini tuo dabo eam. Vidisti eam oculis tuis: & non transibis ad illam. Mortuusq; est ibi Moyses servus Domini, in terra Moab. jubente Domino.* Ecce quam resignato animo, juxta Dei beneplacitum, mortem excepit Moyses amicus Altissimi. Non transivit quidem ad terram illam visibilem

bilem; sed in invisibilem, & meliorem receptus est, videlicet in secretum sinum pacis & limbum, in quo justorum animæ tunc in magnâ tranquillitate requiescebant.

7. Jam vero justis aditus patriæ cœlestis per Christum Dominum nostrum reseratus est. Nos igitur qui hic peregrini & exules in aliena patria degimus, quotidie cum desiderio vel gemitu ad supernam illam patriam nostram, patriam Angelorum, patriam hiemis nesciam, patriam florigeram, vernantem, lucidam & amœnam, patriam vere beatam, redire festinemus, dicentes cum Apostolo: *Dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino*: quoniam *non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus* Ibi numquam amplius Deum offendemus, numquam illi displicebimus, sed ei placebimus per omnia, eumque perfecte amabimus atque laudabimus in sæcula sæculorum. *Videbimus eum* clarè *sicuti est* & ita beati erimus. Jucundissime complectemur ac possidebimus illum pro desiderio nostro, ipsoque fruemur in æternum. Denique ibi abundabimus omnigenis delicijs ac divitijs. Quidquid enim hic decoris, dulcedinis, perfectionis & amabilitatis percipimus in creaturis, videndo, audiendo, olfaciendo, gustan-

Digitized by Google

stando & tangendo, id omne eminentissime ac superessentialiter est in Deo, & æterna illâ patriâ. Ipse gloriosus Creator Deus omnibus creaturis infinite pulchrior, dulcior atque amabilior est: à quo profluxit quidquid in hoc exilio cordi humano jucundum & gratum esse potest. Unde & minimum gaudium patriæ cœlestis multo magis excellit omnia gaudia mundi hujus, quam vastissimum mare unicam aquæ guttulam superat. Itaque amemus felicem illam patriam nostram, & eam ardentibus votis desideremus: ad quam nos perducat benignissimus Jesus, Amen.

## §. III.

### *Alia consolatio morituri.*

1. *Fidelis moriturus gaudere debet, quod anima ipsius è carcere corporis profectura sit ad clementissimum Deum suum.*

2. *Nec turbari nimium ob debita quibus Deo obligatur: quia Sacramentis devote susceptis, aut reipsâ si fieri poterit, aut saltem in voto, & Christi passione amorosis desideriis sibi applicata, obtinebit ab omnibus culpis absolutionem.*

3. *Etiam gaudeat appropinquare mortem, tamquam terminum laborum, & refugium periculorum.*

4. *Quia*

*4. Quia longior vita sæpius accumulat plura debita quam merita.*

*5. Resignato proinde animo acceptanda est voluntas Dei.*

*6. Fructus hujus admonitionis experientia comprobatus.*

D. HENRICUS SUSO *admonens pium quemdam infirmum, ut mortem parato animo excipiat, inter cætera sic ait Epist. 6.*

1. SI visum est Deo ut moriaris, firmiter retine fidem Catholicam, & lætus moriaris. Gaude, pulcherrimam animam tuam (quę est purus, rationalis ac Deiformis spiritus) ab hoc angusto, misero & gravi carcere absolvendam, ac deinceps sine ullo impedimento suâ beatitudine felicissime fruituram.

2. Unum est, quod multos inexpertos in morte perterrere solet, eisque mortem adfert acerbam & anxiam: id videlicet, quod dum præteritos annos, dissolutamque & male transactam vitam reducunt ob oculos, grandi se debito obligatos Deo sentiunt neque in illa hora satis perspiciunt, quid ad id facere debeant. Sed hac in parte certum tibi præstabo consilium ex divinis litteris & ipsa veritate petitum. Si tu quidem in diebus tuis perperam te vixisse nosti, sicut pauci à vitijs immunes vivunt, inde non nimium

in extremâ horâ terreri debes. Postquam Sacramentis Ecclesiæ munitus es, Crucifixi imaginem tibi ob oculos statuas, eamque intuearis, & tuo apprimas pectori; atque in sanguinolentâ immensæ misericordiæ ejus Vulnera te reclina, obsecrans eum, ut in ipsis cruentis Vulneribus suis divina virtute sua cuncta peccata tua abluat, pro sui laude, & tua indigentia vel necessitate: ac deinde fide mea securus esto, (juxta Ecclesiæ Catholicæ fidem, quæ nulla ratione fallere potest) si id firmiter ita possis agere, te à cunctis vitijs penitus absolutum esse, & hilariter posse mortem oppetere.

3. Vide, obsecro, quæ sit hujus vitæ calamitas, quæ cruces & afflictiones, quæ angustiæ & necessitates undique existant. Etsi nihil aliud esset, quam metus pro corpore & animâ servandis nos sollicitans, mutabilisque hujus mundi inconstantia, merito hinc exire appeteremus,

4. *Si* quis ea causa diutius vivere cupiat, ut plura sibi possit coacervare merita, id quidem valde incertum est, utrum merita vel potius debita sibi cumulaturus sit. Plerumque cum ætate etiam peccata augentur: multoque plures invenias qui deteriores quam qui meliores fiant. Si præsens mors

ama-

amara est, at omni amaritudini semel finem imponit.

5. Age igitur, fili mi, cor, manus & oculos in cælestem leva patriam, atque ex animi affectu eam saluta. Resigna voluntatem tuam in Dei voluntatem, & sis liber hac in parte. Quidquid ille tecum agere volet, sive sit ad vitam, sive ad mortem, id tamquam optimum de illius manibus accipe. Noli timere: en sancti Angeli tibi assistunt, teque undique cingunt & circumvallant; & benignissimus atque misericordissimus Deus plus quam paterno affectu ex cunctis angustijs te eripiet, si tantum illius benignitati possis confidere. Vale.

6. Litteras hasce consolatorias postquam accepit is cui scriptæ fuerant, exhilaratus animo, jussit eas bis sibi prælegi, auditisque tam pijs & suavibus adhortationibus, majori sumptâ fiduciâ, mortisque terrore ac formidine superatâ (quæ eum male vexaverat) libere se divinæ permisit voluntati, & sanctâ morte obijt.

## CAPUT XXXV.

***De patrocinio beatissimæ Virginis, quæ est consolatrix afflictorum.***

***1. Devota interpellatio B. Virginis Advocatæ nostræ.***

2. Cu-

Digitized by Google

*2. Cujus omnes indigent intercessione, maxime autem qui magis peccaverunt.*

*3. Quibus & illa sæpe desperantibus attulit suo interventu salutem.*

*4. Eum matri suæ honorem unigenitus ejus Christus reservavit.*

D. HENRICUS SUSO *docens uti confugiendum sit ad* MARIAM *Virginem Deiparam scribit in hunc modum Dialogo Aetern. Sapient. cap. 16.*

1. QUANDO miseros nos premit & angit immensus cordis dolor, metus aut mœror, nec ullus usquam patet effugiendi locus; hoc unum dumtaxat nobis reliquum est, ô præstantissima Regina cœlorum Virgo Maria, ut oculos nostros ad te levemus. Et quidem semper, maxime vero in extremâ mortis horâ te benignam adjutricem atque consolatricem invenire optamus.

2. Tu namque es omnium hominum peccatorum mediatrix apud Filium. Itaque quo quisque se sentit pluribus peccatis irretitum, tantò justius sibi videtur ad te accedere: & quanto est sceleratior, tanto majori jure ad te properare se putat. Tu es unicum reorum solamen, unicum peccatorum perfugium, ad quam respectant multorum humescentes oculi, cui suspirant complura

saucia ac misera corda. Eja ergo, illos tuos misericordes oculos, quos certe à nullo unquam peccatore, nec ab ullo misero & destituto ac desolato homine avertere potuisti, ad me miserum converte. Accipe me in fidem & tutelam tuam: siquidem consolatio & spes mea in te sita est.

3. O quam innumeri peccatis dediti jam Deum deseruerant, omnemque cœlestis patriæ cœtum ac Deum ipsum abjurarant negarantque, & in desperationis voraginem sese præcipites dederant, atque à Deo misere separati erant, qui tamen, tibi innitentes, atque ad te confugientes, benignissime à te servati sunt, donec te intercedente apud Deum in gratiam restituerentur! Ecquis tam immanis uspiam peccator est, qui tot flagitijs sese obstrinxerit, quot ullus unquam, qui non idem tui reminiscens, animum & spem bonam conceperit? Tu plane es unica singularis & fidelissima peccatorum consolatrix.

4. Te immensa Dei benignitas adeo fecit cunctis peccatoribus amabilem, ut superabundans pietas & benevolentia tua non possit nos non afficere & recreare. O quoties tremendi Judicis severam justitiam aut mitigasti aut avertisti! O quoties apud Filium tuum

tuum nobis gratiam & consolationem impetrasti! Citius cœlum cum terra perierit, quam tu aliquem serio te implorantem tuâ ope destituas. Revera tu & es & diceris Mater & Regina misericordiæ. Eja ergo, Mater indulgentissima, Regina clementissima, Domina cœli & terræ, exurge nunc, exsurge, & mediatricem conciliatricemque te pro nobis exhibe apud dulcissimum Filium tuum: ut ipse ob tui gratiam cuncta peccata nostra deleat, nosque sibi gratos efficiat, & ad vitam æternam perducat, Amen.

## CAPUT XXXVI.

### *De plenâ resignatione in beneplacitum Dei.*

*1. Pœnitens ex animo peccator, carẽs praeclaris operibus pietatis, humiliter soletur se Christi Domini satisfactionibus & passionibus.*

*2. Et plenâ resignatione conformet se, quantum fieri potest, amorose Christo patienti paratus ad quodvis purgatorium sicut Deus volet.*

Suso *Dialogo Æternæ Sapientiæ cap. 19. Christum ita alloquitur.*

1. ALII quidem, Domine Jesu, consolantur sese vitæ suæ innocentiâ, alij magnis exercitijs & asperâ vivendi ratione, alij item atque alij alijs & alijs studijs suis vel

meritis nituntur. At ego spem omnem consolationem potissimum collocatam repositam habeo in tua passione, in tua sat factione & expiatione, & in tuis meritis.

2. Id vero omnino ex me permissum tibi Domine, ut me vel brevi vel post longa norum curricula tollas è medio. Etiamsi horâ esset discedendum è corpore, atq; in vergeret laudem, ut annis quinquaginta mis purgatorijs cruciarer, illico me in tui nerationem sub pedes tuos abjicerem, ani que libenti in honorem tui pœnas illas ex perem, diceremq; : Benedictus ignis ille piatorius, in quo tui laus in me perficitur

## CAPUT XXXVII.

*Consolatio sumpta ex consideratione æter beatitudinis.*

*1. Maturandum ab inimicis in viâ, ad a eos innumerabiles in patria.*

*2. Descriptio imaginaria Paradisi cœlest sacra Scriptura.*

*3. Felicissima societas B. Virginis, Angelor Sanctorumque omnium,*

*4. Quorum essentiale præmium est clara sio Dei sibi uniti in gloria.*

*5. Ad hunc statum nobis est semper an landum.*

6. C

*6. Comparatio felicitatis Sanctorum cum afflictionibus ipsorum in mundo toleratis.*

*7. Devota adspiratio animæ ad patriam festinantis.*

Suso *de patria cœlesti sic scribit Dialogo Sapientiæ cap.* 12.

VOX CHRISTI.

1. ATTOLLE jam oculos, & vide patriam cœlestis paradisi, ad quam tendere debes. In terris non nisi hospes es, & exul, ac peregrinus. Itaque sicut peregrinus ad patriam properat, ubi eum chari illius amici expectant magno cum desiderio & amore, ita tu quoque festinare debes ad illam patriam supernam; ubi omnes videre te cupidissime appetunt, omnes felicem præsentiam tuam medullitus & ex animo suspirant, avide optantes te salutare amicissime, accipere blandissime, atque in jucundissimam sodalitatem suam æternè admittere adjungereque. Crede mihi, tanta illic amicorum tibi turba est, ut etiam qui in illa innumera multitudine à te alioqui vel maxime extraneus est, propensius ac fidelius multo te amet, quam ulli unquã parentes suam amarint prolem in hoc orbe sublunari.

2. Equidem jam sub crassâ quadam simili-

tudine patriam illam procul tibi conſpiciendam præbebo. Eſt cœlum nonum, quod totius terræ latitudinem (etiamſi ea centies millies foret major) inæſtimabiliter ſuâ vincit amplitudine. Ultra hoc porro aliud cælum eſt, quod dicitur empyreum, id eſt, igneum, non tam ab igni, quam immensâ & radiantiſſimâ claritate, ac igneo ſplendore, qui illi ex naturâ ineſt immobilis & inocciduus. Atque hoc eſt regale illud palatium, in quo omnis cœleſtis exercitus commoratur, ubi *me ſimul* laudant *aſtra matutina, &* jubilant *omnes filij Dei.* Ibi ſedes ſempiternæ poſitæ ſunt incomprehenſo cinctæ lumine, ex quibus detruſa eſt tota cohors malignorum ſpirituum, in quas electi recipiuntur. En civitas illa jucundiſſima tota refulget ex auro mundo, pretioſiſſimiſque radiat margaritis. Fundamenta muri ejus omni lapide pretioſo ornata: platea illius aurum mundum, tamquam vitrum perlucidum: tota roſis rubentibus, albicantibus lilijs, omnigeniſque vernantibus niret ac reſplendet floribus. Tu ipſe jam contemplare propius cœleſtes illos amœniſſimosque campos. Hic hic nimirum æſtiva floret jucunditas hic ſplendidi veris prata floridiſſima, hic verorum vallis fecunda gaudiorum: hic gratiſſi-

mi

Digitized by Google

mi aspectus amicorum in amicos: hîc citharæ & testudines suaviter resonant: hîc omnivariis perpetim vacatur gaudijs: hîc adsunt pro voto omnia hîc prospera sunt omnia; nullis permixta tristibus, sed cum sempiternâ securitate conjuncta.

3. Circumspice innumeram illam multitudinem, ut ex vitali illo (qui perpetuo scaturit) fonte potent pro omni cordis sui desiderio. Aspice ut in mundissimum præclarissimumque præsentissimæ Divinitatis speculum (in quo cuncta illis relucent & perspicua sunt) suos intendant obtutus. Adhuc penitus considera, ut mellitissima Mater mea, cœlestis patriæ Regina; quam tu ita medullitus amas, omnes illos cæli incolas felicitate, exultatione & dignitate excedat ac supereminat *deliciis affluens* & præ teneritudine *innixa super* me *dilectum suum*, circumdata floribus rosarum & lilijs convallium, Cerne, ut ejus absolutissima formositas & pulchritudo omnes cœli cives gaudio & voluptate afficiat: & ut ipse quoque ob illam exhilarescas ac animo erigaris. Conspice, ut eadem pijssima misericordiæ Mater clementissimos ac blandissimos oculos suos tam benignè ac dulciter ad te ceterosque peccatores omnes ipsam implorantes

convertat, quantaque auctoritate & potentiâ eos tueatur, & mihi Filio suo reconciliet. Intuere porro oculis puræ intelligentiæ, ut millia millium agminum cœlestium mihi ministrent, ac decies millies centena millia mihi assistant. Aspecta, ut immensa illa præcelsorum spirituum multitudo suaviter, amicabiliter, jucunde, & dissimiliter valde constituta ac disposita, sive ordinata sit: & quantam voluptatem adferat horum consideratio. Neque vero electissimos meos prætereas discipulos, amicosque charissimos, sed intentis in eos oculis vide, quantâ illi requie perfruantur, quamque immenso honore præditi sint, residentes in venerandis judiciariæ potestatis sedibus. Itemque attende, ut Martyres purpureis rutilent vestibus, Confessores vernantissimâ reniteant pulchritudine, tenerrimæ Virgines Angelicâ splendeant integritate puritateque. & ut deniq; totus cœlorum exercitus præ divinâ colliquescat suavitate. O quam jucunda est horum societas, quam amœna & fortunata regio! Felix nimium cui umquam nasci contigit, & has sedes in æternum occupare dabitur. Nam intrinsecus quidem vestiam eum elegantissimo habitu luminis gloriæ, extrinsecus autem corpus habebit gloriosum, septu-

Digitized by Google

tuplo quam sit sol ipse lucidius, itemq; agile, subtile & impassibile.

Ceterum essentiale præmium consistit in contemplativa unione animæ cum nuda Divinitate. In hoc, inquam, beatitudo animæ potissimum sita est, ut Deum sine medio contempletur. Numquam enim perfectâ requie potest anima potiri, donec supra omnes vires & potentias suas evecta, in divinarum personarum naturalem essentiam, & in essentiæ simplicem nuditatem deducatur. Ubi tum demum in hoc ipso objecto veram oblectationem & æternam capit, atque obtinet beatitudinem. In vastam illam solitudinem & impenetrabilem abyssum Divinitatis Beati omnes immerguntur, colliquescunt, dimanant, & uniuntur.

Quæ cum ita se habeant, agedum, erecto hilariter vultu, sepositisq; extra memoriam rebus caducis, recrea animum in hoc caliginoso silentio una cum hac jucundissima sodalitate, & frequentiâ Beatorum, quos in ænigmate contemplaris. Cerne, quam roseo lætoque perfusi colore vultus eniteant. olim in terris sæpenumero meâ causâ verecundo rubore suffusi.

VOX HOMINIS PII. O cœli cives, & amici Dei, quam estis felices! Ubi nunc sunt cru-



Digitized by Google

ces, molestiæ, dolores, incommoda, quibus umquam in terris afflicti fuistis? En cuncta hæc velut somnium evanuerunt, quasi nunquam quidquam ejusmodi perpessi sitis. Profecto, si corda omnia in unum conflata forent, non possent cogitatione complecti ingentem honorem, immensam dignitatem, laudem & gloriam, quibus absque ullo fine perfruemini. O vos inclitos Principes, ô vos præclaros Reges ac Imperatores, ô vos charissimos æterni Dei filios: quam splendidæ sunt facies vestræ, quam jucunda & serena corda, quam magnus & sublimis animus, quam dulcibus concinunt modulis voces vestræ carmen istud: *Benedictio & claritas, & sapientia, & gratiarum actio, honor, & virtus, & fortitudo & salus Deo nostro in sæcula sæculorum*, cujus gratiâ & benignitate hisce bonis perpetuo fruituri sumus.

7. Hæc revera est patria, hîc perfecta quies hîc intimum cordis jubilum, hîc laus ex ipsis animi medullis profecta, semperque duratura. O summum & immensum bonum, Deus noster! quidnam es tu? O dulcissime atque amantissime Domine Jesu! quam beatus ille est, qui jucundissimam faciem tuam semper contemplabitur, & gratissima civium cœlestium societate perfruetur! Oculi tui

niti-

Digitized by Google

nitidissimi, Domine, vincunt solis radios: divinum ac suavissimum os tuum, rubentesq; ac candidæ genæ tuæ tam divinæ quam humanæ naturæ, ac ipsa denique elegantissima facies tua longe excedit, quidquid vel optari possit in vita temporaria. Prorsus quidquid potest amabilitatis, decoris ac pulchritudinis ulla ratione cogitari, id omne in te, dulcissime Deus, ultra modum omnem reperitur. Nihil jucundum, nihil gratum aut plausibile ullo in homine potest inveniri, quod non purissima quadam ratione infinito copiosius & excellentius in te existat.

## *Precatio brevis cujusdam* Amici Dei.

Bone Jesu, largire mihi, quæso, sanctam, amorosam divinamque contritionem: in qua digneris non solum culpam peccatorum meorum remittere, sed etiam pœnam eis debitam prorsus relaxare, propter dignissimam conversationem, & amarissimam passionem tuam. O utinam numquam te offendissem! Utinam purum perfectumque servitium & amorem tibi semper exhibuissem! Utinam, quando mihi moriendum erit, in gratiâ & amicitiâ tuâ vitam hanc finirem! Eja, ablue me pretio-

so Sanguine tuo: & concede, ut anima mea exiens è corpore, tota munda coram te appareat, ad æternam laudem tuam. Fiat, pie Jesu, fiat in me & de me gratissima voluntas tua in tempore atque æternitate. Tibi gloria in sæcula sæculorum, Amen.

## CAPUT XXXVIII.

*Præclara quædam dicta de Dei misericordia, quæ pusillanimes multum confirmare possunt adversus desperationem, ex variis Dei Amicis desumpta.*

### §. I.

*Quam immensa sit Dei misericordia.*

*1. Desperatio detrahit divinæ potentiæ, quasi infirmam & veritati, quasi mendacem esse suadens.*

*2. Magis admiranda est misericordia Dei quam ipsius omnipotentia.*

*3. Quomodo in Dei misericordia & charitate sit magnitudo, multitudo; & nimium, ac velut sine modo.*

*4. In ejus operibus magis laudatur misericordia, quod pro nobis omnia fecerit, quam potentia, quod tam præclara fecerit.*

1. QUisquis, abjecta spe veniæ, dejicit sese in desperationis barathrum; is non solum non credit Deum omnipotentem

ex-

existimans aliquod esse flagitium quod ille non possit diluere: verùm etiam facit illum mendacem. Pollicitus est ille per Prophetam, se protinus commissorum omnium fore immemorem, simul atque peccator ingemuerit Contrà, Caina posteritas dicit: *Major est iniquitas mea, quàm vt veniam merear.* Quid ais, impie; Si Deus, victus magnitudine peccati, non potest ignoscere, detrahis illi omnipotentiam: si non vult quod potest, mendax est, & vanus; qui nolit præstare, quod toties promisit per ora Prophetarum.

Quid dicit Psalmus 144; *Miserator & misericors Dominus, patiens, & multùm misericors. Suauis Dominus vniuersis, & miserationes eius super omnia opera eius.* Ergo est aliquid mirabilius, quàm condidisse cælos cum tot siderum luminibus, condidisse terram cum tantâ animantium, arborum, ac rerum omnium varietate; condidisse tot Angelicarum mentium agmina. Quis hoc auderet affirmare, nisi Propheta clarè pronuntiaret, miserationes Domini superare reliquorum omnium illius operum gloriam;

Litteræ diuinæ misericordiam Domini aliquandò *magnam*, aliquando *nimiam* appellant, aliquando multitudinis quoque no-

mine copiã illius exuberantem exaggerant. Rex ille & Propheta Dauid vno eodemque in loco magnitudinem ac multitudinem diuinæ misericordiæ complectitur, dicens: *Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam, & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.* vbi magna miseria, ibi opus est magnâ misericordiâ. Si consideres quàm atrox fuerit peccatum Dauid, agnoscis misericordiæ magnitudinem: si reputes quot modis peccarit in illo crimine, vides multitudinem miserationum eius. Ipse Deus, qui Rex est noster, qui Pater est, qui Dominus, qui sponsus, nullum excipit peccati genus, nullum præscribit peccandi numerum. quoties per veram Pœnitentiam resipiscimus, remittit pœnam quam comminatus est, recipit in familiam, introducit in cubiculum charitatis suæ; nec recipit solùm, verùm etiam omnium admissorum obliuiscitur. Ouem perditam humeris suis reducit ad caulas, inuitat sanctorum Ecclesiam ad commune gaudium, occurrit filio prodigo redeunti domum è longinquâ profectione, profert stolam & annulum, iubet occidi vitulum insignem. Quid hæc sonant aliud, quàm immodicam quamdam ac niuiam

(vt

Digitized by Google

(vt ita dixerim) Dei misericordiam? Nec mirum est, si nimiam habet misericordiam, qui nimiam habet erga nos charitatem. Non veretur hoc scribere Paulus Ephesijs. *Eramus*, inquit, *natura filij iræ, sicut & ceteri: Deus autem, qui diues est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos. & cùm essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos in Christo.* Planiùs exprimit nimiam Patris erga nos charitatem Ioannes in Euangelio suo, dicens: *Sic Deus dilexit mundum, vt Filium suum vnigenitum daret, vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Cui congruenter succinit Paulus scribens ad Romanos: *Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum; quomodo non etiam cum illo omnia nobis donauit?* Hæc tanta charitas, hæc tanta misericordia, nónne meritò videatur immodica;

Quoniam nihil habemus, quod non gratis acceperimus à Deo, quidquid possumus aut sumus, quidquid possidemus, Dei misericordia est. Imò quòd Angelos, quòd hunc mundum condidit, Dei misericordia est. Si sibi condidisset, potentia aut sapientia laudari poterat: nunc quoniam hæc omnia nobis condidit, nònne agnoscimus immensam

sam Dei misericordiam? Cui volvuntur orbes cælestes, cui lucēt sol per diem, luna cum stellis per noctem, nisi homini? Cuius vsibus hæc omnia condita sunt, cùm nihil essent? Cui pendulæ nubes umbram faciunt, & arua rigant? Cui spirant auræ, cui fluunt amnes, scatent fontes, æstuant maria, stagnant lacus? Cui tellus fecunda tantum gignit animantium, tantum gignit opum, nisi homini? Nihil enim omnium rerum non subjecit homini, solum hominem voluit sibi subjectum esse.

§. II.

***Etiam ex adversitatum immissione, & longanimi peccatorum expectatione, probatur immensa Dei misericordia.***

5. *Adversitas à Deo miserante nobis mittitur, ac proinde est à Deo acceptanda cum gratiarum actione.*

6. *Nemo clariùs perspicit quanta sit Dei misericordia, quàm qui per humilem sui discussionem videt quāta sit fueritve sua miseria.*

7. *Misericordia Dei erga pœnitentes ex summo amore, sicut mariti indulgentissimi, sponsam post adulteria in pristinam gratiam admittentis.*

ADversa frequenter immittuntur à miserante Deo, quò nos vel purget à ma-

lis

lis admissis, vel retrahat ab admittendis, aut ut virtutis exercendæ materiã subministret. Ita tentatus est Abraham, ita Job variis malis exercitus, ita quicumque umquam piè vixerunt in Christo JESU, in mundo hoc velut aurum igni variis afflictionibus probati sunt. Ubi sunt isti, qui Deo obmurmurant quoties incidit morbus corporis, aut mors liberorum vel uxoris, quoties res familiaris damno minuitur, quoties fallunt agrorum proventus; non intelligentes hæc esse certissima signa miserentis Dei? Audiamus potiùs quid nos admoneat Salomon. *Disciplinam*, inquit, *Domini, fili mi, ne abjicias: nec deficias cùm ab eo corriperis: quem enim diligit Dominus, corripit: & quasi pater in filio complacet sibi.* Eamdem sententiam, verbis nonnihil mutatis, ad Hebræos repetit Paulus: *Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium, quem recipit.* Ergo, quoties ingruit adversitatis procella, juxta Pauli consilium in disciplinâ perseveremus, scientes, quod tamquam filiis offerat se nobis misericors Deus. Si quid serenitatis indulget Patris nostri misericordia, gratias agamus illi, solliciti necubi abutamur illius benignitate: sin urgent adversa, nihilo seciùs illi gratias agentes, totos nos illius dedamus arbi-

arbitrio. Ut corpore valeas, permittis te m
dico homini, credis te chirurgo ligandu
secandum, urendum: ut animæ salute
æternam compares, non credes te condit
ri, Domino, Patri & Salvatori? Non aud
dicere Medico, Hac & hac ratione cura
me; & Deo præscribimus quomodo opo
teat nostræ saluti consulere?

Unusquisque nostrûm descendat in cub
culum conscientiæ suæ, considerans qu
modis, quoties, quàm graviter offende
Deum, quàm omnia etiam benefacta n
stra sint variis vitiis inquinata, atque i
intelligit quantum debeat immensæ Dei m
sericordiæ, qui nostram imbecillitate
tam patienter tolerat, qui tot occasionib
invitat ad pœnitentiam, qui resipiscentib
& conversis tam placidè remittit omne
noxam. Ille profectò omni genere lacrym
rum deplorandus est, qui semet avertit
fonte vitæ perennis, nec umquam per pœn
tentiam, unde abiit, revertitur. Abierat fili
ille profusor in regionem longinquam, rel
querat domum amantissimi patris, sed r
versus est. Longè recesserat à Domino P
trus, cùm ter illum abjuraret: sed mox reve
sus est, dum recordatus sermonis quem d
xerat Jesus, cœpit amare flere. Exciderat
sib

sibi, sed reversus est in sese, reversus est ad JESUM.

Audiamus quàm blandè Dominus apud Jeremiam sub personâ sponsæ, quæ deserto marito se prostituerat passim omnibus, populum suum revocet ad pœnitentiam. *Convertimini*, inquit, *filii revertentes, dicit Dominus, quia ego vir vester.* Et apud Job Dominus revelat *aurem* peccatorum, *ut corripiat*, & loquetur, *ut revertantur ab iniquitate.* Sed miseri, qui ad hanc Domini vocem obturant aures suas. *Hodie*, inquit Psalmus, *si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra.* Hodie nostrum est, quamdiu sumus in hac vitâ: quæ donec manet, non desinit nobis loqui Dominus, provocans ad pœnitentiam, offerens paratam veniam.

## §. III.

### *Testimonia consolatoria ex veteri Testamento de Dei erga Peccatores misericordiâ.*

8. *Deus non solùm veniam promittit pœnitentibus, verùm etiam omnium peccatorum oblivionem.*

9. *Postquam ignovit pœnitentibus, etiam ipsorum merita coronat.*

10. *Ad spem nostram corroborandam, insigni-*

Digitized by Google

*signiter & notanter exaggerat sacra Scriptura misericordiæ divinæ immensitatem.*

IPse Dominus apud Ezechielem non solùm promittit veniam redeunti, verum etiam omnium superiorum malorum oblivionem. Cùm enim commemorasset omne genus facinorum ac flagitiorum, subjicit: *Si autem impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit judicium, & justitiam; vitâ vivet, & non morietur. Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor. Numquid voluntatis meæ est mors impii, dicit Dominus Deus, & non ut convertatur à viis suis, & vivat?* Et aliquantò inferiùs, *Convertimini*, inquit, *& agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Projicite à vobis omnes prævaricationes vestras, in quibus prævaricati estis, & facite vobis cor novum, & spiritum novum: & quare moriemini domus Israël? Quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus, revertimini, & vivite.* Cur desperas miser, cùm Deus in hoc miserit Filium suum in terras, ut spem bonam haberes? Ipse nimirum est Dei misericordia, de quo canit Psaltes: *Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui.* Esto in templo,

Digitized by Google

plo, permane in Ecclesiâ Dei & in fide Catholicâ; & amplectere misericordiam. Ille clamat, *Nolo mortem* impii, *sed ut convertatur, & vivat.* Audi vocem hanc jucundissimam, excute letalem somnum, resurge cum Christo, ut vivas in illo. Audi eum clarâ voce pollicentem: Quacumque horâ ingemuerit peccator, omnium iniquitatum illius non recordabor. Non excepit criminum genus, non perpendit magnitudinem aut multitudinem admissorum. Tantùm ingemisce ut oportet, & parata est omnium superiorum criminum oblivio.

Quò gratior sit Domino nostra precatio, Osee Propheta orandi formâ nobis dictat. *Tollite*, inquit, *vobiscum verba, & revertimini ad Dominum, & dicite ei: Omnem aufer iniquitatem, accipe bonum, & reddemus vitulos labiorum nostrorum.* Revertamur & nos qui multis modis aberravimus, ad eum qui solus *tollit peccata mundi*, qui pro nostris peccatis effudit pretiosum Sanguinem, & dicamus illi: Aufer à nobis omne malum quod perpetravimus, & accipe bonũ. Quod bonum? *Vitulos labiorum nostrorum.* Agemus gratias tuæ misericordiæ, cui debebimus quidquid post lapsum boni gesserimus: aufe-

res

res à nobis quod nostrum est, & accipi nobis quod tuum est.

Dominus apud Joelem ait: *Convertim ad Dominum Deum vestrum, quia benig & misericors est, patiens & multa miseric dia, & praestabilis super malitiâ.* Dejici magnitudo criminum, sed erigat magni do misericordiæ divinæ. Eam vide q modis exaggeret Propheta. *Benignus e* inquit. Id quamquam satis erat, ne despe remus veniam, addit, *Et misericors,* ut int ligamus, illum nostris malis etiam indol cere, non solùm succurrere. Nec hoc conte tus, addit, *Patiens.* Et adhuc desperas ô p cator? Audi igitur quod sequitur, *Et mu misericordia.* Si multa sunt peccata, ne diffic multa est misericordia. Quid nunc supere nisi ut convertaris & adeas invitantem? S terrent minæ supplicii: audi & respira, *Et pr stabilis* est *super malitiá.* Ipse toties offens ultrò provocat ad pœnitentiam, invitat veniam, remittit minas, condonat gehenn pœnam, offert pro supplicio benignitater & adeo non avertit sese à resipiscente ac pœ nitente peccatore, ut ultrò etiam occurr revertenti, & obviis ulnis excipiat conve sum. Nimirum hoc est quod apud Zach riam pollicetur: *Convertimini ad me, a*

*Dom*

Digitized by Google

*Dominus exercituum, & ego convertar ad vos.* Quid est, *Convertimini ad me?* Agnoscite vestram miseriam, & expetite meam misericordiam. Quid est, *Et ego convertar ad vos?* Illicò ex vindice factus opitulator, adjuvabo conatus vestros, ut quod vestris viribus non potestis efficere, meo favore consequamini. Nemo potest salubriter odisse peccata sua, nisi Deus dederit, nisi auferat cor lapideum, & inserat cor carneum: nisi pro corde polluto, creet in nobis cor mundum: nisi pro spiritu pravo, spiritum rectum innovet in visceribus nostris.

## §. IV.

### *Suaves consolationes ex Evangelio.*

11. *Misericordiæ divinæ paratissimam copiam clamat tota Christi Domini vita, doctrina, miracula, & passio.*

12. *Exempla etiam eorum, qui Christi misericordiam quæsiverunt & invenerunt.*

13. *Et lacrymæ Christi super Ierusalem effusæ: & gaudium Angelorum de unius peccatoris conversione.*

RElege totam Christi vitam: quid aliud vides quàm perpetuam in omnes misericordiam? Gratis sanabat ægrotos, pavit famelicos, sublevavit periclitantes, munda-

bat leprosos, cæcis impartiit lucem, debiles & mancos restituit, dæmonia profligavit, mortuos resuscitavit, pœnitentes absoluit. Rursus excute doctrinam illius universam, quid aliud respicit, quàm immēsam Dei misericordiam? Quot parabolis rem eamdem inculcat animis nostris, ne quâ possit elabi? Quid enim aliud agit parabola de ove revecta humeris pastoris, de drachmâ perditâ & inventâ, de sanis quibus non est opus medico, de servo cui donatum est omne debitum, rursum de fœneratore qui donavit utrisque debitoribus, de Publicano & Pharisæo, de viatore saucio quem Samaritanus curat, de œconomo benigno in debitores, fraudulento in dominum, de filio prodigo recepto? Quin ipsum Evangelii vocabulum, nónne statim misericordiam pollicetur? Quid enim pollicetur? Cæcis lucem, captivis remissionem, confractis restitutionem, breviter, annum acceptabilem Domino, qui nihil aliud sitit quàm salutem hominum. Jam ipsum nomen JESU, hoc est, Salvatoris, quid aliud pollicetur peccatori, quàm salutem & misericordiam? Si judicem professus venisset, erat cur sibi quisque formidaret: nunc Salvatorem audis, & desperas salutem? Denique quò certior esset fiducia salutis, ipse Dei Filius

Digitized by Google

Filius conscendit aram crucis, ac pro nostris peccatis immolavit seipsum victimam efficacem omnibus omnium peccatis expiandis. Atque in ipsâ cruce pendens, orat pro crucifixoribus, pro convitiantibus & insultantibus: & tu putas negaturum veniam tibi agnoscenti peccatum tuum, & imploranti misericordiam? Confide misericordi, & experieris misericordiam. Fides vera & firma nihil non impetrat à Christo. Qui diffidit Medico, sibi obstat, quo minùs recipiat sanitatem.

Clamat Chananæa, & sanatur filia: confidit Centurio, & restituitur famulus: rogat Archisynagogus, & reviviscit filia: deprecatur pater, & filius à pessimo dæmonio liberatur: clamant Apostoli, *Domine salva nos, perimus*, & servantur omnes. In multis non expectavit preces oris. Videt fidem bajulorum: & dicit paralytico, *Confide fili, remittuntur tibi peccata*. Tantùm plorat mater & comites, & surgit extinctus adolescens. Tantùm lacrymantur Martha & Maria, & reviviscit Lazarus. Plorat Maria peccatrix, ungit & osculatur, & audit, *Remittuntur tibi peccata*. Satis rogat, qui morbum agnoscit: vehementer rogat, qui plorat & confidit. Mulier profluvio sanguinis obnoxia, furtim contingit

vestem Jesu, & illicò sensit vim prodeuntis misericordiæ. Multos item alios sanatos legimus contactis vestibus Jesu. Adeò nusquam non est parata illius misericordia, & ad quamvis occasionem sublevat miseros. Si non audes compellare Jesum, si non potes contingere Jesum, saltem furtim continge fimbriam, adito Sanctum aliquem, in quo relucet pietas ista, ut suis precibus te commendet misericordi Domino. Per hos enim exerit sæpè virtutem suam, undiquaque paratus ad conferendam omnibus salutem. In hoc venerat, hic erat cibus quo pascebatur, ut peccatores adduceret ad pœnitentiam. O cæcos! ô ingratos! qui tam obviam, tam ubique paratam Domini misericordiam negligunt: sed infeliciores, qui desperant quod ultrò quod gratis offertur. Facilè placatur, qui nolens ulciscitur. Quid enim aliud sonat illa vox, *Et quare moriemini domus Israel?*

Dominus nihil non facit ut nos salvet, & nos volentes abjicimus spem salutis? In Evangelio lacrymis etiam prosequitur Jerosolymam, quæ sibi pertinaciâ peccandi exitium accersebat. *Quoties*, inquit, *volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti?*

Dominus

Dominus clementissimus plorat, quòd non liceat salvare miseros; & nos illi diffidimus, quasi salvare nolit? In Evangelio tota domus perstrepit gaudio, quòd filius, qui mortuus fuerat, revixerit; qui perierat, receptus sit. Pater ille bonus cohortatur totum Angelorum ac Sanctorum cœtum ad commune gaudium, quòd unus peccator reductus sit ad pœnitentiam: & tu miser desperas, & tibi salutem invides, & Domino tam ingens gaudium? Quem cruciat peccatorum interitus, quem exhilarat impiorum conversio, eum credimus negaturum veniam pœnitentibus ac resipiscentibus? Vocat omnes ad nuptiale convivium, vult impleri domum suam, etiam cæcos & claudos compellit intrare. Quid tu restitas miser? cur non potes avelli à porcorum siliquis? cur pugnas adversus misericordiam Domini?

## §. V.

### *Misericordiam divinam ad emendationem vitæ, non ad licentiam peccandi nobis exhiberi.*

14. *Misericordia divina thesaurum distribuendo numquam exhauriri: distribui autem vitam in melius per pœnitentiam mutantibus, ita ut possint Deum quodammodo convenire ex promisso.*

15. *Filius promittit veniam verè pœnitentibus, Pater fidejubet, Spiritus sanctus interim præstat arrhabonem*

16. *Periculosissimè tamen differtur vitæ correctio ex misericordia divinæ fiduciâ: ceterùm qui etiam sic distulit, non desperet; quia misericordiæ terminus tantum extenditur, & tamdiu durat, quàm vita.*

QUid est stultius, quàm ob res fluxas ac momentaneas privari bonis æternis? Quid sapientius, quàm brevi tolerantiâ lucrifacere immortalitatem? Desipiunt igitur omnes, qui perseverant in peccatis: sapiunt, qui vitam in melius commutant. Quantis laboribus scrutamur rem vilissimam in metallis! & misericordiæ thesaurum oblatum, & gratis oblatum, aspernamur; aut, quod stolidius est, desperamus? *Dives est in misericordiâ Deus.* Opum humanarum thesaurus exhauritur largiendo; misericordiæ thesaurus non potest exhauriri. Obstrinxit homini Deus suam fidem. nec (ut ait Paulus!) *seipsum negare potest.* Non recusat argui, si, quod pollicitus est, non præstiterit. Sic enim loquitur apud Isaiam populo undique contaminato. *Lavamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis: quiescite agere perversè, discite benefacere:*

qua-

*quærite judicium, subvenite oppresso, judicate pupillo, defendite viduam : & venite, & arguite me, dicit Dominus.* Audisne peccator? Quid aliud requirit abs te misericors Dominus, nisi vitæ mutationem? Et ne quid dejiciat animum tuum flagitiorum enormitas, audi paratam omnium veniam. *Si fuerint*, inquit, *peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt. Si volueritis & audieritis me, bona terræ comedetis.* Quis tam demens, qui nolit salvari? Quid facilius, quàm audire Patrem amantissimum, nihil imperantem, nisi quod ad nostram pertinet felicitatem?

Cur, infelix Evæ progenies, audis serpentem vanis promissis ad exitium allicientem, & non audis Dei Filium ad æternæ felicitatis consortium invitantem? *Pœnitentiam*, inquit, *agite appropinquavit enim regnum cælorum.* Filius promittit, Pater fidejubet, datur interim arrhabo Spiritus sanctus: & tu dubitas amplecti tantam felicitatem oblatam? Nec alia vox est Apostolorum, quàm Domini. *Pœnitentiam*, inquiunt, *agite, & baptizetur unusquisque vestrûm in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti.*



Digitized by Google

Relinquite vitam spurcam, fœdam, miseram, & accipite vitam æternam. Accurrunt milites, publicani, meretrices, idololatræ, parricidæ, magi, lenones, incesti: Nullus excluditur, omnibus ex æquo patet aditus ad misericordiam. Non imputatur vita superior, modò vera pœnitentia & vitæ correctio subsequatur.

Quemadmodum terra frequenter irrigata cælesti pluviâ, nec aliud proferens cultori suo quàm spinas & tribulos, execrabilis est, & igni traditur: ita Deus nonnumquam ob pertinaciter spretam ipsius bonitatem, tradit peccatores in reprobum sensum. Quare consultissimum est, non in longum proferre correctionem vitæ, sed protinus ad vocem invitantis Domini exuere veterem hominem cum factis suis & concupiscentiis, ne toties non auditus Dominus; vicissim non audiat nos clamantes ad ipsum. Terribilis vox est quâ comminatur his qui misericorditer vocantem nolunt audire. *Quia, inquit, vocavi, & renuistis; extendi manum meam, & non fuit qui aspiceret; despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis. Ego quoque in interitu vestro ridebo, & subsannabo. cùm vobis id, quod timebatis, advenerit. Cùm irruerit repentina calamitas, & inte-*

*interitus quasi tempestas ingruerit: quando venerit super vos tribulatio & angustia : Tunc invocabunt me, & non exaudiam; manè consurgent, & non invenient me; eò quod exosam habuerint disciplinam, & timorem Domini non susceperint, nec acquieverint consilio meo, & detraxerint universæ correptioni meæ.* Quamdiu durat hæc vita, spes est misericordiæ. Ergo dum vivis, implora Domini misericordiam, & corrige te.

## §. VI.

### *Exempla eorum, qui post peccata benè usi sunt Dei misericordiâ.*

17. *Exemplis ostenditur, occurrendum misericordiæ Dei per pœnitentiam & mutationem vitæ. Sic David & Petrus fecerunt.*

18. *Quàm devotè egerit David pœnitentiam.*

19. *Exemplum Chananaæ, & mendici cæci, & latronis in cruce.*

20. *Qui verè petit veniam, verè detestatur peccatum, exemplo Prodigi & Publicani.*

21. *Cain & Iudas desperantium miserrima exemplaria.*

22. *Multi etiam ex occisoribus Christi obtinuerunt misericordiam.*

*23. Desperatio veniæ magis auget peccata, fiducia misericordiæ minuit, & juvat ad delendum illa.*

DOminus nostræ saluti modis omnibus consulens, passus est summos ac probatissimos viros in gravia crimina prolabi, ut nos horum exemplo consolaretur, & erigeret ad spem veniæ. Quid in libris sacris laudatius Rege David? Rex erat & Propheta, vir erat juxta cor Dei, ex hujus stirpe promissus erat Christus. At in quàm fœdum, quàm multiplex crimen vir tantus prolapsus est? Audit à Nathan objurgationem ac sævas minas Domini: David autem totam iram Dei duobus verbis vertit in misericordiam. *Peccavi*, inquit, *Domino* ac mox Nathan: *Dominus quoque transtulit peccatum tuum, non morieris.* Prolixæ sunt minæ, ut corrigatur; sed quàm expedita vox misericordiæ, *Non morieris?* Passus est Deus & Petrum, quem destinarat Ecclesiæ suæ principem, insigniter labi. Tantùm flevit, & misericordiam est consecutus. Cùm huic tradit oves suas (pro quibus mortuus fuerat) pascendas, num exprobrat illi crimen ter abjurati Domini? Nequaquam. jam enim totum hoc sic erat dilutum lacrymis, ut ne vestigium quidem remaneret in memoriâ clementis Domini. Habe-

Digitized by Google

Habemus magna exempla peccantium, habemus & pœnitentium: non oportet cujusquam exemplo provocari ad peccandum, ne tentemus Dominum: sed si quis peccato fuerit circumventus, habet exempla pœnitentiæ ne desperet. Præpostere verò faciunt, qui quos secuti sunt peccantes, eosdem nolunt sequi pœnitentiam agentes.

David cùm ingenuè confessus esset peccatum suum, ac commeritam Dei vindictam, audi quantum spei conceperit ex misericordiâ Domini, *Asperges me*, inquit, *hyssopo, & mundabor, lavabis me. & super nivem dealbabor.* Ex aspersione sanguinis Agni immaculati pollicetur sibi munditiem: cumque agnoscat sese ex utero matris sordibus inquinatum, tamen ex hoc lavacro sperat candorem innocentiæ, cui cedat etiam candor nivis. Nec solùm sperat redituram innocentiam, verùm etiam pœnitentiæ mœrorem vertendum in spirituale gaudium. *Auditui*, inquit, *meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt ossa humiliata. Redde mihi lætitiam salutaris tui. & spiritu principali confirma me.* O miram peccatoris fiduciam!

Quis umquam piè clamavit, Jesu miserere, quin illicò misericordiam sit adeptus?



Digitized by Google

Clamat Chananæa, *Miserere Domine*, & sanatur filia. Clamet & unusquisque peccator, Miserere Domine, & sanabitur anima. Clamat mendicus illæ cæcus, *Miserere mei fili David*, & abjecto palliolo recipit oculos. Clamemus & nos, Miserere Jesu fili David, clamemus fortiter & constanter inter medias obstrepentium malarum cogitationum turbas & ex hujus mundi mendicis faciet regni cælestis heredes. Patet ara misericordiæ, aperitur asylum divinæ clementiæ, & tu profugis in barathrum infelicis desperationis? Salvator porrigit tibi manum, & tu avertis vultum? Reseratur tibi cælum, & tu te proripis ad præcipitium? Aperitur tibi divinæ bonitatis gremium, & tu fugis ad infelicem laqueum? Latro audit in cruce, *Hodie mecum eris in paradiso* & tu teipsũ addicis gehennæ?

Venit ad nos Dei misericordia, cùm in terras descenderet Dei Filius: nos vicissim veniamus ad illam: Inclinat se Dominus clementissimus, ut absolvat adulteram, sed vicissim erigamus affectum nostrum ad inclinantem se nobis. Primus gradus est abjicere mala. Sic Medici primùm corpus inaniunt, ut pòst inferant succos meliores. Evome & tu, peccator, ex animo tuo pravas cupiditates, quæ militant adversus Deum, libidi-

bidinem, avaritiam, luxum, arrogantiam, iracundiam, ac cetera vitia; ut Deus tibi infundat gratiam suam. Qui persistens in peccatis, implorat Dei misericordiam; nónne perinde facit, quasi si servus atque hostis armatus gladium & clypeum tenens, petat à Rege Dominoque suo pacem? *Qui petit, accipit: & qui quærit, invenit*: & qui pulsat, huic aperitur. Si petitis misericordiam, verè petite: si quæritis, verè quærite: si pulsatis ostium misericordiæ, verè pulsate. Vultis exemplum verè petentis misericordiam? Rectè petebat filius ille profusor, sed jam relictis porcis, sed jam reversus ad patrem, *Pater*, inquit, *peccavi in cœlum & coram te, fac me sicut unum ex mercenariis tuis*. Audi & Publicanum, qui ob conscientiam suorum criminum non audet attollere oculos in cælum, non audet propiùs accedere ad propitiatorium, sed procul stans tundit pectus suum, ac dicit, *Domine, propitius esto mihi peccatori*.

Beatus Hieronymus asserit, Judam graviùs peccasse de salute desperando, quàm peccaverat Christum tradendo: quemadmodum & Cain enormiùs Deum offendit desperatione veniæ, quàm offenderat fratris sui Abel occisione.

Sanctus Augustinus ait: Multi eorum qui Christum occiderant, conversi ad Christum & in eum credendo, veniam de effusione Sanguinis ejus meruerunt, exemplumque præbuerunt hominibus, quòd non debeant diffidere dimitti sibi qualecumque peccatum, quando & interfectio Christi dimissa est confitentibus.

Idem Augustinus scribit ita: Vis audire misericordiam Domini? Recede à peccatis, donabit peccata. Vis audire veritatem Domini? Tene justitiam, coronetur justitia. Non sic est Deus misericors, ut injustus sit; nec sic justus est, ut misericors non sit. Parvàne misericordia tibi est, quod ipse non imputat priora omnia peccata? Sed ait fortè aliquis: Augent homines peccata spe veniæ. Imo verò augerent peccata desperatione veniæ. Si non esset peccatorum indulgentia, nónne tu tibi diceres, Jam peccator sum, jam iniquus, jam damnandus, nulla veniæ spes est. Cur non faciam quidquid libet? Cur non impleam quantum possum quæcumque desidero, si post hæc non restant nisi sola tormenta? Nónne hoc tibi diceres, & desperatione ipsâ pejor fieres? Potiùs ergo te corrigit qui veniam promittit, & dicit, Nolo mortem impii, sed ut revertatur & vivat. Non facit

Deus

Deus peccatores securos per istam promissionem indulgentiæ. Etenim ne homines desperatione pejùs viverent, promisit indulgentiæ portum: rursus ne de spe veniæ pejùs viverent, fecit diem mortis incertum. Indulgentiam tibi promisit si revertaris, crastinum diem tibi non promisit. Ergo si malè vixisti usque in hodiernum diem: adhuc vivis, benè vive hodie. Corrige te, & ignoscit tibi Deus: jamque securus eris non tibi imputari quod ille condonaverit.

## CAPUT XXXIX.

*Consolatio pusillanimitatis ex crebris lapsibus ortum ducentis in hominibus bonæ voluntatis.*

**1.** ***Etsi sæpè labaris, numquam tamen bonam voluntatem deponas, sed surge confidenter.***

**2.** ***Electi famuli Dei, licet sæpè cadant, diligenter tamen resurgunt: reprobi verò plerumque resurgere à peccato non curant. Qui ergo non multùm dolet lapsus suos, habet quod vereatur: qui autem multùm dolet, habet unde non vanè concipiat fiduciam misericordiæ.***

**3.** ***Quantumcumque molestæ sint diaboli tentationes, aut crebri magniq; lapsus nostri; si de illis nos pœnitentiam agimus, non excludent nos à fructu Sanguinis Christi.***



Digitized by Google

*Ait pius quidam* SCRIPTOR.

VBI Deus bonam voluntatem tibi præstiterit, ita vt iam, relictis omnino peccatis, melius viuere statuas, Deoque placere desideres atque coneris; si contingat te crebro quotidie ex humanâ fragilitate offendere ac labi, toties resurge quoties laberis, neque vnquam desperes de Dei misericordiâ quæ immensa est. Sanè in hoc valdè laudabilis & amabilis est Deus, quòd tam benignè peccatores pœnitentes recipit. Id maximè eum decet, cùm ei proprium sit misereri semper & parcere.

Quemadmodum beatus Pater Bernardus docet, electi à reprobis in hoc discernuntur, quòd reprobi, cùm ceciderint, non adijciunt vt resurgant; electi verò mox resurgere ac proficere nituntur. Igitur quando te in aliquo lapsum esse aduertis, statim mentem tuam humiliter & confidenter conuerte ad clementissimum Dominum Deum tuum; eiusque dulcissimam manum (quæ te resurgentem suscipere semper parata est) amplectere & exosculare, ac bono sis animo: vide ne propter frequentes lapsus tuos tædio victus, deseras bona opera atque exercitia tua. Resume vires, innoua propositum,

&

& dic animæ tuæ: Age iam anima mea, rursum ita demus operam virtutibus & sanctitati, quasi non offendissemus Deum: id enim ipsi Domino gratum est, vitia etiam quæ adhuc in te viuunt, & propter quæ videris tibi deficere magis quàm proficere, non te nimiûm conturbent: sed certa strenuè aduersus prauas propensiones tuas. Quamuis sentias in te malum, si malo non consentis, si peccato viriliter reluctaris, nihil inde detrimenti, sed plurimum emolumenti accipis. Nonnullos inuenire est, qui tam inordinato metu laborant, vt omnia quæ piè agunt, Deo displicere credant. Sed huiusmodi cogitatio atque persuasio diligenter propellenda ac vitanda est.

Sanctissima virgo Catharina Senensis in quadam Epistolâ scribit in hunc ferè modum: Oro ne vmquam desinatis in benè cœptis progredi, quamtumcunque etiam diabolus vos molestijs & tentatioonibus diuexet. Is enim varias mouet pugnas, multas tendit insidias, vt animas vestras possit adducere ad tædium & inordinatam tristitiam, confusionemque spiritus, ac desperationem. Sed si etiam peccata omnia simul in vno homine coaceruata conglobataque essent, impedire tamen eum non possent,

quo-

quò minùs fructum Sanguinis Filij Dei in se reciperet, modò vera fides & spes infinitæ Dei misericordiæ in eo remaneret. Cùm peccatum solummodò in malâ peruersaque voluntate situm sit, homo videns bonam voluntatem sibi à Deo concessam esse, debet omni confusione spiritus abiectâ, perseuerare in sanctis operibus & exercitijs, ambulareque in lumine gratiæ, quam inuenit in se absconditam munere Dei, qui bonam voluntatem in eo conseruat. Debet diabolo confusionem vel desperationem suggerenti respondere: Si gratia Dei in me non esset, etiam bona voluntas non esset in me, & ego prauas suggestiones tuas ac malitiam tuam sequerer: jam verò confido in pio & benigno Domino meo Jesu Christo, qui me semper tuebitur ac salvum faciet, propter immensam misericordiam & bonitatem suam.

## CAPUT XL.

*Interna allocutio quâ* JESUS CHRISTUS *consolatur animam peccatricem meliùs vivere cupientem.*

*Ex scriptis* JOANNIS LANSPERGII *& aliorum decerpta.*

§. I.

## §. I.

### *Quomodo concipiat fidelis anima dolorem & contritionem pro peccatis.*

1. *Vulnera Christi ex amore erga animam fidelem suscepta, provocant eam ad amorem & dolorem.*

2. *Dolor autem est verus, quando quis vellet dolere, & non sentit dolorem, ideoq; tristatur & affligitur propter Dei offensam, quæ est passim doctrina Doctorum Theologiæ Scholasticæ & conscientiæ Casuum, quos magno numero citat* Doctor Richardus Hallus *de Quinquepartitâ conscientiâ, toto libro 3. & Blosiana dogmata hoc consolationis libello allata crebrò citat & laudat.*

3. *Diabolus ante peccatum promittit securitatem, post immittit diffidentiam. Contra hunc ejus astum egregia consolatio.*

4. *Alius diaboli astus per immissiones malas ex anteactâ vitâ, & per insomnia: in quibus non est peccatum, dum voluntas non consentiat, nec delectetur.*

5. *Pulchri gradus veræ pœnitentiæ, per quos adscenditur ad gratiam & amorem Dei.*

EGo *diligentes me diligo, & deliciæ meæ esse cum filiis hominum.* Sic dilexi mundum,

dum, ut in mortem darem animam: ut non pereat, sed habeat vitam æternam, quicumque in me crediderit. O anima, ô filia, ego pro te laboravi, esurivi, sitivi, contemptum & persecutionem passus sum. Vulneratus sum propter iniquitates tuas; attritus sum propter scelera tua, mortuus sum propter delicta tua, resurrexi propter justificationem tuam. Ad hæc omnia facienda & perferenda me impulit amor quo te diligo, & in filiam adoptionis adscisco: Itaque tu resipiscens ad me revertere, in Vulnerum meorum sanguine lavare, virtutibus & vitæ meæ meritis vestire. Omnia hæc libens tribuo, imò ut amantissimus pater hæc offerens, tibi occurro in amplexum, ad osculum te recipio, & ad redamandum te invito. Revertere filia, & mundare. Præbe cor tuum mihi, quia præter hoc aliud abs te non desidero.

Dole quia peccasti, quia me offendisti, aut saltem dole, quia non sentis te dolere. Sæpenumerò etenim fit, ut mihi magis placeat, & homini utilius sit, velle esse contritum aut devotum, quàm sentire contritionem vel devotionem: quia velle habere, & non habere, generat afflictionem cordi. Itaque dole, & irascere tibiipsi, atque damnabilem

lem te judica quòd peccaveris, & quòd non doleas quantum deberes. Hæc contritio tametsi sensibilis non sit, id est, licet interim cor patiaris durum, aridum, & siccum, sufficit ad salutem. Ego enim vestram attendo miseriam, vestram imbecillitatem, vestram paupertatem: nec ullo modo bonæ voluntati desperandum est, quantamlibet cordis sentiat ariditatem seu frigiditatem, quando vellet se non peccasse, statuitque propter me posthac nolle peccare. Sed dicis: Ego innumera peccata admisi, quomodo de singulis debeo sigillatim conteri? Consolatione eges, ô filia: at sola veritas consolatur. Si multa habes peccata, de multis ac omnibus simul generalem habe contritionem, in quâ omnia ac singula peccata velis includi, ita ut nullum peccatum sit, quod (etiam si sigillatim memoriæ occurreret) excipi velis de quo non doleas, & quod nolis vitare atque relinquere. Hæc namque contritio generalis extendit se ad omnia ac singula peccata, etiam ad illa quorum oblita es, & de quibus non cogitas. Neque enim hoc exigo, ut de singulis peccatis necessariò habeas singulas contritiones, juxta numerum aut speciem peccatorum. Ita enim de Mariâ Magdalenâ dixi: Dimisi ei peccata multa,

quo-

quoniam dilexit multum. Non dixi. quoniam dilexit multoties. Nec ipsa Magdalena aliter quam simul de omnibus dolere potuit in tam subita compunctione. Tu quoque ita de omnibus dole , ut nullum sit peccatum quod tibi placeat, sive generaliter sive sigillatim memoriæ occurrat.

3. Non inordinate tristeris, nec recipias tales imaginationes ac phantasias, quasi iratus sim, adeo ut nolim placari, nolim indulgere nolim te in gratiam recipere : hæc enim susurria sunt diaboli, quibus ad desperationem te nititur pertrahere. Hujus consuetudo est, initio, dum tentat ad peccandum, mei memoriam à cordibus evellere. misericordiam meam peccantibus promittere, securitatem, audaciam, obstinationem voluntatis impiæ confirmare : at postquam delinquentes à se velle sentit recedere , si alijs tentationibus non potest retrahere ad facinus , tentatione desperationis animas formidolosas aggreditur. Suadet non esse confitendum : suggerit non posse vinci consuetudinem malam: terret magnitudine peccati commissi, mentiens quod nolim dimittere peccatum. Tu, ô filia, noli credere: quidquid sentias , non consentias desperationi. Sufficit hæc contritio (licet sis arido corde) quod doleas me es-

esse offensum, & optes te non offendisse, statuasque nolle amplius peccare. Quod si iterum deliqueris iterum surge, & denuo propositum non delinquendi resume. Si tertio deliqueris, tertio resurge. Si quarto, quinto, si postremo septuagies septies quotidie cecideris, toties ad me revertere, & ego suscipiam te. Nonne melius est ut te suscipiam, quam ut te amittam, simulque omnes labores meos & pœnas pro tui redemptione toleratas perdam; Nihil igitur; ô filia Sanguine meo redempta, te à me avocet, nihil remoretur. Et si diabolo te tradideris, si me centies negaveris, si me & mei imaginem pedibus conculcaveris, si conspueris, si Sacramento meo contumeliam feceris, dole quia fecisti, & ego dimitto tibi peccatum. Non sit peccatum in oculis tuis adeo magnum, ut spem veniæ adimat: non videatur adeo numerosum, ut meam misericordiam possit superare. Nihil interest apud me, utrum à multis an à paucis peccatis te liberem. Et magnus & parvus peccator æquè egent misericordia mea, quæ inexhauribilis omnibus fluit & abundat. Non potest misericordiam meam vincere malitia tua. Quanto plura habes peccata, tanto ego libentius ignosco pœnitenti. Eo enim magis elucet gloria

Digitized by Google

ria mea, quo majori peccatori erogo misericordiam. Non sum durus, non sum parcus, sed totus in te (ô filia) liberalis & profusus. Nihil minus habeo, si omnia mundi peccata tu sola fecisses, & tibi cuncta dimitterem.

Est fortasse aliud quod te terret, quia peccatis pressa etiam ea quæ olim ultro admiseras, jam invita cogeris tolerare. Persequitur te adversarius, & suas fœditates tecum exercet. Quidquid invita sustines, filia, non te damnabit, nec gratiâ meâ spoliabit. Peccatum namque adeo esse oportet voluntarium ut si non sit voluntarium, non sit peccatum. Cohibe igitur voluntatem tuam à consensu, & sine deinceps carnem atque diabolum furere. De somnijs etiam nihil metuas : quidquid ibi egeris , quidquid passa fueris dormiens, si ante & post somnum (quando rationis compos es) tibi displicet, nequaquam venit tibi imputandum. Et licet per male actam vitam atque conversationem priorem tibi occasionem dederis, jam tamen quia illius conversationis te vere pœnituit, & melius vivere studes , non eris rea eorum quæ pateris , si modo voluntas non consentiat. Quod si quandoque etiam blasphemias aut execrandas cogitationes contra me Sanctosque meos in cor tuum diabolus immiserit,

nol

noli propterea perturbari, aut nimium pusillanimis esse. Nam quamdiu consensum animo deliberato non præstas, magis talia pateris quam agis. Cum hæc tibi tristitiam & afflictionem potius ingerant quam delectationem, nullo modo formidanda, sed nec Sacerdoti confitenda sunt. Permitto autem te illa sentire, eaque tibi molesta esse, ut purgeris, non autem ut inquineris. Idcirco vero illa diabolus excitat, ut dum his conaris resistere retarderis & impediaris à gustu charitatis meæ, ac nimium consternata non audeas accedere ad me. Gaudet enim ille dum scrupulis & perturbationibus involveris. Sed tu, filia, noli talia timere, noli ad ea respicere, noli respondere, noli repugnare, noli advertere: imo vero quasi nihil senseris, imperturbata perge in tuis exercitijs, prætereundo & contemnendo hujusmodi incidentias velut canum latratus, aut anserum sibilos. Nam si reniti, disputare, formidare, discutereque eas volueris, tu illas magis semper tuæ memoriæ imprimes, grandique te Perturbationi involves.

5. Anima pœnitens postquam bonitatis meæ aliquam notitiam gustumque susceperit, considerans quod adeo sim bonus, adeo misericors, quod denique adeo non impro-

pero

propero nec imputo peccata; ut non ſolum illa dimittam, ſed pœnitentem etiam, ſicut eum qui numquam peccavit, in gratiam & amicitiam meam recipiam, conſoler, ac dona ei largiar: hæc; inquam, dum anima pœnitens meditatur, etiam ex lapſu ſuo occaſionem ſibi acquirit majoris fervoris & gratitudinis erga me, majoris item odij diſplicentiæque contra ſeipſam, iraſcens ſibiipſi ac deteſtans ſe, quod me tam benignum contempſerit Deum ſuum: qui cum juſtè poſſem & damnare & perdere, parco, conſolor, ac benefacio. Ideoque quanto me ſentit erga ſe magis miſericordem, tanto majori zelo movetur juſtitiæ contra ſeipſam, quaſi pro me vindicare cupiens in ſe contemptum mei. Hinc fit, ut non ſolum veniam de peccatis petat & reconciliationem, ſed ad honorem juſtitiæ meæ deſideret etiam pati, humiliari, ac puniri, propterea quod ſe contra me impie erexerit. Inde contingit ei, ut quanto plus à me ſentit ſe conſolari, tanto magis indignitatem ſuam horreat ac deteſtetur, doleatque de ſuorum enormitate peccatorum & indignetur, admirans quod tam ingrata eſſe poſſit mihi. Talis animæ, quæ ad hujuſmodi zelum venit, ut non minus diligat meam in ſe juſtitiam quam miſericordiam, peccata abſor-

sorbentur, sicut in camino ardenti aquæ gutta solet absorberi. Igitur inter omnia pœnitendi genera non potest aliud esse melius, quam ut quis continue consideret meam charitatem ac fidelitatem immensam erga se, simulque suam è contra infidelitatem, ingratitudinem, & perversitatem erga me.

## §. II.

*De modo ac discretione servandâ in Confessione & satisfactione.*

*6. Scrupulosa iteratio confessionum semel factarum, juxta arbitrium discreti Confessoris abscindenda.*

*7. Fructus ex confessione præcipuus ut agnoscas vilitatem tuam; quod præsertim fit recogitatione peccatorum in generali. Ostenditur quomodo fieri debeat hæc generalis recogitatio præsertim in cogitationibus blasphemiæ & luxuriæ, quarum particularis recogitatio est periculosa.*

*8. Quo affectu agenda pro peccatis satisfactio, tum ad humiliationem, tum ad fiduciam.*

6. SOLET diabolus circa pœnitentiæ luctum, & circa alia omnia, pœnitentibus servis & ancillis meis insidias ponere, ut plerique efficiantur scrupulosi, iterum atque i-

terum eadem confitentes; ita ut numquam ad tranquillitatem aliquam possint venire. Nam de confessionibus suis omnibus diffidunt, dum circumstantiam semper aliquam vel peccatum inveniunt neglectum, cujus in priori confessione non fecerint mentionem: unde & ad confitendum denuo compelluntur. Hi semel unâ generali confessione factâ, debent hanc inquietudinem irrationabilem postponere. Necesse omnino est, ut alicujus spiritualis & discreti Patris vel Confessoris consilium sine aliquâ hæsitatione humiliter sequantur, eique sicut mihiipsi obediant; proprium judicium, prudentiam, sensum, atque etiam propriam erroneam conscientiam relinquentes. Non hoc desidero, neque placet mihi, ut tu verseris semper in sordibus, & inquineris assidue revolvendo peccata tua. Quin potius projice te in me, & ego liberabo te. Nam si mille annis teipsam scrutari volueris, & confiteri, haud quaquam mundaberis. Quando enim exhauries abyssum? Mihi ergo te secure committe, ubi semel cum omni diligentia conatum adhibueris ad confitendum singula peccata tua. Permitte ut habeam in quo tibi propitier. Cognosce quod teipsam mundare nequeas: dic quod egeas misericordiâ meâ. Confite-

re

re quod unum pro mille mihi non sufficis respondere: sed in omni opere insufficiens es, & eges misericordiâ meâ. Non ergo fidas in confessionibus tuis, sed in miserationibus meis: hæ enim sunt quibus tu justificaberis. Interim dum nimium occuparis circa peccata tua, converti deberes ad me, & mea gratiosâ præsentiâ frui. An dolum non advertis inimici? Ideo enim circa peccatorum numerum, & circa recogitationem fœtorum te detinet, ut alia interim multo salubriora, quibus devotio tua accendi deberet, negligas. Scito igitur, hoc mihi præcipue placere, ut de me sentias in bonitate, & in simplicitate me quæras. Sentias me esse benignum, pium, compassione plenum, misericordem, optimum. Confide mihi, spera in me. Quære gratiam, amicitiam, ac familiaritatem meam: & pro ijs habendis exercitia devotionis tuæ dirige. Senties procul dubio longe uberiorem fructum, si quomodo me ames, quomodo mihi placeas, quomodo me imiteris, studiosè cures; quam si ea quæ confessa es, denuo confitearis, aut scrupulos inquiras, & putans exhaurire eosdem, novos semper tibi generes. Non potes me nimis pium aut misericordem æstimare, modo super misericordiâ meâ non delinquas: nec potes nimis mihi



Digitized by Google

confidere. Exercitium tuum igitur sit, bene de me sentire, & credere quod nolim te damnare: quia revera quemlibet se corrigere volentem, & non desperantem, damnare nolo. Sufficit mihi, ó filia, quod peccasse doleas, quodque peccare deinceps nolis. Jam in statu es salutis, quid trepidas? Dives ego sum in miserationibus infinitis. Sic ergo de me cogita. Inde enim majori me afficis honore, quam si quasi crudelem aut durum me imagineris: aut ita formides, quasi ad hoc solum vigilem, ut capiam & involvam homines, si fortasse hunc vel illum scrupulum, si hanc vel illam circumstantiam neglexerint in confessione. Quando tamen aliquod peccatum mortale certum ad memoriam redit ante non confessum, tu illud cum omni tranquillitate confitere. Habita semel bonâ examinatione conscientiæ ante confessionem generalem, deinceps post confessionem scrupulos abjice: noli denuò investigare conscientiam, ne inquietudinem tibi parias semper confitendi. Per alia bona exercitia ad amorem conducentia, scrupulosam illam investigationem exclude. Nam si observaveris scrupulos, si scrutari & investigare singulos timores volueris, mille tibi parabuntur insidiæ. Propterea (sicut dixi) semel
dili-
Digitized by Google

diligenti factâ confessione omnium peccatorum tuorum, semel habito proposito nihil reticendi in confessione quod noveris confitendum, deinceps sta in pace, & rejice in os diaboli scrupulos omnes. Ego te desidero, ego tuâ amicitiâ potiri cupio, ego abs te amari peto: cura igitur ut meæ respondeas voluntati.

7. Intellige, scito, & judica te peccatricem animam esse. Cognosce te in multis offendisse, te ingratissimam, rebellem, contumeliosam atque blasphemam, meis præceptis ac votis contraivisse: & inde humiliare, adeo ut ne oculos quidem ante me levare audeas cum sis sordibus & abominationibus plena. Sunt qui peccata sua recolunt ita, ut vel ad risum, vel ad delectationem, vel è diverso ad desperationem, aut ad alia ejusmodi inconvenientia moveantur. Quod idcirco fit maxime, quia pro objecto cogitationis ipsa peccata sua assumunt: & illa inspiciendo, ad illa se convertendo, loquuntur atque disputant cum eis extra me. Unde dum sic sua peccata secum ipsi tractant, quamlibet etiam bonâ intentione, magis obtenebrescunt, quam illuminantur. Tu vero cum peccatricem te cogitare, cum te humiliare vis, relictâ peccatorum imaginatione, ad me convertere: me-



Digitized by Google

cum de peccatis, de infirmitatibus, de defectibus tuis tracta: mihi querimonias adversum te expone: mihi loquere; & quod inique egeris, apud me te accusa. Inde fiet, ut peccatorum tuorum accusatio in orationem convertatur. Ergo ad me conversa, orando tracta de peccatis tuis: hoc enim modo conscientia tua serena efficietur & tranquilla, affectio quoque tua, ad me directa, ex me inflammabitur.

8. Jam vero de satisfactione pro peccatis, hoc consilium amplectere, ut quidquid potest manus tua, instanter opereris: non tamen eo animo aut eo fine, quasi tu pro ipsis peccatis tuis satisfacere queas; ad hoc enim opera tua nimis indigna, nimisque imparia debes æstimare: sed age omnia, ut mihi placeas quem offendisti. Me vero roga, ut meritis passionis ac vitæ meæ sanctissimæ tua aboleam delicta, atque pro illis Patri meo satisfaciam. Hæc humilitas, hæc fiducia ad me tua, quibus teipsam operaque tua vilia æstimas, me vero ac merita mea extollis, omnia satisfactionis tuæ opera excellit: quandoquidem una gutta Sanguinis mei plus valoris ac satisfactionis habet, quam omnia merita humana: unde & pro peccatis totius mundi satisfacit. Talis humilitas & fiducia me incli-

nat

nat ad te, ut meritorum meorum thesaurum tibi faciam communem. Quapropter hoc præcipuum sit studium tuum, ut beneplacitum meum non negligas, ut me continue cogites, desideres, ames, & quæ jussi sive per me, sive per Vicarios meos, imo quæcunque volo, diligenter perficias. Tunc si vel mille millium peccatorum haberes acervos, omnia tibi sicut unum peccatum dimitto. Neque enim minus facile est apud me condonare multa peccata, quam pauca. Mirum est quod dicturus sum, certissimâ tamen indubitataque fide tenendum. Si totus mundus globus esset igneus, & in medium ejus fasciculus lini mitteretur, hic ex suâ naturali inclinatione non tam cito flammarum reciperet incendium, quam recipit abyssus miserationum mearum peccatorem pœnitentem, & converti volentem: quia in illa actione naturali requireretur aliqua morula, licet minima, ac fortasse imperceptibilis, hic vero nulla penitus mora inter pœnitentem & remittentem, inter gementem & gemitus exaudientem intervenit.

## §. III.

*De internâ renovatione & sanctitate animæ ad Deum conversæ, & ejusdem resignatione ad quamlibet adversitatem & mortem.*

*9. Enumeratio piarum institutionum pro interna renovatione animæ.*

*10. Resignatione firmari debet anima ad libenter toleranda pro Deo quævis adversa.*

*11 Parata etiam ad mortem ipsam debet esse, eamq; ut januam ad cœlum amare, si Deum non mundum amat.*

*12. Non expedit scire an morituri simus in gratia: ut non nobisipsis fidamus, sed Deo.*

9 TU igitur, filia, omnem inordinatum timorem rejice: & mihi toto corde placere desiderans, stude esse sancta, quoniam ego sanctus sum: Nullum peccatum, quantumvis etiam leve & exiguum, animo deliberato admittas. Fuge peccandi occasiones quantum potes. A superfluâ hominum familiaritate, superfluisque colloquijs & ab inutilibus otiosisque occupationibus, prudenter te abstrahe, solitudini & silentio convenienter vacans, tempusque utiliter ad honorem meum expendens. Devote exerce te in vitâ & passione meâ. Planta floridam arborem crucis meæ in corde tuo.

Ad

Ad me crucifixum sponsum & Deum tuum frequenter adspira per verba vel desideria amorosa. Ambula coram me cum sancto timore & reverentia, credens me ubique præsentem esse, teque incessanter intueri. Sensus tuos & linguam tuam diligenter refrena atque custodi. si multiloquium amas, non poteris proficere. Sobrietatem & continentiam rationabilem amplectere. Vanitatem & pompam superbiæ devita. Sensualia oblectamenta & illicitas voluptates non secteris; sed quantum tibi possibile est, serva teipsam immaculatam. Viriliter certa adversus vitia: & ora me attente, ut pravas passiones atque inclinationes tuas vincere ac frangere possis. Conare quidem & fac semper quod in te est: non tamen in conatu tuo, sed in gratiæ meæ auxilio confidas: si enim in te tuâque industriâ fueris confisa, facile corrues. Nihil umquam eorum quæ bene facis, tibi adscribas, nec aliquid de donis meis usurpes: quia ex teipsâ nihil aliud potes quam offendere, ex teipsâ nihil habes nisi peccatum, quod proprie tuum est. Non cupias vane alicui mortali homini placere. Opta nesciri potius quam cognosci, & contemni magis quam laudari. Numquam aliquid te esse existimes, nec

opera seu exercitia tua apud te magni pendas: sed omnium ingratissimam, indignissimam, & vilissimam te esse reputa sine fictione. Deprime & humilia te infra omnem creaturam propter me. Omnes homines, etiam eos qui te persequuntur, sincerâ charitate dilige, & omnium salutem desidera: Nullum despicias. De nullius salute desperes, nemini detrahas. Neminem judices. Ea quæ in aliis vides, & quæ de aliorum statu audis, interpretare in meliorem partem. Propriam voluntatem omni studio in te mortifica: & meam voluntatem singulariter ama. Mei amore libenter & prompte obedi hominibus in his quæ licita sunt. Relinque proprium sensum, & abnega temetipsam in omnibus. Secure committe & crede te providentiæ meæ, & spera in me firmissime in omni tentatione, periculo, ac necessitate: quia mihi cura est de te, qui tibi tam diligenter assidue intendo, quasi tu sola esses in toto mundo.

10. Filia, disce quamlibet adversitatem & afflictionem non aliunde quam de manu meâ suscipere; disce eam patienter usque ad finem amore mei tolerare. Nam tribulatio, calix benedictionis est, quo Sanctos meos omnes potavi. Nullus omnino Sanctorum fuit

qui

qui non aut externam aut internam aliquam crucem portare debuerit. Abjecta igitur omni pusillanimitate, quidquid tibi accidit, de manu mea accipe, & hoc tibi à me ex immenso amore pro tua salute transmissum esse crede. Pati adversa, regia via est, quæ hominẽ ad regnum cœlorum perducit. Ambula igitur in eâ gaudens: mihique gratias age, quod te tanto digner honore, ut tibi aliquid quod pati debeas offeram & donem. Quando aliquis tibi molestus est, & injuriam contumeliamve irrogat, tu eum meo jussu tibi molestum esse arbitrare. Non adversus illum irascaris, non aspera & amara verba proferas, neque de ultione cogites. Imo nec hominem (qui instrumentum & flagellum meum est) sed me qui per hominem talia fieri permitto, attende. Itaque in quibuslibet tribulationibus & doloribus humiliare, ac patientiam retine, teque mihi resigna. Nam per afflictiones ego te purgo, & aptam dignamq; quæ mihi conjungaris, facio. Quod si ex humana infirmitate in impatientiam aut alium defectum labaris, non idcirco animum abjicias, nec in bono proposito vacilles desperando: sed cõfestim resurgens (sicut supra dixi) ad me convertere, meque cum certa spe veniæ invoca. Novi imbecillitatem humanam generalem,



Digitized by Google

novi etiam tuam particularem. Confide in me. Non potest esse nimia tua erga me spes & fiducia, si bona & pœnitens fuerit vita tua. Ergo cito ad me confuge: ego te suscipiam, ego sanabo, ego protegam.

11. Quid adhuc ô filia times? Cur non jam etiam mortem desideras? Quid enim mali tibi adferet mors? Certe post mortem non amplius me offendes: nullo amplius peccato inquinaberis. Si nihil in hoc mundo amas, nihil tibi mors tollere potest. Si aliquid mundi amas, cum tuo periculo, imo ipsum tuum periculum amas. Igitur ante mortem, mundana & caduca amare desine, ut mori non nimis timeas. Imo si me solum in hac vitâ amas, gaude quia morieris: neque enim nisi moriendo assequeris quod amas. Verum scio quid timeas: nihil quidem in hoc mundo diligis, nisi quod amittere aut nolis aut doleas, possides; angustat tamen te formido & pavor, quia nescis utrum amore an odio digna sis, nescis quomodo â me sis excipienda, an ad requiem, an ad pœnam.

12. Nihil horum, filia debes scire, imò nec expedit quidem. Sta (licet timeas) in spe & fiduciâ erga me, sive vivas, sive moriaris. Non potes ex te bene vivere, & non potes ex te bene mori: Utrumque habes ex me.

Quo-

Quomodo, si tibi dedero bene vivere, non dabo etiam bene ac feliciter mori? Cum igitur omnia habeas ex me, cum omnia à me expectes, quomodo unum speras, aliud desperas? Ex te neque bene vivere, neque bene mori potes. Confide igitur, & jacta cogitatum tuum in me, projice omnem timorem & sollicitudinem tuam in me. Sicut ex te nulli potes tentationi resistere, nullumque evadere peccatum vivens, ita nec moriens. Si viventem te non derelinquo, si tentationes fideliter prævenio ac moderor in vitâ, ut possis sustinere, ita & in morte idipsum facio. Numquam tuis armis aut viribus vadas ad prælium: sed innitere super me. Si enim innixa fueris super me, ego pugnabo pro te. Porro me pugnante ac protegente, quid habes timere? De conditione etiam ac genere mortis nihil hæreas. Nullum est genus mortis quod nocere possit justo. Justus enim quacumque fuerit præoccupatus morte, in refrigerio erit. Nihil itaq; sollicita sis, utrum domi an foris, in lecto an in agro moriaris: nec cum formidine pertractes utrum naturalis an violenta erit mors tua. Ut autem bene ac feliciter moriaris, stude sobriè, justè ac piè (sicut Apostolus meus monet) vivere. Bonam ac justam vitam non sequitur mala mors

sed pretiosa est in conspectu meo mors Sanctorum meorum, quocumq; etiam modo vitam hanc finiant, sive in aquis, sive in igne, sive in lecto moriantur.

# LUDOVICI BLOSII PARACLESIS DIVINA EX SACRIS LITTERIS DEPROMPTA.

CONSOLAMINI, *consolamini popule meus. Dicite pusillanimis: Confortamini, & nolite timere, ecce Deus vester.* Isa. 40. & 35.

*Omnes sitientes venite ad aquas: & qui non habetis argentum, properate.* Isa. 55.

*Venite, emite absque argento, & absque ullâ commutatione vinum & lac.*

*Audite audientes & comedite bonum: & delectabitur in crassitudine anima vestra.*

*Ego sitienti dabo de fonte aquæ vivæ, gratis. Qui vicerit, possidebit hac, & ero illi Deus, & ipse erit mihi filius* Apoc. 21.

*Ego sum Dominus, faciens misericordiam in millia his qui diligunt me, & custodiunt præcepta mea.* Exod. 20.

*Ego diligentes me diligo: & qui mane vigilaverint ad me, invenient me,* Prov. 8.

Ego

Digitized by Google

*Ego scio cogitationes, quas ego cogito super vos, cogitationes pacis, & non afflictionis, ut dem vobis finem & patientiam* Jerem. 29.

*Et invocabitis me, & ibitis: & orabitis me, & ego exaudiã vos. Quaeretis me, & invenietis.*

*Cum quaesieritis me in toto corde vestro, inveniar à vobis.*

*Convertimini ad me, & ego convertar ad vos: convertimini ad me, & salvi eritis.* Isa. 45.

*Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei.* Zach. 2.

*Inclinate aurem vestram, & venite ad me: audite, & vivet anima vestra, & feriam vobiscum pactum sempiternum, misericordias David fideles.* Isa. 55.

*Non abjiciet vos anima mea. Ambulabo inter vos, & ero Deus vester, vosq; eritis populus meus.* Levit. 26.

*Et scietis quia ego Dominus, cum benefecero vobis propter nomen meum, & non secundum vias vestras malas, neque secundum scelera vestra pessima.* Ezech. 20.

*Non propter vos ego faciam, domus Israel, sed propter nomen sanctum meum.* Ezech. 36.

*Et dabo vobis cor novum, & spiritum novum ponam in medio vestri.*

*Non propter vos ego faciam, notum sit vobis confundimini, & erubescite super viis vestris.*

Ego

*Ego Dominus, hoc est nomen meum.* Isa 42.

*Ego pascam oves meas, & ego eas accubare faciam, Et sedebit populus meus, & in pulchritudine pacis, & in tabernaculis fiduciæ, & in requie opulentâ.* Ezech 34. & Isa. 32.

*In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis* Oseæ 11.

*Omnem, qui invocat nomen meum, in gloriam meam creavi eum, formavi eum, & feci eum.* Isa. 43.

*Orietur vobis timentibus nomen meum Sol justitiæ. In lætitiâ egrediemini, & in pace deducemini* Malach. 4. & Isa. 55.

*Non confundetur populus meus in sempiternum.* Joël 2.

*Si clamaverit ad me, exaudiam eum, quia misericors ego sum* Exod. 22.

*Ego Dominus exaudiam eos, Deus Israel non derelinquam eos* Isa. 41.

*Antequam clament, ego exaudiam: adhuc illis loquentibus, ego audiam.* Isa. 65.

*Propitiabor iniquitati eorum, & peccati eorum non memorabor amplius.* Jerem. 31

*Ecce adsum. Tunc invocabis, & Dominus exaudiet: clamabis & dicet* Isa. 58.

*Quomodo si cui mater blandiatur, ita ego cõsolator vos: Ego ipse consolabor vos:* Is. 66. & 51.

*Numquid oblivisci potest mulier in-*

*fan-*

Digitized by Google

*fantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? Et si oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui.* Isa: 49.

*Ego sum, ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccatorum tuorum non recordabor.* Isa. 43.

*Propter nomen meum longè faciam furorem meum: & laude meâ infrenabo te, ne intereas.* Isa. 48.

*Ego sum, ego sum Dominus, & non est absque me salvator. Deus justus, & salvans non est præter me.* Isa. 41. & 45.

*Ego feram, ego portabo, & salvabo. Quoniam ego sum Deus, & non est ultrà Deus, nec est similis mei.* Isa. 46.

*Consilium meum stabit, & omnis voluntas mea fiet.*

*Propè feci justitiam meam, non elongabitur, & salus mea non morabitur.*

*Ego Dominus Deus tuus docens te utilia, gubernans te in viâ, quâ ambulas.* Isa. 48.

*Ego ostendam omne bonum tibi, & vocabo in nomine Domini coram te; & miserebor cui voluero, & clemens ero in quem mihi placuerit.* Exod. 33.

*Montes commovebuntur, & colles contremiscent; misericordia autem mea non recedet à te, & fœdus pacis meæ non movebitur.* Isa. 54.

*Deleui*

*Delevi ut nubem iniquitates tuas, & quasi nebulam peccata tua.* Isa. 44.

*In charitate perpetuâ dilexi te: ideò attraxi te, miserans.* Ierem. 31.

*Sponsabo te mihi in sempiternum: & sponsabo te mihi in justitiâ, & judicio, & in misericordiâ, & in miserationibus. Et sponsabo te mihi in fide: & scies quia ego Dominus, super quo non confundentur qui expectant eum.* Oseæ. 2. & Isa. 49.

*Sciet omnis caro, quia ego Dominus salvans te, & redemptor tuus fortis Iacob.*

*Nolo mortem morientis, revertimini, & vivite.* Ezech. 18.

*Si revertamini & quiescatis, salui eritis: in silentio & in spe erit fortitudo vestra.* Isa. 30.

*Nolo mortem impii, sed ut convertatur impius à viâ suâ, & vivat.* Ezech. 33.

*Convertimini filii revertentes, & sanabo aversiones vestras.* Ierem. 3.

*Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt.* Isa. 1.

*Obducam cicatricem tibi, & à vulneribus tuis sanabo te.* Ierem. 30.

*Qui fiduciam habet mei, hereditabit terram, & possidebit montem sanctum meum.* Isa. 57.

Erit

Digitized by Google

*Erit tibi anima tua in salutem, quia in me habuisti fiduciam.* Ierem.39.

*Noli timere, quia redemi te, & vocavi te nomine tuo, Meus es tu.* Isa.43.

*Non in sempiternum litigabo, neque usque ad finem irascar.* Isa.57.

*In indignatione meâ percussi te, & in reconciliatione meá misertus sum tui.* Isa.60

*Ad punctum in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te.* Isa,54.

*In momento indignationis abscondi faciem meam parumper à te, & in misericordiâ sempiternâ misertus sum tui.*

*Ecce servi mei letabuntur, & laudabunt præ exultatione cordis.* Isa.65.

*De manu mortis liberabo eos. Redimam eos, & convertam luctum eorum in gaudium, & consolabor eos, & lætificabo à dolore suo.* Oseæ 13. & Ier.31.

*Et convertam eos, quia miserebor eorum; & erunt sicut fuerunt quando non projeceram eos.* Zach.10.

*Ego enim Dominus Deus eorum, & exaudiam eos.* Oseæ.14.

*Sanabo contritiones eorum, diligam eos sponaneè. quia aversus est furor meus ab eis.*

*Et feriam eis pactum sempiternum, & non desinam eis benefacere.* Ierem.32.

*Lauda.*

*Lauda, & latare filia Sion: quia ecce ego venio, & habitabo in medio tui.* Zach. 2.

*Ego sum principium & finis, qui est, & qui erat, & qui venturus est, omnipotens.*

*Noli timere: ego sum primus, & novissimus; & vivus & fui mortuus, & ecce sum vivens in saecula saeculorum, & habeo claves mortis, & inferni.* Apoc. 1.

*Per me si quis introierit, salvabitur; & ingredietur, & egredietur; & pascua inveniet.* Joan. 10.

*Ego vitam aeternam do ovibus meis: & non peribunt in aeternum, & non rapiet eas quisquam de manu meâ.*

*Quid timidi estis, modicae fidei? Nonne duo passeres asse veneunt; & unus ex illis non cadet super terram sine patre vestro; Nolite timere, multis passeribus meliores estis vos.* Matth. 8. & 10.

*Non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in caelis est, ut pereat unus de pusillis istis.* Matth. 18.

*Vincenti dabo edere de ligno vitae, quod est in paradiso Dei mei.* Apoc. 2.

*Vincenti dabo manna absconditum, & dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit.*

FINIS.

Digitized by Google

# CENSURA ORDINARII.

VEnerabilis P. D. LUDOVICI BLOSII Abbatis Lætienſis &c. CONSOLATIO PUSILLANIMIUM, prout impreſſa fuit Antverpiæ : ſic conceditur , ut typis mandetur Coloniæ. 26. Octob. 1660.

Ad. de Walenburch Metrop. Eccle. Colon. Preſb. Can. & Cenſor Libr. Ord.

Digitized by Google

## TYPOGRAPHUS BENEVOLO LECTORI SALUTEM.

NOtum tibi esse volui Amice Lector meditari me proximo tempore, volente Deo, successive prælo hac formâ & chartâ subjicere Opuscula reliqua LUDOVICI BLOSII Abbatis scriptoris piissimi, cujus Elogia Virorum de ipso Illustrium in fine Tabellæ Spiritualis à me recenter editæ annexi, hæc nempe selectiora, quæ sunt:

Monile spirituale.
Enchiridion parvulorum.
Dicta Patrum.
Speculum Monachorum.
Institutio Spiritualis.
Farrago Institutionum spiritualium.
Vita Christi.
Explicatio Passionis Dominicæ.

Opuscula eadem Germanico Idiomate impressi jam maxima ex parte, & desiderata proximo tempore imprimam, Deo volente, forma 18.

Interim rogo Cibum hunc salutarem animæ tuæ per usum frequentem gratum tibi facias, mihique animum addas ad ulteriora

tea-

tentanda pro bono tuo & totius Ecclesiæ, communi.

Sicut de facto incepi Typis exscribere aliquot Sanctorum Patrum Opuscula nobiliora & selectiora, quæ mira dicendi elegantiâ & persuadendi efficaciâ Lectorem in admirationem rapient & ad virturem capescendam illi stimulos addent, Veluti sunt

S. Cæcilii Cypriani liber de Patientia.
Ejusdem de mortalitate.
De Zelo & livore
De Eleemosyna.
De Oratione Dominica.
De simplicitate prælatorum
De Habitu Virginum & Epistolæ quædam Nobiliores.
S. Basilii oratio ad Juvenes & alia quædam.
S. Augustini De Ordine & alia quædam
S. Hieronymi Epistolæ quædam selectiores, quæ ad mores formandos faciunt,
S. Gregorii Magni varia,
S. Eucherii Epistola Parænetica
Lactantius de Bivio.
Salvianus lib. de providentia.
S. Hilarii Panegyricus.

Quæ omnia & simul & separatim pro libitu quisque suo parare sibi poterit pretio levissimo, & hac quidem ratione Amorem meum oc-

Digitized by Google

occupare cogito, quærendo te perficere dummodo tu feceris quod in te, amplectendo lumen quod tibi mittit Deus ad videndum viam quam ambules, & gratiam Ejus implorando ut perficere poſſis, quod faciendum è ſacta lectione cognoveris.

Si autem deſideras ſcire quos omnigenos Sacros ſelectiſſimos officina mea Typographica protulerit, in eaque parabiles ſint, Eorum tibi impreſſum Catalogum exhibere poſſum non eorum ſolum quos ipſe protuli, ſed & eorum quos aliunde comparavi. Vale & diſce è ſacris lectionibus, nihil utilius & pretioſius eſſe tempore, in quo promereri potes, unde æternum vivas: quodque fructuoſius impendere nequeas quam negotio ſalutis, negotio negotiorum omnium maximo.

(*,*)

BIBLIOTECA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

occupare cogito, quærendo te perficere dummodo tu feceris quod in te, amplectendo lumen quod tibi mittit Deus ad videndum viam quam ambules, & gratiam Ejus implorando ut perficere poſſis, quod faciendum è ſacta lectione cognoveris.

Si autem deſideras ſcire quos omnigenos Sacros ſelectiſſimos officina mea Typographica protulerit, in eaque parabiles ſint, Eorum tibi impreſſum Catalogum exhibere poſſum non eorum ſolum quos ipſe protuli, ſed & eorum quos aliunde comparavi. Vale & diſce è ſacris lectionibus, nihil utilius & pretioſius eſſe tempore, in quo promereri potes, unde æternum vivas: quodque fructuoſius impendere nequeas quam negotio ſalutis, negotio negotiorum omnium maximo.

(* * *)

VITTORIO
BIBLIOTE